

کیفیت زندگی بازنشستگان و شاغلان دولتی در ایران

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسا)

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

مؤسسه راهبردهای
بازنشتگی صبا

مرکز افکارسنجی
دانشجویان ایران-ایسپا

کیفیت زندگی بازنشستگان و شاغلان دولتی در ایران

تحلیل یافته‌های پیمایش ملی کیفیت زندگی مردم ایران
بر اساس پرسشنامه سازمان سلامت جهان (موج دوم)

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)

به سفارش:

مؤسسه راهبردهای بازنشستگی صبا
«نهاد پژوهشی صندوق بازنشستگی کشوری»

۱۳۹۹

مؤسسه راهبردهای
بازنشستگی صبا

کیفیت زندگی بازنشستگان و شاغلان دولتی در ایران

بر اساس یافته‌های پیمایش ملی کیفیت زندگی ایرانیان

مجری طرح: مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)

طرح جلد و صفحه‌آرایی: احمد صدیقی

چاپ: اول - ۱۳۹۹

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: عمران

نشانی مؤسسه: تهران، خیابان شریعتی، نرسیده به میدان قدس، کوچه محوی، پلاک ۴، طبقه اول، واحد ۱۰۱

تلفن: ۲۲۷۰۳۴۶۵ پست الکترونیکی: info@saba-psi.ir

تمامی حقوق برای مؤسسه راهبردهای بازنشستگی صبا محفوظ است.

فهرست مطالب

پیشگفتار مؤسسه ۷

چکیده ۹

فصل اول:

چارچوب مفهومی و روش شناختی ۱۳

مقدمه ۱۵

تعریف کیفیت زندگی ۱۹

پرسشنامه WHOQOL ۲۳

پرسش‌های تحقیق ۲۴

روش تحقیق ۲۴

فصل دوم:

کیفیت زندگی شاغلان دولتی ۲۷

۱-۲- مشخصات جمعیت‌شناختی شاغلان دولتی ۲۹

۲-۲- میزان سلامت جسمانی ۳۳

- ۳-۲- شاخص سلامت جسمانی ۴۷
- ۴-۲- میزان سلامت روانی ۴۹
- ۵-۲- شاخص سلامت روانی ۶۱
- ۶-۲- میزان سلامت محیط ۶۳
- ۷-۲- شاخص سلامت محیط ۷۹
- ۸-۲- میزان روابط فردی و اجتماعی ۸۱
- ۹-۲- شاخص روابط فردی و اجتماعی (سلامت اجتماعی) ۸۷
- ۱۰-۲- شاخص نهایی کیفیت زندگی شاغلان دولتی ۸۹
- ۱۱-۲- کیفیت زندگی و سلامت عمومی کلی ۹۱

فصل سوم:

کیفیت زندگی بازنشستگان

- ۹۵ ۱-۳- مشخصات جمعیت شناختی بازنشستگان
- ۱۰۱ ۲-۳- میزان سلامت جسمانی
- ۱۱۵ ۳-۳- شاخص سلامت جسمانی
- ۱۱۷ ۴-۳- میزان سلامت روانی
- ۱۲۹ ۵-۳- شاخص سلامت روانی
- ۱۳۱ ۶-۳- میزان سلامت محیط
- ۱۴۷ ۷-۳- شاخص سلامت محیط
- ۱۴۹ ۸-۳- میزان روابط فردی و اجتماعی
- ۱۵۵ ۹-۳- شاخص روابط فردی و اجتماعی (سلامت اجتماعی)
- ۱۵۷ ۱۰-۳- شاخص نهایی کیفیت زندگی سالمندان
- ۱۵۹ ۱۱-۳- کیفیت زندگی و سلامت عمومی کلی

فصل چهارم:

۱۶۳ جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۱۶۵ ۱-۴- جمع‌بندی و پاسخ به سؤالات

۱۶۵ بخش شاغلان

۱۷۲ بخش بازنشستگان

۱۷۹ منابع و ضمایم

۱۸۱ منابع فارسی

۱۸۲ منابع انگلیسی

۱۸۳ پرسشنامه پیمایش ملی کیفیت زندگی مردم ایران

پیشگفتار مؤسسه

سنجش‌های دوره‌ای ادراکات و برداشت‌های ذهنی شهروندان یک جامعه از شاخص‌های کلیدی محیط پیرامونی که در آن زیست می‌کنند، یکی از مهم‌ترین اقداماتی است که می‌توانند داده‌های خام و اولیه هر گونه تحلیل و یا اقدام در جهت بهبود وضعیت شرایط زیستی جامعه را برای پژوهشگران و سیاست‌گذاران فراهم آورند. این نوع سنجش‌ها عموماً از طریق پیمایش‌های ملی، منطقه‌ای یا محلی انجام می‌شوند که نتایج آنها در قالب داده‌هایی کیفی یا کمی منتشر می‌شوند. موج دوم «پیمایش ملی کیفیت زندگی مردم ایران» یکی از مهم‌ترین پیمایش‌ها طی دهه‌های اخیر در ایران است که توسط مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) در سال ۱۳۹۸ بر اساس پرسشنامه سازمان سلامت جهان انجام شده است. این پیمایش کیفیت زندگی ایرانیان را بر اساس چهار شاخص سلامت جسمانی، روانی، محیط و اجتماعی، به تفکیک گروه‌های مختلف سنی، جنسی، تحصیلی، شغلی، هزینه‌ای و محل زندگی مورد سنجش قرار داده است. مؤسسه راهبردهای بازنشستگی صبا، به عنوان نهادی وابسته به صندوق بازنشستگی کشوری، که بخشی از رسالت اصلی خود را در استخراج و انتشار داده‌های مرتبط با کارکنان دستگاه‌های دولتی و بازنشستگان از کلیه منابع معتبر همچون آمارنامه‌ها، پیمایش‌ها، نظرسنجی‌ها و... می‌داند، اقدام به سفارش تدوین گزارش کیفیت زندگی شاغلان دولتی و بازنشستگان مستخرج از پیمایش مذکور نمود. هدف از این کار،

استخراج برداشت‌های ذهنی این دو گروه جمعیتی از کیفیت زندگی خود، تغییر آن طی سال‌های ۱۳۹۴ (موج اول پیمایش) و ۱۳۹۸ و مقایسه آنها با شاخص‌های کل نمونه کشور است. امید که با انتشار این گزارش بتوان به دیدی روشن‌تر از برخی شاخص‌های کیفی زیست شاغلان دولتی و بازنشستگان دست یافت.

مؤسسه راهبردهای بازنشستگی صبا

چکیده

کیفیت زندگی طبق تعریف سازمان سلامت جهان به ادراک اشخاص از موقعیت‌شان در زندگی، در پس‌زمینه فرهنگ و نظام ارزش‌های زندگی‌شان و در ارتباط با اهداف، انتظارات، استانداردها و دل‌مشغولی‌هایشان اشاره دارد. شاخص کیفیت زندگی براساس این تعریف در ابعاد چهارگانه سلامت جسمانی، روانی، محیط و اجتماعی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

موج دوم پیمایش ملی کیفیت زندگی مردم ایران بر اساس پرسشنامه سازمان سلامت جهان پاییز ۱۳۹۸ توسط مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ISPA) به انجام رسیده است و گزارش تحلیل ثانویه داده‌های این پیمایش با هدف شناسایی وضعیت کیفیت زندگی بازنشستگان و شاغلان دولتی به سفارش موسسه راهبردهای بازنشستگی صبا تدوین و آماده شده است.

کل جمعیت	شاغلان دولتی	بازنشستگان	
۱۳.۵	۱۴.۶	۱۲.۹	شاخص نهایی کیفیت زندگی
۱۴.۱	۱۵.۱	۱۲.۵	شاخص سلامت جسمانی (۴-۲۰)
۱۴.۰۵	۱۵.۲	۱۳.۷	شاخص سلامت روانی (۴-۲۰)
۱۲.۸	۱۳.۹	۱۲.۶	شاخص سلامت محیط (۴-۲۰)
۱۳.۳	۱۴.۱	۱۲.۸	شاخص روابط فردی و اجتماعی (سلامت اجتماعی) (۴-۲۰)

- در میان ابعاد چهارگانه کیفیت زندگی، بازنشستگان و شاغلان دولتی در بعد سلامت روانی بالاترین نمره را داشته‌اند؛ و کم‌ترین نمره برای بازنشستگان در بعد سلامت جسمانی و برای شاغلان دولتی در بعد سلامت محیط به‌دست آمده است.
- بازنشستگان در بعد سلامت جسمانی بیشترین فاصله را با متوسط کل جمعیت و شاغلان دولتی داشته‌اند.

فصل اول:

چارچوب مفهومی و روش شناختی

مقدمه

در سده اخیر توجه زیادی به اندازه‌گیری میزان سلامتی افراد و قدرت تأثیرگذاری بیماری‌های روان‌شناختی و جسمی بر روی فعالیت‌های روزانه و رفتارهای آن‌ها شده است. طبق تعریفی که سازمان سلامت جهان از سلامت ارائه داده است، این واژه به بهزیستی^۱ کامل جسمی، روانی و اجتماعی اطلاق می‌شود و تنها مریض بودن یا معلولیت را شامل نمی‌شود. این تعریف تا به امروز تغییری نکرده است (سازمان سلامت جهان^۲، ۱۹۴۶). بنابراین در ارزیابی سلامتی نباید صرفاً به شاخص‌های سنتی سلامتی مانند میزان مرگ‌ومیر و نرخ ابتلا به بیماری توجه کرد؛ بلکه همچنین ادراکی که افراد از کیفیت زندگی‌شان دارند باید مورد توجه قرار گیرد.

در سال‌های اخیر تمایلی به مقیاس‌بندی سلامتی، فراتر از شاخص‌های سنتی سلامتی به وجود آمده است، به طوری که از طریق مقیاس‌های سلامتی و وضعیت کارایی، ناتوانی، تأثیر بیماری و ناخوشی بر رفتارها و فعالیت‌های روزانه نیز سنجیده می‌شود. این مقیاس‌ها هرچند تأثیر بیماری را می‌سنجد اما کیفیت زندگی را که از آن با عنوان مقیاس گمشده سلامتی یاد می‌شود نمی‌سنجد. ثانیاً این مقیاس‌ها اکثراً در آمریکای شمالی و انگلستان ایجاد شده است و استفاده از آن‌ها برای سایر زمینه‌های اجتماعی خطاست و ناموفق عمل می‌کند. ثالثاً مدل مکانیکی درمان با دارو^۳، بی‌توجه به عنصر انسان‌محور در بحث سلامت، فقط نگران مریضی

-
1. Well-Being
 2. World Health Organization
 3. Mechanistic Model of Medicine

و علائم آن است. با به میان آوردن بحث کیفیت زندگی در مطالعات سلامت^۱، توجه‌ها به این وجه سلامتی متمرکز می‌شود و اقدامات مداخله‌ای بعدی، توجه بیشتری را معطوف به این جنبهٔ بهبود بیماران می‌کند (گروه کیفیت زندگی سازمان سلامت جهان^۲، ۱۹۹۶: ۳).

بحث کیفیت زندگی به‌تازگی در ادبیات توسعه مستمر (پایدار) و برنامه‌ریزی‌های توسعه اجتماعی مطرح‌شده و جایگاه ویژه‌ای یافته است و دولت‌ها در سطح ملی و محلی و نیز مؤسسات متعدد بر روی سنجش و شاخص‌سازی آن کار می‌کنند (خوارزمی، ۱۳۸۳). اصطلاح «کیفیت» برای بیان توسعه به‌زیستی در جامعه به‌کاررفته است و به‌گونه‌ای در برابر «کمیت» که به وجه اقتصادی زندگی مردم اشاره دارد قرار می‌گیرد. این متغیر در چند دهه اخیر نخست از مطالعات اقتصادی سر برآورده است. در سنجش‌های عینی از کیفیت زندگی، عوامل برون‌زایی نظیر فناوری تولید، زیرساخت‌ها، روابط اجتماعی، نهادهای اجتماعی و نگرانی‌های محیط زیستی نیز مدنظر قرار می‌گیرد (روباک^۳، ۱۹۸۲: ۱۲۵۹).

کیفیت زندگی موضوعی چندرشته‌ای و چندشاخه‌ای است و می‌توان آن را مرتبط با دو مفهوم نیازهای انسانی و رضایت از زندگی دانست. به این دلیل لازم است که کیفیت زندگی شخصی در تعامل با کیفیت زندگی جمعی مطالعه شود (ذکایی و روشنفکر، ۱۳۸۴: ۳). زندگی فردی نیز کیفیتی در حدود سطح میانگین کیفیت زندگی جمعی دارد، کمی بالاتر یا پایین‌تر.

کیفیت زندگی مفهومی چندوجهی، نسبی، متأثر از زمان و مکان و ارزش‌های فردی و اجتماعی است که ابعاد عینی و بیرونی و ذهنی و درونی را در بر می‌گیرد. پاسیون معتقد است اصطلاح کیفیت زندگی به وضعیت محیطی که مردم در آن زندگی می‌کنند، مثل آلودگی و کیفیت مسکن و همچنین به برخی صفات و ویژگی‌های خود مردم اشاره دارد (پاسیون^۴، ۲۰۰۳).

-
1. Health Care
 2. The WHOQOL Group
 3. Roback
 4. Pacione

کیفیت زندگی مفهومی چندوجهی است و لذا باید از زوایا و ابعاد مختلفی سنجیده شود. از سوی دیگر در اکثر روش‌های سنجش، کیفیت زندگی طی ارزیابی پاسخگو از وضعیت خود احصاء می‌شود و او نیز در این ارزیابی، آنچه را که واقعیت زندگی خویش می‌پندارد با انتظارات و توقعات خود مقایسه کرده و داوری می‌کند. در موارد معدودی نیز عمدتاً در تحقیقات پزشکی، کیفیت زندگی برخی بیماران خاص که خود ایشان قادر به پاسخگویی نیستند از افراد مراقبت‌کننده از ایشان مانند پزشک و پرستار پرسیده و بر این اساس سنجیده می‌شود. باین حال در هریک از این حالات باید کیفیت زندگی را ماهیتاً نوعی ذهنیت و داوری شخصی دانست؛ چنانکه برخی نیز عامل اصلی تعیین‌کننده کیفیت زندگی را تفاوت درک شده بین آنچه هست و آنچه از دیدگاه فرد باید باشد برشمرده‌اند (نجات و همکاران، ۱۳۸۵).

کیفیت زندگی در طول زمان دستخوش تغییر می‌شود و عوامل درونی و بیرونی در تغییرات آن دخیل است. به این دلیل در بسیاری از نقاط جهان نیز به‌صورت دوره‌ای مورد سنجش قرار می‌گیرد. همچنین در بررسی‌های کلان باید به تفاوت مکان‌ها و خرده اجتماعات نیز توجه داشت زیرا اظهارات کلی در مورد جمعیت‌های بزرگ از دقت کافی برخوردار نخواهد بود.

در تحقیقات علوم اجتماعی، علوم سیاسی و علوم پزشکی، همواره در مفهوم و عوامل تشکیل‌دهنده «زندگی خوب یا بهتر» اختلاف نظر و مناقشه بوده است چرا که تعریف کیفیت زندگی ایده‌آل متأثر از مجموعه وسیعی از قوانین و رفتارها از جمله شیوه‌های فرزندپروری والدین، تعلیم و تربیت، اقتصاد، صنعت و سیاست است (البرزی و البرزی، ۱۳۸۵: ۳۲۲). امروزه کمتر کسی کیفیت زندگی را تنها در مفهوم وضعیت مادی خلاصه می‌کند. در واقع باید میان زندگی مطلوب و زندگی مرفه تفاوت قائل شد چرا که زندگی مطلوب بر ارزش‌های انسانی و اجتماعی استوار است اما زندگی مرفه شاخص‌هایی همچون ارتقای درآمد اقتصادی را مدنظر دارد.

کیفیت زندگی در رشته‌های مختلفی از جمله در مطالعات اجتماعی، اقتصادی، بهداشتی

و پزشکی، محیطی و انواع دیگری از زمینه‌ها و رشته‌ها مطالعه شده است. در مقیاس‌های جدیدتر کیفیت زندگی، گونه‌ای از ترکیب و تلفیق این حوزه‌های مطالعاتی در جایگاه ارائه توصیف دقیق‌تری از خوشبختی جمعی گروه‌ها و جمعیت‌ها دیده می‌شود. از سوی دیگر این مفهوم گاه در حالت ایجابی آن، نوعی احساس مثبت برشمرده شده و دارای نمودهایی همچون رضایت از زندگی، احساس خوشبختی و شادکامی که جنبه‌هایی از سلامتی انسان هستند دانسته شده است.

در اهمیت کیفیت زندگی باید گفت برخورداری از کیفیت زندگی ضعیف می‌تواند بر روی ارتباطات خانوادگی اثر گذارد، موجب به‌کارگیری مکانیسم‌های مقابله و سازگاری غیرمؤثر در افراد شود، تنش را در ایشان افزایش دهد و همین بر عوامل فیزیکی و جسمی اثر گذاشته و بیماری‌های جسمی را نیز ایجاد یا تثبیت و تقویت کند. باید دانست که اولین اثر بیماری بر عملکرد شخصی است و سپس اثرات روانی داشته و به دنبال آن سلامت عمومی و عملکرد اجتماعی افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در واقع اگر برای کیفیت زندگی، حوزه‌ها و ابعاد مختلف قائل باشیم، این حوزه‌ها با یکدیگر در همبستگی و ارتباط مستقیم هستند و کاهش کیفیت زندگی نهایتاً در تمام شئون زندگی افراد جامعه نمود خواهد داشت.

مطالعات کیفیت زندگی می‌تواند در شناسایی نواحی مسئله‌دار، وجوه نارضایتی‌های مردم، اولویت‌های ایشان در زندگی، تأثیر عوامل اجتماعی- جمعیتی بر کیفیت زندگی و پایش و ارزیابی کارایی سیاست‌ها و استراتژی‌ها در زمینه کیفیت زندگی راهگشا باشد (زنگنه شهرکی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۷۸). در مطالعات علوم پزشکی نیز که به‌طور سنتی، مطالعات غالب کیفیت زندگی را تشکیل می‌دهد، بدین واسطه کارایی درمان‌های مختلف و خدمات بهداشتی ارائه‌شده ارزیابی می‌شود، این خدمات اولویت‌بندی می‌شود، سیاست‌گذاری شده و منابع مالی و انسانی تخصیص داده می‌شود.

دست‌آورد سنجش کیفیت زندگی آشنایی با تصویری از نیازها، محدودیت‌ها و اولویت‌های

زندگی اقشار مختلف اجتماعی است. دست یافتن به ابزاری دقیق برای مقایسه وضعیت کیفیت زندگی گروه‌ها و قشرهای اجتماعی به آشکارتر شدن حوزه‌هایی از زندگی اقشار اجتماعی مختلف می‌انجامد که بیشتر نیازمند مداخله سیاست‌گذارانند. ارزیابی کیفیت زندگی ذی‌نفعان برای سازمان‌هایی همچون سازمان بازنشستگی کشوری که دست‌اندرکار خدمات‌رسانی به گروه‌های جمعیتی گسترده‌اند، راهنمای دقیقی برای سیاست‌گذاری و اولویت‌دهی دقیق‌تر به سیاست‌ها و اقدامات مناسب برای گروه‌های ذی‌نفع خواهد بود.

در گزارش حاضر خطوط کلی وضعیت کیفیت زندگی دو گروه شاغلان دولتی و بازنشستگان کل کشور در سال ۱۳۹۸ ترسیم می‌شود. در این گزارش کیفیت زندگی دو گروه مورد اشاره در ۴ بعد سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیط و روابط فردی و اجتماعی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و با وضعیت کیفیت زندگی همین گروه‌ها در سال ۱۳۹۳ و نیز با میانگین وضعیت کیفیت زندگی مردم کل کشور مقایسه شده است.

تعریف کیفیت زندگی

کیفیت زندگی را می‌توان مجموعه عملکرد اجتماعی، فیزیکی، روانی و بیولوژیک فرد دانست. رافائل و همکارانش^۱ (۱۹۹۶) کیفیت زندگی را حدی که شخص از امکانات مهم زندگی‌اش لذت می‌برد تعریف می‌کنند، درحالی که گروه RIVM مدعی است که کیفیت زندگی عبارت است از مسائل عینی همراه با تجهیزات غیر مادی زندگی که به نحوی مطابق با ادراکات شخص در مورد سلامت، محیط زندگی، کار، خانواده و غیره تعیین شده است (ون کمپ، لیدلمیجر، مارسمن و هولندر^۲، ۲۰۰۳).

رامنی و همکارانش در پاسخ به اینکه چرا تعریف جهان‌شمول پذیرفته‌ای از کیفیت زندگی وجود ندارد، دلایل زیر را بیان کرده‌اند:

-
1. Raphael, Renwick, Brown, & Rootman
 2. Van Kamp, Leidelmeijer, Marsman, & De Hollander

۱. فرآیندهای درونی و ذهنی وابسته به تجارب کیفیت زندگی، می‌توانند از طریق فیلترها (و دیدگاه‌ها) و بیان‌های مختلف توضیح داده و تفسیر شوند.
 ۲. مفهوم کیفیت زندگی بسیار سنگین و مبهم است.
 ۳. مفهوم کیفیت زندگی، دربرگیرنده فهم رشد بشر و فرآیندهای توسعه‌ای، میانگین امید به زندگی افراد و گستره‌ای است که تحت تأثیر عوامل محیط و نظام‌های ارزش‌گذاری انفرادی قرار دارد (رامنی و همکاران، ۱۹۹۴).
- لیو در سال ۱۹۸۳، کیفیت زندگی را نامی شیک برای مفهوم قدیمی به‌زیستی مادی و روانی مردم در محیط زندگی‌شان توصیف کرده و داس (۲۰۰۸) نیز کیفیت زندگی را در به‌زیستی یا عدم به‌زیستی مردم و محیط آن‌ها خلاصه کرده است. اسمیت (۱۹۹۳) آن را به‌زیستی اجتماعی^۲ و آندروز (۱۹۸۳) رفاه عمومی^۳ می‌داند. مولر (۱۹۸۳) کیفیت زندگی را میزان رفاه افراد و گروه‌ها تحت شرایط اجتماعی و اقتصادی عمومی تعریف می‌کند و فو (۲۰۰۰) آن را هم‌ارز رضایت کلی فرد از زندگی می‌داند.
- تعریف پاسیون از کیفیت زندگی را می‌توان کامل‌ترین تعریف دانست. کیفیت زندگی، شادکامی یا رضایت افراد از زندگی و محیط، شامل نیازها و آرزوها، سبک زندگی و سایر عوامل ملموس و غیرملموس است که به‌زیستی کلی را تعیین می‌کنند. تعریف جغرافیایی کیفیت زندگی به مفهوم به‌زیستی فردی اشاره دارد اما در آن بیشتر تمرکز بر مکان است تا فرد. این تعریف دربرگیرنده شرایط عینی و ذهنی اجتماعی و محیطی در یک مکان و چگونگی ادراک این شرایط توسط مردم ساکنین آنجا است (پاسیون، ۲۰۰۶).
- برخی اندیشمندان معتقدند که «کیفیت زندگی مجموعه‌ای است که شامل نیازهای جسمی، عاطفی، اجتماعی و امکانات زندگی می‌شود» (رهنما، ۱۳۵۷: ۳۴؛ نراقی و باستانی پاریزی، ۱۳۸۴). برخی دیگر بر این باور هستند که «کیفیت زندگی به معنای احساسی است که فرد

1. Romney, Brown, & Fry
 2. Social well-being
 3. General welfare

نسبت به به‌زیستی اجتماعی، عاطفی و جسمانی خود دارد. این احساس متأثر از این است که یک فرد در شرایط مختلف زندگی تا چه اندازه به خشنودی شخصی نائل شده است. به‌عبارت‌دیگر، کیفیت زندگی به این معنا است که انسان بتواند زندگی خود را هماهنگ با ارزش‌هایش سامان دهد» (گیب و همکاران، ۲۰۰۴: ۱۱۲ نقل از البرزی و البرزی، ۱۳۸۵: ۳۳۲). از دیدگاه هانت و مارشال^۱ (۲۰۱۲)، کیفیت زندگی عبارت است از میزان آگاهی فرد از تجارب زندگی خود و نقشی که در آن تجارب دارد.

سینیتا و هانیدس^۲ کیفیت زندگی را برداشت و ارزیابی مثبت یا منفی فرد از خصوصیات زندگی خود و میزان رضایت کلی فرد از زندگی می‌دانند. ایسنیک^۳ کیفیت زندگی را دیدگاه فرد درباره تفاوت درک شده بین آن‌چه باید باشد و آن‌چه هست می‌داند. نوردن فلت^۴ معتقد است کیفیت زندگی افراد از طریق بررسی تجربه آنان از میزان دستیابی به آمال و آرزوهایشان انجام‌پذیر است. کمپل^۵ احساس رضایت از زندگی شغلی و رضایت از زندگی خانوادگی را دو رکن اصلی رضایت از زندگی می‌داند. تورانس^۶ کیفیت زندگی را شامل موفقیت فرد در رسیدن به شرایط خاص یا موقعیتی از پیش تعیین‌شده و تجربه کنونی احساس سلامتی و رضایتمندی فردی می‌داند. ویور^۷ بر این باور است که کیفیت زندگی عبارت است از وضعیت سلامت فردی و میزان رضایت از این وضع. دونالد^۸ کیفیت زندگی را شامل خوب بودن و به‌زیستی فرد از نظر فیزیکی، عملکردی، اجتماعی، روانی و عاطفی می‌داند. مالمان^۹ نیز معتقد است کیفیت زندگی به‌وسیله ارتباط متقابل پویا بین یک فرد با

-
1. Hunt & Marshall
 2. Cynthia & Hinds
 3. Eysneck
 4. Norden Fell
 5. Campell
 6. Torance
 7. Viver
 8. Donald
 9. Mallmann

عاداتش و با جامعه مشخص می‌شود. (Mallmann, 1981).

طبق تعریف یونسکو^۱ کیفیت زندگی مفهومی کلی است که تمام جنبه‌های زیستی شامل رضایت مادی، نیازهای حیاتی و جنبه‌های انتقالی زندگی مانند توسعه فردی، خودشناسی و بهداشت اکوسیستم را پوشش می‌دهد. همچنین سمینار جهانی سازمان ملل متحد در ارتباط با جهان سوم^۲ کیفیت زندگی را شامل شرایط بهتر تغذیه، پوشاک، مسکن و محیط زیست انسانی، بهداشت و آموزش و پرورش و ایجاد فرصت‌هایی برای کنش متقابل اجتماعی، کسب مهارت‌های اجتماعی و شغلی، گسترش همبستگی عمومی و مشارکت اجتماعی و سیاسی می‌داند (شریفیان و فتوت، ۱۳۹۰: ۱۵۸). تعاریف جدیدتر کیفیت زندگی را به صورت اختلاف بین سطح انتظارات انسان‌ها و سطح واقعیت‌ها عنوان می‌کنند که هر چه این اختلاف کمتر باشد کیفیت زندگی بالاتر خواهد بود.

گاهی اوقات کیفیت زندگی معادل رضایت از زندگی تعریف شده است که شامل طیف وسیعی از رضایت افراد از کلیه مسائل زندگی خود است (فلس و پری،^۳ ۱۹۹۵). کیفیت زندگی با بهداشت روانی افراد ارتباط دارد و به بیان حالات و تغییرات و تواناییهای افراد و میزان رضایت افراد از عملکردهای زندگی می‌پردازد (اندیکت و همکاران،^۴ ۱۹۹۳).

در نهایت طبق تعریف گروه کیفیت زندگی سازمان سلامت جهان، کیفیت زندگی عبارت است از ادراک اشخاص از موقعیت‌شان در زندگی، در پس‌زمینه فرهنگ و نظام ارزش‌های زندگی آن‌ها و در ارتباط با اهداف، انتظارات، استانداردها و دل‌مشغولی‌های ایشان. طبق این تعریف، کیفیت زندگی به یک ارزیابی ذهنی شکل گرفته در یک پس‌زمینه فرهنگی، اجتماعی و محیطی اشاره دارد زیرا این تعریف متمرکز بر ادراک پاسخگویان است که نه فقط میانگین، جزئیات و علائم بیماری‌ها و شرایط را، که تأثیر بیماری‌ها و مداخلات سلامتی و درمان را بر

1. UNESCO

2. UN

3. Felce & Perry

4. Endicott, Nee, Harrison, & Blumenthal

کیفیت زندگی نیز نشان می‌دهد (گروه کیفیت زندگی سازمان سلامت جهان، ۱۹۹۶: ۳).

پرسشنامه WHOQOL

در تحقیقات اجتماعی مقیاس‌ها و پرسشنامه‌های مختلفی برای سنجش کیفیت زندگی طراحی شده و به کاررفته‌اند. در پیمایش ملی کیفیت زندگی مردم ایران، پرسشنامه سازمان سلامت جهان مورد استفاده قرار گرفته است.

طرح کیفیت زندگی سازمان سلامت جهان، یکی از ارزنده‌ترین اقدامات صورت گرفته در توسعه و تدقیق مفهوم کیفیت زندگی قلمداد می‌شود که برای نخستین بار در سال ۱۹۹۱ با هدف ایجاد ابزاری بین‌المللی در بیش از ۱۵ کشور جهان به‌طور هم‌زمان به اجرا درآمد. مقیاس به کار گرفته شده در این طرح WHOQOL-100 است و مفاهیم و ترکیب سؤالات آن برای فرهنگ‌های متفاوت یکسان است (بونومی و همکاران، ۲۰۰۰). در طراحی و ساخت این مقیاس، ۱۵ مرکز تحقیقات میدانی از فرهنگ‌ها و مناطق گوناگون جهان مشارکت کردند (گروه کیفیت زندگی سازمان سلامت جهان، ۱۹۹۶: ۴).

پرسشنامه WHOQOL-Bref در سال ۱۹۹۶ از همین مقیاس استخراج شده است که به دلیل کاهش حیطه‌ها و گویه‌ها و راحتی استفاده و دستورالعمل نمره‌دهی، به زبان‌های مختلف ترجمه و در مناطق گوناگون اعتباریابی شده است. این پرسشنامه شامل چهار حیطه سلامت جسمانی^۴ (۷ گویه)، سلامت روانی^۵ (۶ گویه)، روابط اجتماعی^۶ (۳ گویه) و محیط^۷ (۸ گویه) است و دو سؤال کلی نیز از کیفیت زندگی و وضعیت عمومی سلامت می‌پرسد که جمعاً ۲۶ گویه را شکل می‌دهد.

1. The WHOQOL Group
2. Bonomi, Patrick, Bushnell, & Martin
3. The WHOQOL Group
4. Physical Health
5. Psychological
6. Social Relationships
7. Environment

در ایران این پرسشنامه برای نخستین بار در سال ۱۳۸۵ ترجمه و اعتباریابی شده است (نجات و همکاران، ۱۳۸۵).

پرسش‌های تحقیق

این پژوهش در پی پاسخگویی به پرسش اصلی زیر است:

- وضعیت کیفیت زندگی دو گروه بازنشستگان و شاغلان دولتی در جامعه ایران چگونه است؟ پرسش‌های زیر نیز پرسش فوق را به صورت جزئی تر مدنظر قرار می‌دهند:
- میزان رضایت شاغلان دولتی و بازنشستگان از حیث سلامت جسمانی چگونه است؟
- میزان رضایت شاغلان دولتی و بازنشستگان از حیث سلامت روانی چگونه است؟
- میزان رضایت شاغلان دولتی و بازنشستگان از حیث روابط اجتماعی چگونه است؟
- میزان رضایت شاغلان دولتی و بازنشستگان از حیث محیط زندگی چگونه است؟
- وضعیت کیفیت زندگی دو گروه بازنشستگان و شاغلان دولتی در جامعه ایران بر حسب جنسیت و تحصیلات چگونه است؟

روش تحقیق

در این تحقیق به منظور سنجش وضع کیفیت زندگی بازنشستگان و شاغلان دولتی در ایران از تحلیل ثانویه داده‌های پیمایش ملی کیفیت زندگی ایرانیان استفاده شده است. پیمایش کیفیت زندگی ایرانیان با نمونه آماری ۱۲۰۹۹ نفر و جامعه آماری کلیه مردان و زنان ۱۵ سال به بالا در کل کشور در پاییز ۱۳۹۸ به انجام رسیده است. در گزارش حاضر آن دسته از افراد نمونه که وضع فعالیت خود را بازنشسته یا شاغل دولتی اظهار کرده‌اند، انتخاب و ابعاد مختلف کیفیت زندگی آن‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. تعداد کل بازنشستگان در این طرح ۷۹۶ نفر و تعداد کل شاغلان دولتی ۶۱۲ نفر است.

در این تحقیق پس از انجام مطالعات مربوط به ادبیات موضوع، پرسشنامه WHO-QOL-BREF سازمان سلامت جهان، که توسط تعدادی از محققین ایرانی، روان‌سنجی و اعتبارسنجی شده است، به‌عنوان مبنای جمع‌آوری اطلاعات انتخاب شده است. پرسشنامه WHOQOL-BREF که کیفیت زندگی را به‌صورت کلی و عمومی می‌سنجد، دارای ۴ حیطه سلامت جسمانی، سلامت روانی، روابط اجتماعی و سلامت محیط با ۲۴ سؤال است. در ضمن این پرسشنامه دو سؤال دیگر نیز دارد که به هیچ‌یک از حیطه‌ها تعلق ندارد و وضعیت سلامت و کیفیت زندگی را به شکل کلی مورد ارزیابی قرار می‌دهند.

حیطه سلامت جسمانی به مواردی مانند قدرت حرکت، فعالیت‌های روزمره زندگی، ظرفیت کاری و انرژی، درد و خواب می‌پردازد. در حیطه سلامت روان تصور در مورد شکل ظاهری، احساسات منفی، احساسات مثبت، اعتمادبه‌نفس، تفکرات، یادگیری، حافظه و تمرکز و وضعیت روحی مورد سؤال قرار می‌گیرد. حیطه روابط اجتماعی ارتباطات شخصی، حمایت اجتماعی و زندگی جنسی را مورد سؤال قرار می‌دهد. حیطه سلامت محیط این پرسشنامه در مورد منابع مالی، امنیت فیزیکی، مراقبت‌های بهداشتی و اجتماعی، محیط فیزیکی محل سکونت، موقعیت‌های موجود برای کسب مهارت و اطلاعات جدید، موقعیت‌های تفریحی و حمل‌ونقل را سؤال می‌نماید. این پرسشنامه در بیش از ۴۰ کشور جهان، ترجمه و اعتبارسنجی شده است و لذا با توجه به وجود ابزار مشترک WHOQOL-BREF مقایسه کیفیت زندگی مردم ایران با سایر نقاط جهان نیز میسر خواهد شد. گونه ایرانی این پرسشنامه نشان داده است که این ابزار می‌تواند در ایران نیز مورداستفاده قرار گیرد؛ به صورتی که شاخص همبستگی درون‌خوشه‌ای پرسشنامه در آزمون مجدد در فاصله دو هفته در چهار دامنه، از ۰.۷۵ تا ۰.۸۴ به‌دست‌آمده است. از طرفی مقادیر آلفای کرونباخ و روایی سازه^۱ نیز حاکی از روایی قابل قبول این ابزار در جمعیت ایران است (نجات و همکاران، ۱۳۸۴: ۱).

طرح نمونه‌گیری پیمایش ملی کیفیت زندگی جامعه آماری

جامعه آماری این طرح، مجموعه افراد بالای ۱۵ سال خانوارهای شهری و روستایی ساکن در ۳۱ استان کشور بوده است. در گزارش حاضر، شاغلان دولتی و بازنشسته به تفکیک، جامعه آماری را تشکیل می‌دهند که از بین افرادی بالای ۱۵ سال انتخاب شده است.

روش نمونه‌گیری

در این طرح، هدف به‌دست آوردن برآورد استانی بوده است. برای دستیابی به این هدف از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای در هر استان استفاده شده است. از آنجا که پراکندگی صفت‌های موردبررسی در یک استان زیاد است و توجه به این موضوع که مراکز استان‌ها نمی‌تواند معرف کل آن استان باشد، مقرر گردید در تمام استان‌ها علاوه بر مرکز استان، متناسب با جمعیت آن استان ۱ تا ۴ شهر درجه دوم و روستاهای آن‌ها نیز در نمونه قرار بگیرد.

اندازه نمونه

اندازه نمونه آماری با توجه به فرمول خطای حاشیه‌ای

$$E = Z \left(\frac{\alpha}{2} \right) \left(\frac{\sigma}{\sqrt{n}} \right)$$

بر اساس بازه اطمینان ۹۵ درصد و با در نظر گرفتن $\sigma = 0.5$ و $e = 0.009$ برابر با ۱۱۸۵۶ به‌دست می‌آید. در نهایت با در نظر گرفتن محدودیت‌ها، اندازه نمونه برابر با ۱۲۰۹۹ در نظر گرفته شد. از کل نمونه پیمایش ملی «کیفیت زندگی» ۷۹۶ نفر بازنشسته و ۶۱۲ نفر شاغل دولتی بودند.

فصل دوم:

کیفیت زندگی شاغلان دولتی

۲-۱- مشخصات جمعیت شناختی شاغلان دولتی

۲-۱-۱- جنسیت

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنسیت

جنس	فراوانی	درصد
زن	۲۱۲	۳۴.۶
مرد	۴۰۰	۶۵.۴
جمع	۶۱۲	۱۰۰.۰

بر اساس یافته‌های جدول فوق، از مجموع ۶۱۲ پاسخگوی حاضر در تحقیق، ۶۵.۴ درصد جمعیت شاغلان دولتی را مردان و ۳۴.۶ درصد را زنان تشکیل می‌دهند.

۲-۱-۲- سن

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سن

سن	فراوانی	درصد	شاخص‌های مرکزی	
کمتر از ۲۹ سال	۷۵	۱۲.۳	میانگین	۳۹.۳
۳۰ تا ۴۹ سال	۴۶۰	۷۵.۲	مد	۳۷
۵۰ سال و بالاتر	۷۷	۱۲.۶	جوان‌ترین	۱۸
جمع	۶۱۲	۱۰۰.۰	مسن‌ترین	۷۲

یافته‌های جدول فوق حاکی از آن است که میانگین سنی افراد شاغل دولتی حاضر در تحقیق ۳۹.۳ سال بوده است که در این بین افراد بالای ۳۰ تا ۴۹ سال بیشترین میزان فراوانی موجود در نمونه را به خود اختصاص داده‌اند. جوان‌ترین فرد شاغل دولتی پاسخگو ۱۸ ساله و مسن‌ترین فرد ۷۲ ساله است. همچنین بر اساس یافته‌ها گروه سنی کمتر از ۲۹ سال ۱۲.۳ درصد، گروه سنی ۳۰ تا ۴۹ سال ۷۵.۲ درصد و گروه سنی ۵۰ سال و بالاتر ۱۲.۶ درصد نمونه را تشکیل می‌دهند.

۳-۱-۲- وضعیت تأهل

جدول شماره ۳: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت تأهل

وضعیت تأهل	فراوانی	درصد	درصد معتبر
متأهل	۵۰۹	۸۳.۲	۸۴.۶
مجرد	۷۸	۱۲.۷	۱۳.۰
همسر فوت‌شده یا طلاق	۱۵	۲.۵	۲.۵
بی‌پاسخ	۱۰	۱.۶	-
جمع	۶۱۲	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰

طبق نتایج جدول فوق، ۸۳.۲ درصد از شاغلان دولتی متأهل، ۱۲.۷ درصد مجرد و ۲.۵ درصد بدون همسر (همسر فوت‌شده و جدا شده) بوده‌اند. همچنین ۱.۶ درصد از پاسخگویان به این سؤال پاسخ ندادند.

۴-۱-۲- تحصیلات

جدول شماره ۴: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب آخرین مدرک تحصیلی

درصد معتبر	درصد	فراوانی	آخرین مدرک تحصیلی
۱۵.۱	۱۵.۰	۹۲	دیپلم و زیر دیپلم
۶۱.۱	۶۰.۹	۳۷۳	کاردانی و کارشناسی
۲۳.۸	۲۳.۷	۱۴۵	تحصیلات عالی (کارشناسی ارشد و دکتری)
-	۰.۳	۲	بی پاسخ
۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

بر اساس یافته‌های جدول فوق، ۱۵ درصد از شاغلان دولتی دارای تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم، ۶۰.۹ درصد دارای تحصیلات کاردانی و کارشناسی و ۲۳.۷ درصد دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر بوده‌اند. همچنین ۰.۳ درصد پاسخگویان به این سؤال پاسخ نداده‌اند.

۵-۱-۲- متوسط هزینه ماهیانه خانوار

جدول شماره ۵: متوسط هزینه ماهیانه خانوار پاسخگویان

میانگین هزینه ماهیانه خانوار	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳,۲۵۶,۰۰۰	۳.۸	۳.۸	۲۳	کمتر از یک میلیون تومان
	۲۵.۹	۲۵.۳	۱۵۵	بین یک تا دو میلیون تومان
	۳۱.۴	۳۰.۷	۱۸۸	بین دو تا سه میلیون تومان
	۲۱.۲	۲۰.۸	۱۲۷	بین سه تا چهار میلیون تومان
	۱۰.۲	۱۰.۰	۶۱	بین چهار تا پنج میلیون تومان
	۷.۵	۷.۴	۴۵	بالاتر از پنج میلیون تومان
	-	۲.۱	۱۳	بی پاسخ
	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

بر اساس یافته‌های جدول فوق، متوسط هزینه ماهیانه ۳۰.۸ درصد از خانوارها کمتر از یک میلیون تومان، ۲۵.۳ درصد بین یک تا دو میلیون تومان، ۳۰.۷ درصد بین دو تا سه میلیون تومان، ۲۰.۸ درصد بین سه تا چهار میلیون تومان، ۱۰ درصد بین چهار تا پنج میلیون تومان و متوسط هزینه ۷.۴ درصد از خانوارها بالاتر از پنج میلیون تومان در ماه است. میانگین هزینه ماهیانه خانوارها سه میلیون و دویست و پنجاه شش هزار تومان در ماه است.

۶-۱-۲- محل زندگی

جدول شماره ۶: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب محل زندگی

درصد	فراوانی	محل زندگی
۴۵.۶	۲۷۹	مرکز استان
۴۴.۱	۲۷۰	شهر غیر از مرکز استان
۱۰.۳	۶۳	روستا
۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

بر اساس داده‌های جدول فوق ملاحظه می‌شود که ۴۵.۶ درصد از پرسشنامه‌های تحقیق حاضر در مراکز استان‌ها، ۴۴.۱ درصد در شهرهای غیر از مراکز استان و ۱۰.۳ درصد نیز در روستاها تکمیل شده است.

۲-۲- میزان سلامت جسمانی

مقیاس «سلامت جسمانی» در پرسشنامه سازمان سلامت جهان با ۷ سؤال سنجیده شده است که از جمع نمرات پاسخگویان در این ۷ سؤال، شاخص سلامت جسمانی به دست می آید.

۲-۲-۱- درد جسمانی

جدول شماره ۷: درد جسمانی، چقدر مانع انجام کارهای مورد نظر شما می شود؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸		فراوانی	
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ^۱ ۱ تا ۵	درصد		
۳.۸	۳۹.۸	۲.۵	۲۴.۰	۱.۹	۴۷.۷	۲۹۲	خیلی کم
	۲۶.۸		۲۹.۵		۲۶.۰	۱۵۹	کم
	۱۴.۸		۲۵.۸		۱۵.۰	۹۲	متوسط
	۱۴.۸		۱۶.۲		۸.۵	۵۲	زیاد
	۳.۵		۳.۸		۲.۸	۱۷	خیلی زیاد
	۰.۲		۰.۷		-	-	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «درد جسمانی، چقدر مانع انجام کارهای

۱. در خصوص دامنه طیف ۱ تا ۵ به عنوان میانگین گویه‌ها و تفسیر آن در سطح سنجش ترتیبی به این صورت عمل شده است: دامنه این طیف یعنی عدد ۴ بر ۳ تقسیم شده و میانگین ۱ تا ۲.۳۳ به معنای ارزیابی کم، ۲.۳۴-۳.۶۶ ارزیابی متوسط و ۳.۶۷ تا ۵ به معنای ارزیابی بالا از وضعیت ابعاد کیفیت زندگی پاسخگویان است.

مورد نظر شما می‌شود؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود نیمی از پاسخگویان یعنی ۷۳.۷ درصد شاغلان دولتی در حد کم یا خیلی کم درد جسمانی دارند، ۱۵ درصد در حد متوسط و ۱۱.۳ درصد نیز درد جسمانی خود را در حد زیاد یا خیلی زیاد دانسته‌اند. میانگین ۱.۹ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان درد جسمانی خود را در حد پایینی ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین نمره درد جسمانی شاغلان دولتی ۲.۵ از ۵ و در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ برابر با ۳.۸ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۷: رابطه میان جنسیت و درد جسمانی

جمع	درد جسمانی، چقدر مانع انجام کارهای مورد نظر شما می‌شود؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۱۲.۷	۱۳.۲	۷۴.۱	زن	جنسیت	
۱۰۰۰۰	۱۰.۵	۱۶.۰	۷۳.۵	مرد		
۰.۰۴۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۵۱۲	سطح معناداری	۱.۳۳۹

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و وجود درد جسمانی مانع کار می‌پردازد. همان گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری میان این دو متغیر وجود ندارد.^۱

جدول شماره ۲-۷: رابطه میان تحصیلات و درد جسمانی

جمع	درد جسمانی، چقدر مانع انجام کارهای مورد نظر شما می‌شود؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۱۴.۱	۱۴.۱	۷۱.۷	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰۰	۱۰.۸	۱۵.۳	۷۳.۹	دانشگاهی		
۰.۰۳۸	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۶۴۵	سطح معناداری	۰.۸۷۷

۱. قابل ذکر است که در جداولی که مقدار شدت همبستگی (کرامر) کمتر از ۰.۱۰ است، معنی داری رابطه می‌تواند ناشی از حجم بالای نمونه تحقیق باشد در صورتی که تفاوت بین گروه‌ها چندان زیاد نیست. این قاعده برای کلیه مواردی از این دست در کل فصل صدق می‌کند.

طبق نتایج جدول فوق، میان سطح تحصیلات فرد و وجود درد جسمانی رابطه معناداری مشاهده نمی‌شود.

۲-۲-۲- نیاز به درمان طبی

جدول شماره ۸: جهت انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، چقدر به درمان‌های طبی نیازمند هستید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
		میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	درصد معتبر	فراوانی	
۳.۹	۴۰.۶	۲.۴	۲۵.۱	۲.۰	۴۵.۱	۴۴.۸	۲۷۴	خیلی کم
	۲۵.۱		۲۸.۸		۲۵.۸	۲۵.۷	۱۵۷	کم
	۱۶.۵		۲۸.۳		۱۶.۶	۱۶.۵	۱۰۱	متوسط
	۱۳.۸		۱۱.۲		۹.۰	۹.۰	۵۵	زیاد
	۳.۲		۴.۲		۳.۵	۳.۴	۲۱	خیلی زیاد
	۰.۸		۲.۴		-	۰.۷	۴	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «جهت انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، چقدر به درمان‌های طبی نیازمند هستید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۷۰.۵ درصد شاغلان دولتی در حد کم یا خیلی کم به درمان‌های طبی نیاز دارند، ۱۶.۵ درصد در حد متوسط و ۱۲.۴ درصد نیز در حد زیاد یا خیلی زیاد خود را نیازمند درمان‌های طبی دانسته‌اند. میانگین ۲ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که نیاز شاغلان دولتی به درمان‌های طبی در حد کم ارزیابی می‌شود. مقایسه میانگین نمره نیاز شاغلان دولتی به درمان طبی در بازه ۱ تا ۵ با سال ۱۳۹۳ حاکی از کاهش نیاز آنان به درمان طبی است. مقایسه میانگین‌ها همچنین نشان می‌دهد متوسط نیاز شاغلان دولتی به درمان طبی کمتر از متوسط نیاز کل نمونه کشوری به این درمان‌هاست.

جدول شماره ۸-۱: رابطه میان جنسیت و نیاز به درمان طبی

جمع	جهت انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، چقدر به درمان‌های طبی نیازمند هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۱۳.۷	۱۴.۲	۷۲.۲	زن	جنسیت	
۱۰۰۰۰	۱۱.۹	۱۷.۹	۷۰.۲	مرد		
۰.۰۵۲	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۴۴۴	سطح معناداری	۱.۶۲۴

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و نیاز به درمان طبی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری میان جنسیت و نیاز به درمان طبی وجود ندارد.

جدول شماره ۸-۲: رابطه میان تحصیلات و نیاز به درمان طبی

جمع	جهت انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، چقدر به درمان‌های طبی نیازمند هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۱۳.۲	۱۵.۴	۷۱.۴	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰۰	۱۲.۲	۱۶.۹	۷۰.۹	دانشگاهی		
۰.۰۱۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۹۲۰	سطح معناداری	۰.۱۶۶

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و نیاز به درمان طبی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌های فوق می‌توان گفت که میان این دو متغیر رابطه وجود ندارد.

۳-۲-۲- میزان برخورداری از انرژی روزانه

جدول شماره ۹: آیا برای زندگی روزمره انرژی کافی دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۳.۲	۳.۴	۳.۱	۳.۸	۱.۱	۱.۱	۷	خیلی کم
	۱۳.۵		۱۱.۲		۴.۹	۴.۹	۳۰	کم
	۲۵.۰		۳۶.۱		۲۴.۳	۲۴.۲	۱۴۸	متوسط
	۴۴.۷		۳۷.۳		۵۲.۶	۵۲.۵	۳۲۱	زیاد
	۱۳.۱		۱۱.۳		۱۷.۰	۱۷.۰	۱۰۴	خیلی زیاد
	۰.۴		۱.۰		-	۰.۳	۲	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «آیا برای زندگی روزمره انرژی کافی دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، ۶۹.۵ درصد شاغلان دولتی میزان انرژی خود را برای زندگی روزمره در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده اند، ۲۴.۲ درصد در حد متوسط و ۶ درصد نیز میزان انرژی خود را کم و خیلی کم دانسته اند. میانگین ۳.۸ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان میزان انرژی خود را در زندگی روزمره بالاتر از متوسط ارزیابی کرده اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین نمره میزان برخورداری شاغلان دولتی از انرژی روزانه ۳.۴ از ۵ و در کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸ برابر با ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۹: رابطه میان جنسیت و میزان برخورداری از انرژی روزانه

جمع	آیا برای زندگی روزمره انرژی کافی دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۶۹.۳	۲۱.۷	۹.۰	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۶۹.۸	۲۵.۶	۴.۴	مرد		
۰.۰۹۴	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۶۸	سطح معناداری	۵.۳۸۱

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان برخورداری افراد از انرژی لازم برای زندگی روزمره می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۹: رابطه میان تحصیلات و میزان برخورداری از انرژی روزانه

جمع	آیا برای زندگی روزمره انرژی کافی دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۶۳.۰	۳۰.۴	۶.۵	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۷۰.۹	۲۳.۱	۶.۰	دانشگاهی		
۰.۰۶۴	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۲۸۹	سطح معناداری	۲.۴۸۶

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و میزان برخورداری از انرژی لازم برای زندگی روزمره پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۴-۲-۲- میزان برخورداری از تحرک و چابکی

جدول شماره ۱۰: تحرک و چابکی شما چقدر است؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۳	۵.۷	۳.۳	۴.۵	۳.۶	۲.۱	۲.۱	۱۳	خیلی کم
	۱۷.۳		۱۲.۲		۱۲.۸	۱۲.۷	۷۸	کم
	۲۵.۶		۴۲.۱		۲۶.۴	۲۶.۳	۱۶۱	متوسط
	۳۹.۰		۲۸.۲		۴۳.۸	۴۳.۶	۲۶۷	زیاد
	۱۲.۰		۱۱.۲		۱۲.۸	۱۴.۷	۹۰	خیلی زیاد
	۰.۵		۱.۷		-	۰.۵	۳	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «تحرک و چابکی شما چقدر است؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، ۵۸.۳ درصد شاغلان دولتی تحرک و چابکی خود را در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده اند، ۲۶.۳ درصد در حد متوسط و ۱۴.۸ درصد نیز میزان تحرک و چابکی خود را کم و خیلی کم دانسته اند. میانگین ۳.۶ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان تحرک و چابکی خود را در حد متوسط ارزیابی کرده اند. در سال ۱۳۹۳ میانگین نمره برخورداری شاغلان دولتی از تحرک و چابکی در بازه ۱ تا ۵، ۳.۳ و در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ برابر با ۳.۳ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۰: رابطه میان جنسیت و میزان برخورداری از تحرک و چابکی

جمع	تحرک و چابکی شما چقدر است؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۵۸.۳	۲۲.۳	۱۹.۴	زن	جنسیت		
۱۰۰۰۰	۵۸.۸	۲۸.۶	۱۲.۶	مرد			
۰.۱۰۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۳۹	سطح معناداری	۶.۴۷۵	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و ارزیابی میزان تحرک و چابکی فرد می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری با اطمینان ۹۵ درصد بین این دو متغیر وجود دارد به طوری که میزان برخورداری مردان از تحرک و چابکی نسبت به زنان بیشتر است.

جدول شماره ۲-۱۰: رابطه میان تحصیلات و میزان برخورداری از تحرک و چابکی

جمع	تحرک و چابکی شما چقدر است؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۴۵.۶	۳۲.۲	۲۲.۲	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰۰	۶۰.۹	۲۵.۵	۱۳.۵	دانشگاهی			
۰.۱۱۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۱۶	سطح معناداری	۸.۲۸۰	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و ارزیابی فرد از میزان تحرک و چابکی خود پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد. بدین معنی که افراد دانشگاهی از میزان تحرک و چابکی بیشتری نسبت به غیر دانشگاهی برخوردارند.

۵-۲-۲- رضایت از وضعیت خواب

جدول شماره ۱۱: چقدر از وضعیت خواب خود راضی هستید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۳	۶.۴	۳.۲	۶.۲	۳.۵	۳.۶	۳.۶	۲۲	خیلی کم
	۱۶.۵		۱۳.۶		۱۳.۲	۱۳.۲	۸۰	کم
	۲۶.۹		۳۹.۶		۲۶.۱	۲۵.۸	۱۵۸	متوسط
	۳۹.۷		۳۰.۵		۴۴.۰	۴۳.۵	۲۶۶	زیاد
	۱۰.۴		۸.۷		۱۳.۱	۱۲.۹	۷۹	خیلی زیاد
	۰.۴		۱.۴		-	۱.۱	۷	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از وضعیت خواب خود راضی هستید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، ۵۶.۴ درصد شاغلان دولتی رضایت از وضعیت خواب خود را در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده اند، ۲۵.۸ درصد در حد متوسط و ۱۶.۸ درصد نیز میزان رضایت خود را از وضعیت خواب خود کم و خیلی کم دانسته اند. میانگین ۳.۵ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان رضایت از خواب خود را در حد متوسط ارزیابی کرده اند. میانگین میزان رضایت شاغلان دولتی از وضعیت خواب در بازه ۱ تا ۵ در سال ۱۳۹۳، ۳.۲ و میانگین ارزیابی کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸ برابر با ۳.۳ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۱: رابطه میان جنسیت و رضایت از وضعیت خواب

جمع	چقدر از وضعیت خواب خود راضی هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۵۶.۰	۲۸.۰	۱۵.۹	زن	جنسیت	
۱۰۰.۰	۵۷.۵	۲۵.۱	۱۷.۳	مرد		
۰.۰۳۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۷۲۳	سطح معناداری	۰.۶۴۷

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و ارزیابی رضایت از خواب می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار χ^2 دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۱: رابطه میان تحصیلات و رضایت از وضعیت خواب

جمع	چقدر از وضعیت خواب خود راضی هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۵۴.۹	۲۰.۹	۲۴.۲	غیر دانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰.۰	۵۷.۴	۲۷.۰	۱۵.۶	دانشگاهی		
۰.۰۸۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۱۰۴	سطح معناداری	۴.۵۱۸

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و ارزیابی میزان رضایت فرد از وضعیت خواب خویش پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۶-۲-۲- توانایی انجام فعالیت‌های روزانه

جدول شماره ۱۲: چقدر از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزمره راضی هستید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۴	۳.۳	۳.۳	۳.۰	۳.۸	۱.۱	۱.۱	۷	خیلی کم
	۱۲.۶		۱۰.۱		۵.۶	۵.۶	۳۴	کم
	۲۹.۶		۴۲.۴		۲۳.۵	۲۳.۴	۱۴۳	متوسط
	۴۴.۵		۳۴.۰		۵۵.۷	۵۵.۴	۳۳۹	زیاد
	۹.۴		۸.۷		۱۴.۱	۱۴.۱	۸۶	خیلی زیاد
	۰.۷		۱.۷		-	۰.۵	۳	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزمره راضی هستید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۹.۵ درصد شاغلان دولتی میزان رضایت خود را از توانایی در انجام فعالیت‌های روزمره در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند، ۲۳.۴ درصد در حد متوسط و ۶.۷ درصد نیز میزان رضایت خود را از توانایی در انجام فعالیت‌های روزمره را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۸ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان توانایی خود را در انجام فعالیت‌های روزانه را بالاتر از متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین توانایی شاغلان دولتی در انجام فعالیت‌های روزانه ۳.۳ از ۵ و میانگین نمره این متغیر در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ نیز برابر با ۳.۴ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۲: رابطه میان جنسیت و توانایی انجام فعالیت‌های روزانه

جمع	چقدر از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزمره راضی هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۶۸.۶	۲۳.۳	۸.۱	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۷۰.۴	۲۳.۶	۶.۰	مرد		
۰.۰۴۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۶۲۰	سطح معناداری	۰.۹۵۵

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزانه می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۲: رابطه میان تحصیلات و توانایی انجام فعالیت‌های روزانه

جمع	چقدر از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزمره راضی هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۶۳.۷	۲۵.۳	۱۱.۰	غیر دانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۷۰.۹	۲۳.۱	۶.۰	دانشگاهی		
۰.۰۷۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۱۶۷	سطح معناداری	۳.۵۷۷

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزانه پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۷-۲-۲- رضایت از ظرفیت کاری روزانه

جدول شماره ۱۳: چقدر در استفاده از ظرفیت کاری خود، از خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۴	۳.۵	۳.۴	۳.۳	۳.۸	۱.۵	۱.۵	۹	خیلی کم
	۱۴.۲		۱۰.۵		۶.۹	۶.۹	۴۲	کم
	۲۹.۰		۳۸.۰		۲۳.۰	۲۲.۹	۱۴۰	متوسط
	۴۲.۶		۳۵.۹		۵۰.۶	۵۰.۳	۳۰۸	زیاد
	۹.۸		۱۱.۵		۱۸.۱	۱۸.۰	۱۱۰	خیلی زیاد
	۰.۸		۰.۹		-	۰.۵	۳	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر در استفاده از ظرفیت کاری خود، از خود رضایت دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۶۸.۳ درصد از شاغلان دولتی در استفاده از ظرفیت کاری خود به میزان زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۲۲.۹ درصد در حد متوسط و ۸.۴ درصد نیز میزان رضایت خود را در استفاده از ظرفیت کاری خویش کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۸ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان رضایت خود را در این زمینه بالاتر از متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین رضایت شاغلان دولتی از ظرفیت کاری روزانه ۳.۴ از ۵ و میانگین نمره این متغیر در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ نیز برابر با ۳.۴ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۳: رابطه میان جنسیت و رضایت از ظرفیت کاری روزانه

جمع	چقدر در استفاده از ظرفیت کاری خود، از خود رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۷۳.۳	۱۷.۱	۹.۵	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۶۶.۲	۲۶.۱	۷.۸	مرد		
۰.۱۰۲	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۴۳	سطح معناداری	۶.۳۰۰

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از استفاده از ظرفیت کاری می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار χ^2 دو نشان می‌دهد با اطمینان ۹۵ درصد رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود دارد به طوری که میزان رضایت از ظرفیت کاری در زنان بیشتر از مردان است.

جدول شماره ۲-۱۳: رابطه میان تحصیلات و رضایت از ظرفیت کاری روزانه

جمع	چقدر در استفاده از ظرفیت کاری خود، از خود رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۶۲.۶	۲۵.۳	۱۲.۱	غیر دانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۶۹.۶	۲۲.۷	۷.۸	دانشگاهی		
۰.۰۶۴	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۲۸۶	سطح معناداری	۲.۵۰۱

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از استفاده از ظرفیت کاری پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۳-۲- شاخص سلامت جسمانی

این بعد از کیفیت زندگی بر مبنای مقیاس سازمان سلامت جهان به معنی وضعیت جسمانی مطلوب فرد و رضایت وی از این وضعیت است. سلامت جسمانی شامل توانایی انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، میزان وابستگی به درمان‌های پزشکی، قدرت و خستگی، تحرک و چابکی، درد و ناراحتی، خواب و استراحت و ظرفیت و توانایی برای کار و فعالیت است.

جدول شماره ۱۴: میانگین و انحراف معیار شاخص سلامت جسمانی

۱۵.۱	نمره (۲۰-۴)	شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸
۲.۵	انحراف معیار	
۱۳.۶	نمره (۲۰-۴)	شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳
۲.۵	انحراف معیار	
۱۴.۱	نمره (۲۰-۴)	کل جمعیت در سال ۱۳۹۸
۲.۹	انحراف معیار	

نمرات جدول فوق از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۷ سؤال راجع به «سلامت جسمانی» به دست آمده است. همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود و مقادیر

۱. دستورالعمل شیوه نمره‌گذاری شاخص‌های کیفیت زندگی، که توسط گروه کیفیت زندگی سازمان سلامت جهان تدوین شده است، بازه ۲۰-۴ را پیشنهاد کرده است. در گزارش حاضر به منظور رعایت دستورالعمل و جهت فراهم شدن امکان مقایسه با سایر داده‌ها و گزارش‌ها، همین بازه نمره استفاده شده است.

میانگین‌ها نشان می‌دهد، شاخص سلامت جسمانی در بین شاغلان دولتی در حیطه سلامت جسمانی بالاتر از متوسط ارزیابی شده است. مقایسه میانگین نمرات سلامت جسمانی شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸ با ۱۳۹۳ و کل نمونه سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد کیفیت زندگی شاغلان دولتی در حیطه سلامت جسمانی در سال ۱۳۹۸ بهتر از ۱۳۹۳ و کل نمونه سال ۱۳۹۸ است.

جدول شماره ۱-۱۴: امتیاز شاخص سلامت جسمانی به تفکیک متغیرهای جنس و تحصیلات

P. value	مقدار T	انحراف معیار	میانگین (۲۰-۴)	سلامت جسمانی	
۰.۷۶۷	-۰.۲۹۶	۲.۴	۱۵.۱	مردان (n=۴۰۰)	جنس
		۲.۸	۱۵.۱	زنان (n=۲۱۱)	
۰.۰۲۳	-۲.۲۸۷	۲.۵	۱۴.۶	غیردانشگاهی (n=۹۱)	تحصیلات
		۲.۵	۱۵.۲	دانشگاهی (n=۵۱۸)	

همان‌طور که در جدول بالا هم مشخص شده است، بین شاخص سلامت جسمانی و متغیر جنس رابطه معنادار مشاهده نمی‌شود و بین شاخص سلامت جسمانی و تحصیلات رابطه معنادار مشاهده می‌شود. سطح معناداری آزمون T و مقایسه میانگین‌ها، نشان می‌دهد که افراد دانشگاهی نسبت به افراد غیر دانشگاهی از سلامت جسمانی بیشتری برخوردارند.

۴-۲- میزان سلامت روانی

مقیاس سلامت روانی در پرسشنامه سازمان سلامت جهان با ۶ سؤال سنجیده شده است که از جمع نمرات پاسخگویان در این ۶ سؤال شاخص میزان سلامت روانی به دست می‌آید.

۴-۲-۱- لذت از زندگی

جدول شماره ۱۵: چقدر از زندگی لذت می‌برید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۴	۴.۴	۳.۳	۵.۲	۳.۷	۱.۶	۱.۶	۱۰	خیلی کم
	۱۴.۲		۱۱.۶		۸.۴	۸.۳	۵۱	کم
	۲۹.۸		۳۹.۶		۲۴.۵	۲۴.۳	۱۴۹	متوسط
	۴۰.۹		۳۲.۰		۴۹.۲	۴۸.۹	۲۹۹	زیاد
	۱۰.۲		۱۰.۷		۱۶.۳	۱۶.۲	۹۹	خیلی زیاد
	۰.۵		۰.۸		-	۰.۷	۴	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از زندگی لذت می‌برید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۶۵.۱ درصد شاغلان دولتی میزان لذت‌مندی خود از

زندگی را به میزان زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند، ۲۴.۳ درصد در حد متوسط و ۹.۹ درصد نیز میزان لذت‌مندی خود را از زندگی در حد کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۷ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان لذت‌مندی خود از زندگی را بالاتر از متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین نمره لذت از زندگی شاغلان دولتی ۳.۳ از ۵ و میانگین نمره این متغیر در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ نیز برابر با ۳.۴ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۵: رابطه میان جنسیت و میزان لذت از زندگی

جمع	چقدر از زندگی لذت می‌برید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۶۷.۳	۲۰.۹	۱۱.۸	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۶۴.۵	۲۶.۴	۹.۱	مرد		
۰.۰۷۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۲۲۴	سطح معناداری	۲.۹۸۸

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و لذت‌مندی از زندگی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار χ^2 دو نشان می‌دهد، رابطه معنادار میان این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۵: رابطه میان تحصیلات و میزان لذت از زندگی

جمع	چقدر از زندگی لذت می‌برید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۶۰.۹	۲۶.۱	۱۳.۰	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۶۶.۱	۲۴.۳	۹.۵	دانشگاهی		
۰.۰۴۸	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۵۰۰	سطح معناداری	۱.۳۸۷

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و میزان لذت‌مندی از زندگی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که میان این دو متغیر رابطه وجود ندارد.

۲-۴-۲- معناداری زندگی

جدول شماره ۱۶: زندگی شما تا چه حد معنادار است؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۴.۰	۳.۴	۴.۵	۳.۸	۳.۰	۲.۹	۱۸	خیلی کم
	۱۲.۸		۹.۴		۵.۹	۵.۹	۳۶	کم
	۲۷.۷		۳۵.۹		۲۰.۴	۲۰.۳	۱۲۴	متوسط
	۴۱.۵		۳۵.۶		۵۱.۱	۵۰.۸	۳۱۱	زیاد
	۱۳.۵		۱۳.۶		۱۹.۷	۱۹.۶	۱۲۰	خیلی زیاد
	۰.۴		۰.۹		-	۰.۳	۳	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخ‌گویان پرسیده شد که «زندگی شما تا چه حد معنادار است؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۷۰.۴ درصد از شاغلان دولتی در حد زیاد و خیلی زیاد زندگی خود را معنادار می‌دانند، ۲۰.۳ درصد در حد متوسط و ۸.۸ درصد نیز میزان معناداری زندگی خود را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۸ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان معناداری زندگی خود را متوسط به بالا ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین نمره معناداری زندگی شاغلان دولتی ۳.۴ از ۵ و میانگین نمره این متغیر در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ نیز برابر با ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۶: رابطه میان جنسیت و میزان معناداری زندگی

جمع	زندگی شما تا چه حد معنادار است؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۷۲۰	۲۰۴	۷۶	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۷۰۱	۲۰۴	۹۵	مرد		
۰۰۳۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰۰۷۱۴	سطح معناداری	۰۰۶۷۴

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان معناداری زندگی فرد می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری میان جنسیت و معناداری زندگی وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۶: رابطه میان تحصیلات و میزان معناداری زندگی

جمع	زندگی شما تا چه حد معنادار است؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۶۵۲	۱۹۶	۱۵۲	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۷۱۷	۲۰۶	۷۸	دانشگاهی		
۰۰۹۴	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰۰۰۶۸	سطح معناداری	۰۰۳۶۷

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و معناداری زندگی پرداخته شده است. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری میان تحصیلات و معناداری زندگی وجود ندارد.

۳-۴-۲- قدرت تمرکز در امور روزانه

جدول شماره ۱۷: در امور خود تا چه حد قادر به تمرکز هستید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۲.۶	۳.۴	۴.۰	۳.۸	۱.۳	۱.۳	۸	خیلی کم
	۱۲.۴		۱۱.۲		۵.۷	۵.۷	۳۵	کم
	۲۶.۰		۳۴.۱		۲۱.۲	۲۱.۱	۱۲۹	متوسط
	۴۵.۵		۳۸.۱		۵۱.۶	۵۱.۳	۳۱۴	زیاد
	۱۳.۰		۱۱.۲		۲۰.۲	۲۰.۱	۱۲۳	خیلی زیاد
	۰.۵		۱.۵		-	۰.۵	۳	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «در امور خود تا چه حد قادر به تمرکز هستید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۷۱.۴ درصد شاغلان دولتی تمرکز خود را در انجام امور در حد زیاد و خیلی زیاد می‌دانند، ۲۱.۱ درصد در حد متوسط و ۷ درصد نیز میزان تمرکز خود را در انجام امور کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۸ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان تمرکز خود را در انجام امور را بالاتر از متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین نمره قدرت تمرکز در امور روزانه شاغلان دولتی ۳.۴ از ۵ و میانگین نمره این متغیر در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ نیز برابر با ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۷: رابطه میان جنسیت و میزان قدرت تمرکز در امور روزانه

جمع	در امور خود تا چه حد قادر به تمرکز هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۷۴.۳	۱۹.۰	۶.۷	زن	جنسیت	
۱۰۰.۰	۷۰.۴	۲۲.۳	۷.۳	مرد		
۰.۰۴۱	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۵۹۳	سطح معناداری	۱.۰۴۶

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان تمرکز فرد در انجام امور می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری میان جنسیت و تمرکز در انجام امور وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۷: رابطه میان تحصیلات و میزان قدرت تمرکز در امور روزانه

جمع	در امور خود تا چه حد قادر به تمرکز هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۵۹.۸	۲۶.۱	۱۴.۱	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰.۰	۷۴.۰	۲۰.۲	۵.۸	دانشگاهی		
۰.۱۳۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۴	سطح معناداری	۱۱.۰۷۶

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و تمرکز در انجام امور پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۹ گفت که رابطه معناداری میان این دو متغیر وجود دارد. بر این اساس افراد دانشگاهی بیش از غیر دانشگاهی قادر به تمرکز در امور خود هستند.

۴-۲- پذیرش شکل ظاهری بدن خویش

جدول شماره ۱۸: آیا قادرید شکل ظاهری بدن خود را بپذیرید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۲.۶	۳.۶	۳.۵	۴.۰	۱.۵	۱.۵	۹	خیلی کم
	۱۲.۴		۸.۴		۶.۸	۶.۷	۴۱	کم
	۲۶.۰		۲۶.۵		۱۷.۴	۱۷.۲	۱۰۵	متوسط
	۴۵.۵		۴۱.۸		۵۰.۱	۴۹.۵	۳۰۳	زیاد
	۱۳.۰		۱۸.۷		۲۴.۳	۲۴.۰	۱۴۷	خیلی زیاد
	۰.۵		۱.۰		-	۱.۱	۷	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «آیا قادرید شکل ظاهری بدن خود را بپذیرید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۷۳.۵ درصد شاغلان دولتی در حد زیاد و خیلی زیاد قادرند شکل ظاهری بدن خود را بپذیرند، ۱۷.۲ درصد در حد متوسط و ۸.۲ درصد نیز میزان پذیرش شکل بدن خود را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۴ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که میزان پذیرش شکل ظاهری بدن نزد شاغلان دولتی بالاتر از متوسط است. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین نمره پذیرش شکل ظاهری بدن در میان شاغلان دولتی ۳.۶ از ۵ و میانگین نمره این متغیر در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ نیز برابر با ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۸: رابطه میان جنسیت و میزان پذیرش شکل ظاهری بدن خویش

جمع	آیا قادرید شکل ظاهری بدن خود را بپذیرید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۷۶.۸	۱۵.۹	۷.۲	زن	جنسیت		
۱۰۰۰	۷۳.۱	۱۸.۱	۸.۸	مرد			
۰.۰۴۱	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۶۰۴	سطح معناداری	۱.۰۰۷	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان پذیرش شکل ظاهری بدن می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۸: رابطه میان تحصیلات و میزان پذیرش شکل ظاهری بدن خویش

جمع	آیا قادرید شکل ظاهری بدن خود را بپذیرید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۶۳.۷	۲۴.۲	۱۲.۱	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰	۷۶.۲	۱۶.۲	۷.۶	دانشگاهی			
۰.۱۰۲	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۴۳	سطح معناداری	۶.۲۸۶	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و میزان پذیرش شکل ظاهری بدن پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد بیان کرد که افراد دانشگاهی بیش از افراد غیر دانشگاهی قادر به پذیرش بدن خود هستند.

۵-۴-۲- میزان دچار شدن به مشکلات روحی

جدول شماره ۱۹: چقدر دچار حالاتی مثل دل گرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی می شوید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۲.۶	۲.۸	۱۳.۷	۲.۲	۲۸.۱	۲۷.۹	۱۷۱	خیلی کم
	۹.۷		۲۵.۳		۴۰.۶	۴۰.۴	۲۴۷	کم
	۳۰.۷		۳۳.۴		۱۸.۳	۱۸.۱	۱۱۱	متوسط
	۴۴.۴		۱۶.۵		۱۰.۵	۱۰.۵	۶۴	زیاد
	۱۲.۲		۹.۹		۲.۵	۲.۵	۱۱۵	خیلی زیاد
	۰.۴		۱.۲		-	۰.۷	۴	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر دچار حالاتی مثل دل گرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی می شوید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، ۶۸.۳ درصد شاغلان دولتی در حد کم و خیلی کم دچار این حالات می شوند، ۱۸.۱ درصد در حد متوسط و ۱۳ درصد نیز در حد زیاد و خیلی زیاد دچار این حالات می شوند. میانگین ۲.۲ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی در حد کمی دچار حالاتی مثل دل گرفتگی و ... می شوند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین نمره رفتاری های روحی در میان شاغلان دولتی ۲.۸ از ۵ و میانگین نمره این متغیر در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ نیز برابر با ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۹: رابطه میان جنسیت و میزان دچار شدن به گرفتگی‌های روحی

جمع	چقدر دچار حالاتی مثل دل گرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی می‌شوید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۱۳.۴	۱۹.۱	۶۷.۵	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۱۲.۸	۱۷.۸	۶۹.۴	مرد		
۰.۰۲۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۸۸۱	سطح معناداری	۰.۲۵۲

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان گرفتگی‌های روحی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۹: رابطه میان تحصیلات و میزان دچار شدن به گرفتگی‌های روحی

جمع	چقدر دچار حالاتی مثل دل گرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی می‌شوید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۱۶.۷	۱۶.۷	۶۶.۷	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۱۲.۴	۱۸.۶	۶۹.۰	دانشگاهی		
۰.۰۴۶	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۵۲۶	سطح معناداری	۱.۲۸۶

در جدول فوق به بررسی رابطه میان وضعیت تأهل و میزان گرفتگی‌های روحی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها بین این دو متغیر تفاوت معناداری وجود ندارد.

۶-۴-۲- رضایت از خود

جدول شماره ۲۰: در مجموع چقدر از خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۲۱.۱	۳.۵	۳.۸	۳.۹	۰.۷	۰.۷	۴	خیلی کم
	۳۷.۰		۸.۳		۳.۹	۳.۹	۲۴	کم
	۲۰.۱		۳۸.۹		۲۵.۲	۲۵.۲	۱۵۴	متوسط
	۱۶.۳		۳۴.۱		۴۹.۳	۴۹.۲	۳۰۱	زیاد
	۵.۱		۱۴.۲		۲۰.۸	۲۰.۸	۱۲۷	خیلی زیاد
	۰.۵		۰.۷		-	۰.۳	۲	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «در مجموع چقدر از خود رضایت دارید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۷۰ درصد شاغلان دولتی از خود در حد به میزان زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۲۵.۲ درصد در حد متوسط و ۴۶ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از خود راضی هستند. میانگین ۳.۹ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی رضایت از خود را در حد زیاد ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین نمره رضایت از خود شاغلان دولتی ۳.۵ از ۵ و میانگین نمره این متغیر در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ نیز برابر با ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از خود

جمع	در مجموع چقدر از خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۷۳.۹	۲۲.۳	۳.۸	زن	جنسیت		
۱۰۰۰۰	۶۸.۲	۲۶.۸	۵.۰	مرد			
۰.۰۶۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۳۲۸	سطح معناداری	۲.۲۳۰	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از خود می پردازد. همان گونه که مقدار خی دو و سطح معناداری نشان می دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از خود

جمع	در مجموع چقدر از خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۶۹.۲	۲۳.۱	۷.۷	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰۰	۷۰.۲	۲۵.۷	۴.۱	دانشگاهی			
۰.۰۶۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۲۹۵	سطح معناداری	۲.۴۳۹	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از خود پرداخته شده است. بر اساس یافته ها می توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۵-۲- شاخص سلامت روانی

همان‌طور که قبلاً هم گفته شد؛ این بعد از کیفیت زندگی بر مبنای مقیاس سازمان سلامت جهان، به معنی نگرش فرد نسبت به زندگی با توجه به دو مقوله احساس بهزیستی و احساس رضایت است. شاخص سلامت روان تصور در مورد شکل ظاهری، احساسات منفی، احساسات مثبت، اعتماد به نفس، تفکرات، یادگیری، حافظه و تمرکز و وضعیت روحی را مورد سؤال قرار می‌دهد.

جدول شماره ۲۱: میانگین و انحراف معیار شاخص سلامت روانی

۱۵.۲	نمره (۴-۲۰)	شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸
۲.۵	انحراف معیار	
۱۳.۷	نمره (۴-۲۰)	شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳
۲.۸	انحراف معیار	
۱۴.۰۵	نمره (۴-۲۰)	کل جمعیت در سال ۱۳۹۸
۲.۸	انحراف معیار	

نمرات جدول فوق از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۶ سؤال راجع به «سلامت روانی» به‌دست آمده است. همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود و مقادیر میانگین‌ها نشان می‌دهد، شاخص سلامت روانی در بین شاغلان دولتی وضعیت بالاتر از متوسط را نشان می‌دهد و می‌توان قضاوت کرد که پاسخگویان کیفیت زندگی خود را در حیطه سلامت روانی بالاتر از متوسط ارزیابی کرده‌اند. مقایسه میانگین نمرات سلامت روانی

شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸ با ۱۳۹۳ و کل نمونه سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد کیفیت زندگی شاغلان دولتی در حیطه سلامت روانی در سال ۱۳۹۸ بهتر از ۱۳۹۳ و کل نمونه سال ۱۳۹۸ است.

جدول شماره ۱-۲۱: امتیاز شاخص سلامت روانی به تفکیک متغیرهای جنس و تحصیلات

P. value	مقدار T	انحراف معیار	میلگین (۴-۲۰)	سلامت روانی	
۰.۳۱۵	۱.۰۰۵	۲.۵	۱۵.۲	مردان (n=۴۰۰)	جنس
		۲.۶	۱۵.۴	زنان (n=۲۱۰)	
۰.۰۰۳	-۲.۹۷۹	۲.۵	۱۵.۴	دانشگاهی (n=۵۱۷)	تحصیلات
		۲.۸	۱۴.۵	غیردانشگاهی (n=۹۱)	

همان‌طور که در جدول بالا هم مشخص شده است، بین شاخص سلامت روانی و متغیر جنس تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود. اما بین سطح تحصیلات و شاخص سلامت روانی رابطه معناداری وجود دارد. سطح معناداری آزمون T و مقایسه میانگین‌ها و امتیازهای کسب شده، نشان می‌دهد که سلامت روانی که افراد دانشگاهی نسبت به افراد غیر دانشگاهی از سلامت روانی بیشتری برخوردارند.

۶-۲- میزان سلامت محیط

مقیاس سلامت محیط در پرسشنامه سازمان سلامت جهان با ۸ سؤال سنجیده شده است که از جمع نمرات پاسخگویان در این ۸ سؤال، شاخص میزان رضایت از سلامت محیط به دست می‌آید.

۱-۶-۲- احساس امنیت در زندگی روزمره

جدول شماره ۲۲: در زندگی روزمره چقدر احساس امنیت می‌کنید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۶	۲.۳	۳.۵	۳.۳	۳.۹	۱.۶	۱.۶	۱۰	خیلی کم
	۱۰.۴		۱۰.۴		۶.۱	۶.۰	۳۷	کم
	۲۴.۲		۳۳.۸		۱۹.۶	۱۹.۶	۱۲۰	متوسط
	۴۵.۵		۳۶.۴		۵۰.۲	۵۰.۲	۳۰۷	زیاد
	۱۷.۱		۱۴.۷		۲۲.۴	۲۲.۲	۱۳۷	خیلی زیاد
	۰.۵		۱.۵		-	۰.۲	۱	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «در زندگی روزمره چقدر احساس امنیت می‌کنید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۷۲.۴ درصد شاغلان دولتی در

حد زیاد و خیلی زیاد در زندگی خود احساس امنیت می‌کنند، ۱۹.۶ درصد در حد متوسط و ۷.۶ درصد نیز میزان احساس امنیت خود را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۹ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان احساس امنیت خود را در زندگی بالاتر از حد متوسط و نزدیک به زیاد ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است میانگین احساس امنیت شاغلان دولتی در زندگی روزمره خود در سال ۱۳۹۳، ۳.۵ و برای کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸، ۳.۶ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۲: رابطه میان جنسیت و احساس امنیت در زندگی روزمره

جمع	در زندگی روزمره چقدر احساس امنیت می‌کنید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۷۲.۵	۱۹.۴	۸.۱	زن	جنسیت	
۱۰۰.۰	۷۲.۸	۱۹.۸	۷.۵	مرد		
۰.۰۱۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۹۶۹	سطح معناداری	۰.۰۶۴

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان احساس امنیت می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، می‌توان گفت که بین جنسیت و احساس امنیت رابطه معنادار وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۲: رابطه میان تحصیلات و احساس امنیت در زندگی روزمره

جمع	در زندگی روزمره چقدر احساس امنیت می‌کنید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۷۱.۷	۲۰.۷	۷.۶	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰.۰	۷۳.۱	۱۹.۱	۷.۷	دانشگاهی		
۰.۰۱۴	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۹۴۵	سطح معناداری	۰.۱۱۳

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و احساس امنیت در زندگی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت میان این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۲-۶-۲- سلامت محیط

جدول شماره ۲۳: محیط اطراف شما تا چه حد سالم است؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸			
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	فراوانی	
۳.۵	۳.۲	۳.۳	۴.۷	۳.۷	۲.۱	۱۳	خیلی کم
	۱۳.۴		۱۳.۴		۹.۲	۵۶	کم
	۲۵.۱		۳۹.۹		۲۲.۴	۱۳۷	متوسط
	۴۳.۲		۳۱.۲		۴۷.۹	۲۹۳	زیاد
	۱۴.۶		۹.۵		۱۸.۵	۱۱۳	خیلی زیاد
	۰.۵		۱.۳		-	-	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «محیط اطراف شما تا چه حد سالم است؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۶۶.۴ درصد شاغلان دولتی میزان سالم بودن محیط خود را به میزان زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند، ۲۲.۴ درصد در متوسط و ۱۱.۳ درصد نیز میزان سالم بودن محیط خود را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۷ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان سالم بودن محیط خود را در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳ میزان سالم بودن محیط خود را در بازه ۱ تا ۵، تا ۳.۳ و در افراد کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ به‌طور میانگین ۳.۵ برآورد کرده‌اند.

جدول شماره ۱-۳۳: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از سلامت محیط

جمع	محیط اطراف شما تا چه حد سالم است؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۶۷.۵	۲۱.۲	۱۱.۳	زن	جنسیت		
۱۰۰۰۰	۶۵.۸	۲۳.۰	۱۱.۳	مرد			
۰.۰۲۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۸۸۰	سطح معناداری	۰.۲۵۶	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و ارزیابی میزان سالم بودن محیط می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۳: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از سلامت محیط

جمع	محیط اطراف شما تا چه حد سالم است؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۶۳.۰	۲۵.۰	۱۲.۰	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰۰	۶۷.۰	۲۱.۸	۱۱.۲	دانشگاهی			
۰.۰۳۱	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۷۴۹	سطح معناداری	۰.۵۷۹	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و ارزیابی از میزان سالم بودن محیط پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۳-۶-۲- میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز

جدول شماره ۲۴: اطلاعات مورد نیاز روزمره به چه میزان در دسترس شماست؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۲	۵.۳	۳.۱	۴.۱	۳.۶	۱.۳	۱.۲	۸	خیلی کم
	۱۹.۱		۱۵.۳		۹.۲	۹.۲	۵۶	کم
	۳۲.۶		۴۷.۵		۳۲.۷	۳۲.۵	۱۹۹	متوسط
	۳۴.۸		۲۵.۷		۴۳.۱	۴۲.۸	۲۶۲	زیاد
	۷.۳		۵.۷		۱۳.۷	۱۳.۶	۸۳	خیلی زیاد
	۱.۰		۱.۷		-	۰.۷	۴	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «اطلاعات مورد نیاز روزمره به چه میزان در دسترس شماست؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۶.۴ درصد شاغلان دولتی میزان دسترسی خود را به اطلاعات مورد نیاز را به میزان زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند، ۱۰.۴ درصد در حد کم و خیلی کم و ۳۲.۵ درصد نیز میزان دسترسی خود را به اطلاعات مورد نیاز در حد متوسط دانسته‌اند. میانگین ۳.۶ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان دسترسی خود را به اطلاعات مورد نیاز در حد بالاتر از متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین برآورد شاغلان دولتی از میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیازشان در بازه ۱ تا ۵، ۳.۱ و میانگین این متغیر در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۲ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۴: رابطه میان جنسیت و میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز

جمع	اطلاعات مورد نیاز روزمره به چه میزان در دسترس شماست؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۵۹.۰	۲۷.۶	۱۳.۳	زن	جنسیت		
۱۰۰.۰	۵۵.۵	۳۵.۴	۹.۰	مرد			
۰.۰۹۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۷۲	سطح معناداری	۵.۲۶۲	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو و سطح معناداری نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۴: رابطه میان تحصیلات و میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز

جمع	اطلاعات مورد نیاز روزمره به چه میزان در دسترس شماست؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۴۴.۰	۴۰.۷	۱۵.۴	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰.۰	۵۸.۸	۳۱.۵	۹.۷	دانشگاهی			
۰.۱۱۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۲۵	سطح معناداری	۷.۳۷۸	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معنادار بین این دو متغیر با اطمینان ۹۵ درصد وجود دارد. بر این اساس افراد دانشگاهی بیش از غیر دانشگاهی به اطلاعات مورد نیاز روزمره خود دسترسی دارند.

۴-۶-۲- میزان امکان فعالیت‌های تفریحی

جدول شماره ۲۵: به چه میزان امکان فعالیت‌های تفریحی دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۲.۷	۱۵.۸	۲.۸	۱۰.۷	۳.۰۲	۸.۷	۸.۷	۵۳	خیلی کم
	۲۸.۱		۲۲.۴		۲۳.۷	۲۳.۵	۱۴۴	کم
	۲۶.۵		۴۳.۲		۳۱.۴	۳۱.۲	۱۹۱	متوسط
	۲۳.۷		۱۸.۷		۲۹.۴	۲۹.۲	۱۷۹	زیاد
	۲.۳		۳.۷		۶.۷	۶.۷	۴۱	خیلی زیاد
	۰.۶		۱.۳		-	۰.۷	۴	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «به چه میزان امکان فعالیت‌های تفریحی دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۳۲.۲ درصد شاغلان دولتی میزان امکان فعالیت‌های تفریحی خود را در حد کم و خیلی کم ارزیابی کرده‌اند، ۳۱.۲ درصد در حد متوسط و ۳۵.۹ درصد نیز میزان امکان فعالیت‌های تفریحی خود را زیاد و خیلی زیاد دانسته‌اند. میانگین ۳.۰۲ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان امکان فعالیت‌های تفریحی خود را در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است میانگین برآورد شاغلان دولتی از میزان امکان فعالیت‌های تفریحی در بازه ۱ تا ۵ در سال ۱۳۹۳، ۲.۸ و برای کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸ برابر ۲.۷ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۵: رابطه میان جنسیت و میزان امکان فعالیت‌های تفریحی

جمع	به چه میزان امکان فعالیت‌های تفریحی دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۳۴.۸	۲۸.۶	۳۶.۷	زن	جنسیت		
۱۰۰۰	۳۶.۹	۳۲.۹	۳۰.۲	مرد			
۰.۰۶۸	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۲۴۶	سطح معناداری	۲.۸۰۶	مقدار خی‌دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان امکان فعالیت‌های تفریحی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو و سطح معناداری نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۵: رابطه میان تحصیلات و میزان امکان فعالیت‌های تفریحی

جمع	به چه میزان امکان فعالیت‌های تفریحی دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۲۵.۳	۳۶.۳	۳۸.۵	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰	۳۸.۱	۳۰.۵	۳۱.۵	دانشگاهی			
۰.۰۹۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۶۴	سطح معناداری	۵.۴۸۸	مقدار خی‌دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و میزان امکان فعالیت‌های تفریحی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد.

۵-۶-۲- میزان برخورداری از پول کافی برای رفع نیاز

جدول شماره ۲۶: آیا برای رفع نیازهای خود پول کافی دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۲.۷	۱.۹	۲.۹	۹.۷	۳.۲	۵.۴	۵.۴	۳۳	خیلی کم
	۲۷.۷		۱۷.۰		۱۶.۴	۱۶.۳	۱۰۰	کم
	۳۱.۱		۴۸.۸		۳۷.۷	۳۷.۶	۲۳۰	متوسط
	۲۰.۱		۱۸.۳		۳۳.۹	۳۳.۸	۲۰۷	زیاد
	۴.۶		۴.۹		۶.۶	۶.۵	۴۰	خیلی زیاد
	۰.۶		۱.۴		-	۰.۳	۲	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «آیا برای رفع نیازهای خود پول کافی دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۲۱.۷ درصد شاغلان دولتی میزان پول خود را برای رفع نیازهایشان را به میزان کم و خیلی کم ارزیابی کرده‌اند، ۳۷.۶ درصد در حد متوسط و ۴۰.۳ درصد نیز میزان پول خود را برای رفع نیازهایشان زیاد و خیلی زیاد دانسته‌اند. میانگین ۳.۲ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان پول خود را برای رفع نیازهایشان در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. میانگین ارزیابی شاغلان دولتی در این زمینه در سال ۱۳۹۳، ۲.۹ و در کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۲.۷ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۶: رابطه میان جنسیت و میزان برخورداری از پول کافی برای رفع نیاز

جمع	آیا برای رفع نیازهای خود پول کافی دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۴۵.۵	۳۹.۳	۱۵.۲	زن	جنسیت		
۱۰۰۰	۳۷.۸	۳۶.۸	۲۵.۳	مرد			
۰.۱۲۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۱۳	سطح معناداری	۸.۷۴۲	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و ارزیابی میزان برخورداری از پول برای رفع نیازها می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود دارد. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد گفت که زنان وضعیت مالی خود را برای رفع نیازهای زندگی بهتر از مردان دانسته‌اند.

جدول شماره ۲-۲۶: رابطه میان تحصیلات و میزان برخورداری از پول کافی برای رفع نیاز

جمع	آیا برای رفع نیازهای خود پول کافی دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۳۴.۸	۳۰.۴	۳۴.۸	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰	۴۱.۵	۳۹.۰	۱۹.۶	دانشگاهی			
۰.۱۳۲	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۵	سطح معناداری	۱۰.۶۲۴	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و ارزیابی میزان برخورداری از پول برای رفع نیازها پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۹ درصد گفت که افراد دانشگاهی وضعیت مالی خود را برای رفع نیازهای زندگی بهتر از غیر دانشگاهی‌ها دانسته‌اند.

۶-۶-۲- رضایت از شرایط محل زندگی

جدول شماره ۲۷: چقدر از شرایط محل زندگی خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۳	۴.۹	۳.۲	۶.۹	۳.۵	۳.۰	۲.۹	۱۸	خیلی کم
	۱۴.۹		۱۲.۵		۹.۹	۹.۸	۶۰	کم
	۳۰.۵		۳۹.۰		۲۶.۹	۲۶.۶	۱۶۳	متوسط
	۴۰.۷		۳۱.۰		۵۰.۹	۵۰.۵	۳۰۹	زیاد
	۸.۰		۹.۰		۹.۴	۹.۳	۵۷	خیلی زیاد
	۰.۹		۱.۷		-	۰.۸	۵	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از شرایط محل زندگی خود رضایت دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۹.۸ درصد شاغلان دولتی از شرایط محل زندگی خود به میزان زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۲۶.۶ درصد در حد متوسط و ۱۲.۷ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از شرایط محل زندگی خود راضی هستند. میانگین ۳.۵ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی رضایت خود را از شرایط محل زندگی در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین ۱ تا ۵ میزان رضایت شاغلان دولتی از محل زندگی خود، ۳.۲ و برای کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۳ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۷: رابطه میان جنسیت و رضایت از شرایط محل زندگی

جمع	چقدر از شرایط محل زندگی خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۶۱.۱	۲۵.۱	۱۳.۷	زن	جنسیت		
۱۰۰۰	۵۹.۸	۲۷.۸	۱۲.۴	مرد			
۰.۰۳۱	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۷۴۰	سطح معناداری	۰.۶۰۲	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از شرایط محل زندگی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۷: رابطه میان تحصیلات و رضایت از شرایط محل زندگی

جمع	چقدر از شرایط محل زندگی خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۵۶.۷	۲۸.۹	۱۴.۴	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰	۶۰.۸	۲۶.۶	۱۲.۶	دانشگاهی			
۰.۰۳۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۷۵۵	سطح معناداری	۰.۵۶۱	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از شرایط محل زندگی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۵-۶-۲- میزان رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی

جدول شماره ۲۸: چقدر از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۲	۶.۹	۳.۱	۷.۵	۳.۴	۵.۳	۵.۲	۳۲	خیلی کم
	۱۹.۴		۱۸.۷		۱۶.۴	۱۶.۳	۱۰۰	کم
	۳۰.۲		۴۰.۵		۲۷.۴	۲۷.۳	۱۶۷	متوسط
	۳۵.۲		۳۴.۴		۳۹.۱	۳۸.۹	۲۳۸	زیاد
	۴۰.۷		۷.۷		۱۱.۸	۱۱.۸	۷۲	خیلی زیاد
	۰.۷		۱.۲		-	۰.۵	۳	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخ‌گویان پرسیده شد که «چقدر از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی رضایت دارید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۰.۷ درصد شاغلان دولتی میزان رضایت خود را از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی به میزان زیاد و خیلی زیاد بیان کرده‌اند، ۲۷.۳ درصد در حد متوسط و ۲۱.۵ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی راضی هستند. میانگین ۳.۴ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی رضایت خود را از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۸ میانگین ۱ تا ۵ میزان رضایت شاغلان دولتی از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی، ۳.۱ و برای کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۲ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۸: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی

جمع	چقدر از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۵۲.۸	۲۵.۰	۲۲.۲	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۴۹.۹	۲۸.۷	۲۱.۴	مرد		
۰.۰۴۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۶۱۶	سطح معناداری	۰.۹۷۰

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان و سطح معناداری نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۸: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی

جمع	چقدر از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۵۲.۲	۲۰.۷	۲۷.۲	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۵۰.۹	۲۸.۵	۲۰.۶	دانشگاهی		
۰.۰۷۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۱۸۵	سطح معناداری	۳.۳۷۵

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معناداری وجود ندارد.

۶-۲- میزان رضایت از وضعیت رفت‌وآمد

جدول شماره ۲۹: چقدر از وضعیت رفت‌وآمد خود احساس رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۲	۵.۳	۳.۲	۶.۵	۳.۵	۳.۵	۳.۴	۲۱	خیلی کم
	۱۷.۵		۱۵.۳		۱۱.۲	۱۱.۱	۶۸	کم
	۳۱.۳		۳۹.۹		۲۸.۹	۲۸.۶	۱۷۵	متوسط
	۳۷.۹		۳۹.۰		۴۵.۵	۴۵.۱	۲۷۶	زیاد
	۷.۳		۷.۸		۱۰.۹	۱۰.۸	۶۶	خیلی زیاد
	۰.۷		۱.۵		-	۱.۰	۶	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از وضعیت رفت‌وآمد خود احساس رضایت دارید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۵.۹ درصد شاغلان دولتی از وضعیت رفت‌وآمد خود به میزان زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۲۸.۶ درصد در حد متوسط و ۱۴.۵ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از وضعیت رفت‌وآمد خود راضی هستند. میانگین ۳.۵ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی رضایت خود را از وضعیت رفت‌وآمد خود در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند رضایت شاغلان دولتی از وضعیت رفت‌وآمد خود در سال ۱۳۹۳، ۳.۲ و در کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۲ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۹: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از وضعیت رفت‌وآمد

جمع	چقدر از وضعیت رفت‌وآمد خود احساس رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۶۰۰	۲۷۰	۱۳۰	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۵۴۵	۲۹۸	۱۵۷	مرد		
۰۰۵۴	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰۴۰۸	سطح معناداری	۱۰۷۹۱

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از وضعیت رفت‌وآمد می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۹: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از وضعیت رفت‌وآمد

جمع	چقدر از وضعیت رفت‌وآمد خود احساس رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۵۵۶	۲۵۶	۱۸۹	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۵۶۴	۲۹۶	۱۴۰	دانشگاهی		
۰۰۵۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰۴۳۳	سطح معناداری	۱۶۷۵

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از وضعیت رفت‌وآمد پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۷-۲- شاخص سلامت محیط

این بعد از کیفیت زندگی بر مبنای مقیاس سازمان سلامت جهان شامل منابع مادی و مالی، آزادی، ایمنی، میزان در دسترس بودن و کیفیت مراقبت‌های بهداشتی، درمانی و اجتماعی، فرصت‌های پیش‌رو برای کسب اطلاعات و مهارت‌های جدید، امکان فعالیت‌های تفریحی، سلامت محله‌ای که شخص در آن زندگی می‌کند و امکانات آن و سلامت محیط خانه می‌باشد که در این پژوهش با ۸ گویه مورد سنجش قرار گرفته است. نمرات این شاخص در طیف‌های مختلف به شرح زیر است:

جدول شماره ۳۰: میانگین و انحراف معیار شاخص سلامت محیط

۱۳.۹	نمره (۴-۲۰)	شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸
۲.۴	انحراف معیار	
۱۴.۳	نمره (۴-۲۰)	شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳
۳.۰۴	انحراف معیار	
۱۲.۸	نمره (۴-۲۰)	کل جمعیت در سال ۱۳۹۸
۲.۶	انحراف معیار	

نمرات جدول فوق از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۸ سؤال راجع به «سلامت محیط» به‌دست آمده است. همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود و مقادیر میانگین‌ها نشان می‌دهد، شاخص سلامت محیط در بین شاغلان دولتی بالاتر از متوسط ارزیابی شده است. مقایسه میانگین نمرات سلامت محیط شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸ با ۱۳۹۳ و کل

نمونه سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد کیفیت زندگی شاغلان دولتی در حیطه سلامت محیط در سال ۱۳۹۸ از ۱۳۹۳ پایین‌تر و از کل نمونه سال ۱۳۹۸ بالاتر است.

جدول شماره ۱-۳۰: امتیاز شاخص سلامت محیط به تفکیک متغیرهای جنس و تحصیلات

P. value	مقدار T	انحراف معیار	میانگین (۴-۲۰)	سلامت محیط	
				مردان (n=۳۹۸)	زنان (n=۲۱۱)
۰.۶۰۳	۰.۵۲۰	۲.۴	۱۳.۸	مردان (n=۳۹۸)	جنس
		۲.۵	۱۳.۹	زنان (n=۲۱۱)	
۰.۰۸۶	-۱.۷۲۱	۲.۴	۱۳.۹	دانشگاهی (n=۵۱۶)	تحصیلات
		۲.۶	۱۳.۵	غیردانشگاهی (n=۹۱)	

همان‌طور که در جدول بالا هم مشخص شده است، تفاوت معناداری شاغلان دولتی مرد و زن و بین شاغلان دانشگاهی و غیردانشگاهی از حیث شاخص سلامت محیط مشاهده نمی‌شود.

۸-۲- میزان روابط فردی و اجتماعی

مقیاس روابط فردی و اجتماعی در پرسشنامه سازمان سلامت جهان با ۳ سؤال سنجیده شده است که از جمع نمرات پاسخگویان در این ۳ سؤال شاخص میزان رضایت از روابط فردی و اجتماعی به دست می آید.

۸-۲-۱- رضایت از روابط شخصی

جدول شماره ۳۱: چقدر از روابط شخصی خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۳.۱	۳.۵	۲.۸	۳.۷	۱.۳	۱.۳	۸	خیلی کم
	۱۰.۸		۸.۶		۷.۲	۷.۲	۴۴	کم
	۲۶.۴		۳۳.۵		۲۱.۸	۲۱.۷	۱۳۳	متوسط
	۴۷.۰		۳۹.۵		۵۵.۰	۵۴.۷	۳۳۵	زیاد
	۱۲.۰		۱۴.۲		۱۴.۶	۱۴.۵	۸۹	خیلی زیاد
	۰.۶		۱.۴		-	۰.۵	۳	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از روابط شخصی خود رضایت دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، ۶۹.۲ درصد شاغلان دولتی از

روابط شخصی خود در حد زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۲۱.۷ درصد در حد متوسط و ۸.۵ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از روابط شخصی خود راضی هستند. میانگین ۳.۷ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی رضایت خود را از روابط شخصی متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین رضایت شاغلان دولتی از روابط شخصی خود ۳.۵ و در میان کل نمونه در سال ۱۳۹۸ برابر با ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۳: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از روابط شخصی

جمع	چقدر از روابط شخصی خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۷۰.۰	۱۹.۰	۱۱.۰	زن		جنسیت	
۱۰۰.۰	۶۹.۴	۲۲.۳	۷.۳	مرد			
۰.۰۷۴	درجه آزادی	۲	درجه آزادی	۰.۱۸۸	سطح معناداری	۳.۳۳۷	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از روابط شخصی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۳: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از روابط شخصی

جمع	چقدر از روابط شخصی خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۶۸.۱	۲۰.۹	۱۱.۰	غیردانشگاهی		تحصیلات	
۱۰۰.۰	۶۹.۸	۲۲.۱	۸.۱	دانشگاهی			
۰.۰۳۷	درجه آزادی	۲	درجه آزادی	۰.۶۶۵	سطح معناداری	۰.۸۱۵	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از روابط شخصی پرداخته

شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۲-۸-۲- رضایت از روابط جنسی

جدول شماره ۳۲: چقدر از روابط جنسی خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۲	۸.۸	۳.۳	۶.۹	۳.۶	۵.۶	۵.۲	۳۲	خیلی کم
	۱۲.۶		۱۱.۲		۱۰.۳	۹.۶	۵۹	کم
	۲۵.۳		۲۵.۳		۲۳.۳	۲۱.۹	۱۳۴	متوسط
	۳۲.۶		۲۷.۷		۴۳.۹	۴۱.۲	۲۵۲	زیاد
	۹.۵		۱۱.۱		۱۶.۹	۱۵.۸	۹۷	خیلی زیاد
	۱۱.۲		۷.۹		-	۶.۲	۳۸	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخ‌گویان پرسیده شد که «چقدر از روابط جنسی خود رضایت دارید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۷ درصد شاغلان دولتی از روابط جنسی خود در حد زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۲۱.۹ درصد در حد متوسط و ۱۴.۸ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از روابط جنسی خود راضی هستند. میانگین ۳.۶ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی رضایت خود را از روابط جنسی در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است میانگین ۱ تا ۵ میزان رضایت شاغلان دولتی از روابط جنسی خود در سال ۱۳۹۳، ۳.۳ و در کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۲ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۳۲: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از روابط جنسی

جمع	چقدر از روابط جنسی خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۵۷.۶	۲۵.۱	۱۷.۳	زن	جنسیت		
۱۰۰۰۰	۶۲.۴	۲۲.۵	۱۵.۱	مرد			
۰.۰۴۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۵۳۷	سطح معناداری	۱.۲۴۲	مقدار خی دو

طبق نتایج به دست آمده، میان جنسیت و رضایت از روابط جنسی رابطه معناداری وجود ندارد و تفاوت مشاهده شده در میزان رضایت مردان و زنان، قابل توجه و محسوس نیست.

جدول شماره ۲-۳۲: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از روابط جنسی

جمع	چقدر از روابط شخصی خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۵۴.۸	۱۹.۰	۲۶.۲	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰۰	۶۱.۹	۲۴.۰	۱۴.۱	دانشگاهی			
۰.۱۱۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۱۹	سطح معناداری	۷.۸۸۸	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از روابط جنسی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد. بر این اساس افراد دارای مدرک دانشگاهی از رضایت بیشتری در روابط جنسی خود برخوردارند.

۳-۸-۲- رضایت از حمایت دوستان

جدول شماره ۳۳: چقدر از حمایتی که از دوستان خود دریافت می‌کنید رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۱	۸.۸	۳.۱	۴.۷	۳.۳	۵.۵	۵.۴	۳۳	خیلی کم
	۱۸.۲		۱۴.۸		۱۴.۹	۱۴.۷	۹۰	کم
	۲۹.۲		۴۶.۷		۲۹.۱	۲۸.۸	۱۷۶	متوسط
	۳۵.۱		۲۵.۴		۴۱.۷	۴۱.۲	۲۵۲	زیاد
	۷.۷		۷.۲		۸.۸	۸.۷	۵۳	خیلی زیاد
	۱.۱		۱.۳		-	۱.۳	۸	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از حمایتی که از دوستان خود دریافت می‌کنید رضایت دارید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۴۹.۹ درصد شاغلان دولتی از حمایت دریافتی از طرف دوستان خود در حد زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۲۸.۸ درصد در حد متوسط و ۲۰.۱ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از حمایت دریافتی از طرف دوستان خود راضی هستند. میانگین ۳.۳ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی رضایت خود را از حمایت دریافتی از دوستان در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین رضایت شاغلان دولتی از حمایت دریافتی از طرف دوستان ۳.۱ و در سال ۱۳۹۸ در میان کل نمونه تحقیق نیز برابر با ۳.۱ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۳۳: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از حمایت دوستان

جمع	چقدر از حمایتی که از دوستان خود دریافت می‌کنید رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۵۲.۶	۲۵.۱	۲۲.۳	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۴۹.۴	۳۱.۳	۱۹.۳	مرد		
۰.۰۶۶	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۲۶۴	سطح معناداری	۲۶۶۶

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از حمایت دریافتی از دوستان می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۳۳: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از حمایت دوستان

جمع	چقدر از حمایتی که از دوستان خود دریافت می‌کنید رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۵۲.۲	۲۶.۱	۲۱.۷	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۵۰.۲	۲۹.۸	۲۰.۰	دانشگاهی		
۰.۰۳۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۷۶۱	سطح معناداری	۰.۵۴۵

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از حمایت دریافتی از دوستان پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۹-۲- شاخص روابط فردی و اجتماعی (سلامت اجتماعی)

این بعد از کیفیت زندگی بر مبنای مقیاس سازمان سلامت جهان شامل ارتباطات شخصی، حمایت اجتماعی و فعالیت‌های جنبی است. که در این پژوهش با ۳ گویه مورد سنجش قرار گرفته است. نمرات این شاخص در طیف‌های مختلف به شرح زیر است:

جدول شماره ۳۴: میانگین و انحراف معیار شاخص سلامت اجتماعی

۱۴.۱	نمره (۲۰-۴)	شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸
۲.۹	انحراف معیار	
۱۳.۲	نمره (۲۰-۴)	شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳
۳.۰۲	انحراف معیار	
۱۳.۳	نمره (۲۰-۴)	کل جمعیت در سال ۱۳۹۸
۳.۲	انحراف معیار	

نمرات جدول فوق از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۳ سؤال راجع به «سلامت اجتماعی» به دست آمده است. همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود و مقادیر میانگین‌ها نشان می‌دهد، شاخص سلامت اجتماعی در بین شاغلان دولتی بالاتر از متوسط ارزیابی شده است. مقایسه میانگین نمرات سلامت اجتماعی شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸ با ۱۳۹۳ و کل نمونه سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد کیفیت زندگی شاغلان دولتی در حیطه سلامت اجتماعی در سال ۱۳۹۸ بهتر از ۱۳۹۳ و نیز بالاتر از کل نمونه در سال ۱۳۹۸ است.

جدول شماره ۱-۳۴: امتیاز شاخص سلامت اجتماعی به تفکیک متغیرهای جنس و تحصیلات

P. value	مقدار T	انحراف معیار	میانگین (۴-۲۰)	سلامت اجتماعی	
۰.۵۶۸	-۰.۵۷۲	۲.۸	۱۴.۲	مردان (n=۴۰۰)	جنس
		۳.۲	۱۴.۱	زنان (n=۲۱۰)	
۰.۰۹۲	-۱.۶۹۰	۲.۹	۱۴.۲	دانشگاهی (n=۵۱۶)	تحصیلات
		۳.۱	۱۳.۷	غیردانشگاهی (n=۹۲)	

با توجه به اطلاعات جدول بالا و سطح معناداری آزمون T می توان گفت، بین شاخص سلامت اجتماعی و متغیر جنسیت و تحصیلات رابطه معنی داری وجود ندارد.

۱۰-۲- شاخص نهایی کیفیت زندگی شاغلان دولتی

در این قسمت از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۲۴ سؤال که حیطه‌های چهارگانه (سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیطی و سلامت اجتماعی) کیفیت زندگی را شامل می‌شود، اقدام به ساختن شاخص نهایی کیفیت زندگی بر اساس پرسشنامه سازمان سلامت جهان کرده‌ایم.

۱-۱۰-۲- نمره کیفیت زندگی شاغلان دولتی

در مقیاس کیفیت زندگی سازمان سلامت جهان که مبنای تحقیق جاری را نیز تشکیل می‌دهد، کیفیت زندگی در چهار بعد سلامت جسمانی، سلامت روانی، روابط اجتماعی و محیط زندگی مورد سنجش و ارزیابی قرار می‌گیرد. در ذیل نمرات مربوط به کیفیت زندگی شاغلان دولتی آمده است:

جدول شماره ۳۵: میانگین و انحراف معیار شاخص کیفیت زندگی

۱۴۶	نمره (۲۰-۴)	شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸
۲.۱	انحراف معیار	
۱۳.۲	نمره (۲۰-۴)	شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳
۲.۲	انحراف معیار	
۱۳.۵	نمره (۲۰-۴)	کل جمعیت در سال ۱۳۹۸
۲.۴	انحراف معیار	

نمرات جدول فوق از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۲۴ سؤال راجع به «کیفیت زندگی» به دست آمده است. همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود و مقادیر میانگین‌ها نشان می‌دهد، کیفیت زندگی در بین شاغلان دولتی وضعیت متوسط رو به بالا را نشان می‌دهد و می‌توان قضاوت کرد که شاغلان دولتی کیفیت زندگی خود را در حیطه‌های چهارگانه (سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیط و سلامت اجتماعی) بالاتر از متوسط ارزیابی کرده‌اند. مقایسه میانگین نمرات کیفیت زندگی شاغلان دولتی در حیطه‌های چهارگانه (سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیط و سلامت اجتماعی) در سال ۱۳۹۸ با ۱۳۹۳ و کل نمونه سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد کیفیت زندگی شاغلان دولتی در حیطه‌های چهارگانه (سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیط و سلامت اجتماعی) در سال ۱۳۹۸ بهتر از ۱۳۹۳ و کیفیت زندگی کل نمونه در سال ۱۳۹۸ است.

جدول شماره ۱-۳۵: امتیاز کیفیت زندگی به تفکیک متغیرهای جنس، وضعیت تأهل و تحصیلات

P. value	مقدار T	انحراف معیار	میانگین (۴-۲۰)	کیفیت زندگی	
۰.۷۵۲	۰.۳۱۶	۲.۲	۱۴.۶	مردان (n=۴۰۰)	جنس
		۲.۱	۱۴.۶	زنان (n=۲۱۱)	
۰.۰۰۹	-۲.۶۳۰	۲.۱	۱۴.۷	دانشگاهی (n=۵۱۸)	تحصیلات
		۲.۳	۱۴.۱	غیردانشگاهی (n=۹۱)	

با توجه به اطلاعات جدول بالا و سطح معناداری آزمون T می‌توان گفت، بین کیفیت زندگی افراد و متغیر جنس رابطه معناداری مشاهده نمی‌شود. اما بین افراد دانشگاهی و غیر دانشگاهی در میزان کیفیت زندگی تفاوت معناداری وجود دارد. افراد دانشگاهی با میانگین ۱۴.۷ در مقایسه با افراد غیر دانشگاهی با میانگین ۱۴.۱ از کیفیت زندگی بالاتری برخوردارند.

۱۱-۲- کیفیت زندگی و سلامت عمومی کلی

در این قسمت «کیفیت زندگی و سلامت عمومی» به صورت کلی با دو سؤال در پرسشنامه مورد سنجش قرار گرفته است که نتایج حاصل از پاسخ پاسخگویان در ذیل آمده است.

۱۱-۲-۱- ارزیابی کیفیت زندگی فرد

جدول شماره ۳۶: کیفیت زندگی خود را چگونه ارزیابی می کنید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۲.۱	۳.۶	۱.۵	۳.۸	۰.۵	۰.۵	۳	خیلی کم
	۱۰.۲		۴.۰		۳.۶	۳.۶	۲۲	کم
	۳۲.۷		۳۴.۵		۲۸.۲	۲۷.۹	۱۷۱	متوسط
	۴۶.۵		۴۲.۵		۵۳.۸	۵۳.۳	۳۲۶	زیاد
	۶.۹		۱۲.۶		۱۳.۹	۱۳.۷	۸۴	خیلی زیاد
	۱.۷		۵.۰		-	۱.۰	۶	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۶۱۲	جمع

در یک سؤال کلی از پاسخگویان پرسیده شد که «کیفیت زندگی خود را چگونه ارزیابی می کنید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، ۶۷ درصد شاغلان دولتی کیفیت زندگی خود را در حد خوب و خیلی خوب ارزیابی کرده اند، ۲۷.۹ درصد در حد

متوسط و ۴۰۱ درصد نیز کیفیت زندگی خود را در سطح بد و خیلی بد دانسته‌اند. میانگین ۳۸ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی کیفیت زندگی خود را بالاتر از متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است میانگین ۱ تا ۵ میزان کیفیت زندگی شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳، ۳۶ و برای کل نمونه در سال ۱۳۹۸ برابر ۳۰۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۳۶: رابطه میان جنسیت و کیفیت زندگی فرد

جمع	کیفیت زندگی خود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۷۲٫۹	۲۳٫۸	۳٫۳	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۶۴٫۹	۳۰٫۶	۴٫۵	مرد		
۰۰۰۸۱	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰٫۱۳۶	سطح معناداری	۳۰۹۸۶

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و ارزیابی فرد از کیفیت زندگی خود می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار χ^2 دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری میان جنسیت و ارزیابی فرد از کیفیت زندگی خود وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۳۶: رابطه میان تحصیلات و کیفیت زندگی فرد

جمع	کیفیت زندگی خود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۵۶٫۵	۳۷٫۰	۶٫۵	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۶۹٫۵	۲۶٫۸	۳٫۷	دانشگاهی		
۰۰۱۰۲	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰۰۰۴۵	سطح معناداری	۶۰۳۰۸

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و ارزیابی فرد از کیفیت زندگی خویش پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که در سطح اطمینان ۹۵ درصد میان

این دو متغیر رابطه وجود دارد که در نتیجه افراد دارای تحصیلات دانشگاهی در مقایسه با افراد غیر دانشگاهی، کیفیت زندگی خود را بهتر ارزیابی کرده‌اند.

۲-۱۱-۲- رضایت از وضعیت سلامت

جدول شماره ۳۷: چقدر از وضعیت سلامت خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۳		شاغلان دولتی در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳۶	۳۲	۳۶	۲۰۱	۳۰۹	۱۸	۱۸	۱۱	خیلی کم
	۱۲۰		۴۳		۵۳	۵۲	۳۲	کم
	۲۱۸		۳۷۷		۱۹۰	۱۸۸	۱۱۵	متوسط
	۴۶۶		۳۷۱		۵۲۲	۵۱۶	۳۱۶	زیاد
	۱۴۲		۱۳۳		۲۱۷	۲۱۴	۱۳۱	خیلی زیاد
	۲۰۱		۵۵		-	۱۰۱	۷	بی‌پاسخ
-	۱۰۰۰	-	۱۰۰۰	-	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۶۱۲	جمع

در یک سؤال کلی از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از وضعیت سلامت خود رضایت دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود ۷۳ درصد شاغلان دولتی در حد زیاد و خیلی زیاد از وضعیت سلامت خود رضایت دارند، ۱۸۸ درصد در حد متوسط و ۷ درصد نیز میزان رضایت خود را از وضعیت سلامت خویش کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳۰۹ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که شاغلان دولتی میزان رضایت خود را از وضعیت سلامتی خویش زیاد ارزیابی کرده‌اند. در سال ۱۳۹۳ میانگین رضایت شاغلان دولتی از وضعیت سلامتشان ۳۶ و میانگین نمره کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸ برابر ۳۶ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۳۷: رابطه میان جنسیت و رضایت از وضعیت سلامت

جمع	چقدر از وضعیت سلامت خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۷۷.۱	۱۳.۳	۹.۵	زن	جنسیت		
۱۰۰۰	۷۲.۲	۲۲.۰	۵.۸	مرد			
۰.۱۱۹	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۱۴	سطح معناداری	۸.۵۵۴	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت فرد از وضعیت سلامت خود می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، میان جنسیت و رضایت فرد از وضعیت سلامت خود با اطمینان ۹۵ درصد رابطه معنادار وجود دارد و زنان میزان رضایت خود را وضعیت سلامت خود نسبت به مردان بیشتر دانسته‌اند.

جدول شماره ۲-۳۷: رابطه میان تحصیلات و رضایت از وضعیت سلامت

جمع	چقدر از وضعیت سلامت خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۶۷.۰	۲۴.۲	۸.۸	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰	۷۵.۰	۱۸.۲	۶.۸	دانشگاهی			
۰.۰۶۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۲۸۰	سطح معناداری	۲.۵۴۳	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و رضایت فرد از وضعیت سلامت خویش پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که میان این دو متغیر رابطه وجود ندارد.

فصل سوم:

کیفیت زندگی بازنشستگان

۱-۳- مشخصات جمعیت شناختی بازنشستگان

۱-۱-۳- جنسیت

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنسیت

جنس	فراوانی	درصد
زن	۹۲	۱۱۶
مرد	۷۰۴	۸۸.۴
جمع	۷۹۶	۱۰۰.۰

بر اساس یافته‌های جدول فوق، از مجموع ۷۹۶ بازنشسته حاضر در تحقیق، ۸۸.۴ درصد آن‌ها را مردان و ۱۱.۶ درصد را زنان تشکیل می‌دهند.

۲-۱-۳- سن

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سن

سن	فراوانی	درصد	شاخص‌های مرکزی	
کمتر از ۵۰ سال	۵۲	۶.۵	میانگین	۶۳.۲
۵۱ تا ۶۰ سال	۲۴۴	۳۰.۷	مد	۶۵
۶۱ سال و بالاتر	۵۰۰	۶۲.۸	جوان‌ترین	۳۷
جمع	۷۹۶	۱۰۰.۰	مسن‌ترین	۱۱۰

یافته‌های جدول فوق حاکی از آن است که میانگین سنی افراد بازنشسته حاضر در

تحقیق ۶۳.۲ سال بوده است که در این بین افراد بالای ۶۱ سال بیشترین میزان فراوانی موجود در نمونه را به خود اختصاص داده‌اند. جوانترین فرد بازنشسته پاسخگو ۳۷ ساله و مسنترین فرد ۱۱۰ ساله است. همچنین بر اساس یافته‌ها گروه سنی کمتر از ۵۰ سال ۶.۵ درصد، گروه سنی ۵۱ تا ۶۰ سال ۳۰.۷ درصد و گروه سنی ۶۱ سال و بالاتر ۶۲.۸ درصد نمونه را تشکیل می‌دهند.

۳-۱-۳- وضعیت تأهل

جدول شماره ۳: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت تأهل

وضعیت تأهل	فراوانی	درصد	درصد معتبر
متأهل	۶۷۸	۸۵.۲	۸۷.۷
مجرد	۴	۰.۵	۰.۵
همسر فوت‌شده یا طلاق	۹۱	۱۱.۵	۱۱.۸
بی‌پاسخ	۲۳	۲.۹	-
جمع	۷۹۶	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰

طبق نتایج جدول فوق، ۸۵.۲ درصد از پاسخگویان متأهل، ۰.۵ درصد مجرد و ۱۱.۵ درصد بدون همسر (همسر فوت‌شده و جدا شده) بوده‌اند. همچنین ۲.۹ درصد از پاسخگویان به این سؤال پاسخ نداده‌اند.

۴-۱-۳- تحصیلات

جدول شماره ۴: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب آخرین مدرک تحصیلی

آخرین مدرک تحصیلی	فراوانی	درصد	درصد معتبر
دیپلم و زیر دیپلم	۶۳۳	۷۹.۵	۷۹.۸
کاردانی و کارشناسی	۱۴۲	۱۷.۸	۱۷.۹
تحصیلات عالی (کارشناسی ارشد و دکتری)	۱۸	۲.۳	۲.۳
بی پاسخ	۳	۰.۴	-
جمع	۷۹۶	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰

بر اساس یافته‌های جدول فوق، ۷۹.۵ درصد از پاسخگویان دارای تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم، ۱۷.۸ درصد دارای تحصیلات کاردانی و کارشناسی و ۲.۳ درصد دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر بوده‌اند. همچنین ۰.۴ درصد پاسخگویان به این سوال پاسخ نداده‌اند.

۵-۱-۳- متوسط هزینه ماهیانه خانوار

جدول شماره ۵: متوسط هزینه ماهیانه خانوار پاسخگویان

میانگین هزینه ماهیانه خانوار	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۲,۶۷۴,۰۰۰	۹.۶	۹.۲	۷۳	کمتر از یک میلیون تومان
	۳۷.۳	۳۵.۸	۲۸۵	بین یک تا دو میلیون تومان
	۳۰.۹	۲۹.۶	۲۳۶	بین دو تا سه میلیون تومان
	۱۱.۳	۱۰.۸	۸۶	بین سه تا چهار میلیون تومان
	۶.۹	۶.۷	۵۳	بین چهار تا پنج میلیون تومان
	۴.۱	۳.۹	۳۱	بالاتر از پنج میلیون تومان
	-	۴.۰	۳۲	بی پاسخ
جمع	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	

بر اساس یافته‌های جدول فوق، متوسط هزینه ماهیانه ۹.۲ درصد از خانوارها کمتر از یک میلیون تومان، ۳۵.۸ درصد بین یک تا دو میلیون تومان، ۲۹.۶ درصد بین دو تا سه میلیون تومان، ۱۰.۸ درصد بین سه تا چهار میلیون تومان، ۶.۷ درصد بین چهار تا پنج میلیون تومان و متوسط هزینه ۳.۹ درصد از خانوارها بالاتر از پنج میلیون تومان در ماه است. میانگین هزینه ماهیانه خانوارها دو میلیون و ششصد و هفتاد و چهار هزار تومان در ماه است.

۶-۱-۳- محل زندگی

جدول شماره ۶: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب محل زندگی

محل زندگی	فراوانی	درصد
مرکز استان	۳۷۵	۴۷.۱
شهر غیر از مرکز استان	۲۹۶	۳۷.۲
روستا	۱۲۵	۱۵.۷
جمع	۷۹۶	۱۰۰.۰

بر اساس داده‌های جدول فوق ملاحظه می‌شود که ۴۷.۱ درصد از پرسشنامه‌های تحقیق حاضر در مراکز استان‌ها، ۳۷.۲ درصد در شهرهای غیر از مراکز استان و ۱۵.۷ درصد نیز در روستاها تکمیل شده است.

۲-۳- میزان سلامت جسمانی

مقیاس «سلامت جسمانی» در پرسشنامه سازمان سلامت جهان با ۷ سؤال سنجیده شده است که از جمع نمرات پاسخگویان در این ۷ سؤال، شاخص سلامت جسمانی به دست می آید.

۱-۲-۳- درد جسمانی

جدول شماره ۷: درد جسمانی، چقدر مانع انجام کارهای مورد نظر شما می شود؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ^۱ ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳۸	۳۹.۸	۲۸	۱۵.۴	۲۸	۱۸.۷	۱۸.۷	۱۴۹	خیلی کم
	۲۶.۸		۲۷.۳		۲۴.۸	۲۴.۷	۱۹۷	کم
	۱۴.۸		۳۰.۲		۲۰.۵	۲۰.۵	۱۶۳	متوسط
	۱۴.۸		۱۸.۸		۲۹.۹	۲۹.۹	۲۳۸	زیاد
	۳.۵		۸.۰		۶.۰	۶.۰	۴۸	خیلی زیاد
	۰.۲		۰.۳		-	۰.۱	۱	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «درد جسمانی، چقدر مانع انجام کارهای

۱- در خصوص دامنه طیف ۱ تا ۵ به عنوان میانگین گویه‌ها و تفسیر آن در سطح سنجش ترتیبی به این صورت عمل شده است: دامنه این طیف یعنی عدد ۴ بر ۳ تقسیم شده و میانگین ۱ تا ۲.۳۳ به معنای ارزیابی کم، ۳-۳.۶۶ تا ۱.۳۳ به معنای ارزیابی متوسط و ۳.۶۷ تا ۵ به معنای ارزیابی بالا از وضعیت ابعاد کیفیت زندگی پاسخگویان است.

مورد نظر شما می‌شود؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود نیمی از پاسخگویان یعنی ۴۳٫۴ درصد بازنشستگان در حد کم یا خیلی کم درد جسمانی دارند، ۲۰٫۵ درصد در حد متوسط و ۳۵٫۹ درصد نیز درد جسمانی خود را در حد زیاد یا خیلی زیاد دانسته‌اند. میانگین ۲۸ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان درد جسمانی خود را در حد متوسطی ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین نمره درد جسمانی بازنشستگان ۲۸ از ۵ و در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ برابر با ۳۸ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۷: رابطه میان جنسیت و درد جسمانی

جمع	درد جسمانی، چقدر مانع انجام کارهای مورد نظر شما می‌شود؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۳۸۰۰	۲۰۷	۴۱۳	زن	جنسیت	
۱۰۰۰۰	۳۵۷	۲۰۵	۴۳۸	مرد		
۰۰۱۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰۸۸۶	سطح معناداری	۰۰۲۴۲

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و وجود درد جسمانی مانع کار می‌پردازد. همان گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری میان این دو متغیر وجود ندارد.^۱

جدول شماره ۲-۷: رابطه میان تحصیلات و درد جسمانی

جمع	درد جسمانی، چقدر مانع انجام کارهای مورد نظر شما می‌شود؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۳۹۰۱	۲۱۰	۳۹۹	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰۰	۲۳۸	۱۸۸	۵۷۵	دانشگاهی		
۰۰۱۵۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰۰۰۰۰	سطح معناداری	۱۷۸۰۰

۱. قابل ذکر است که در جداولی که مقدار شدت همبستگی (کرامر) کمتر از ۰٫۱۰ است، معنی داری رابطه می‌تواند ناشی از حجم بالای نمونه تحقیق باشد در صورتی که تفاوت بین گروه‌ها چندان زیاد نیست. این قاعده برای کلیه مواردی از این دست در کل فصل صدق می‌کند.

طبق نتایج جدول فوق، رابطه میان تحصیلات فرد و وجود درد جسمانی مانع از انجام کار رابطه معناداری وجود دارد. به طوری که درد جسمانی در افراد غیر دانشگاهی بیشتر از افراد دانشگاهی، مانع انجام کار روزانه آن‌ها می‌شود.

۲-۲-۳- نیاز به درمان طبی

جدول شماره ۸: جهت انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، چقدر به درمان‌های طبی نیازمند هستید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۹	۴۰.۶	۲.۷	۱۶.۳	۲.۸	۱۹.۴	۱۹.۳	۱۵۴	خیلی کم
	۲۵.۱		۲۵.۶		۲۳.۶	۲۳.۵	۱۸۷	کم
	۱۶.۵		۳۰.۲		۲۳.۶	۲۳.۵	۱۸۷	متوسط
	۱۳.۸		۱۹.۲		۲۷.۶	۲۷.۵	۲۱۹	زیاد
	۳.۲		۷.۵		۵.۸	۵.۸	۴۶	خیلی زیاد
	۰.۸		۱.۴		-	۰.۴	۳	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «جهت انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، چقدر به درمان‌های طبی نیازمند هستید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۴۲.۸ درصد بازنشستگان در حد کم یا خیلی کم به درمان‌های طبی نیاز دارند، ۲۳.۵ درصد در حد متوسط و ۳۳.۳ درصد نیز در حد زیاد یا خیلی زیاد خود را نیازمند درمان‌های طبی دانسته‌اند. میانگین ۲.۸ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که نیاز بازنشستگان به درمان‌های طبی در حد متوسط ارزیابی می‌شود. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین نیاز به درمان طبی بازنشستگان ۲.۷ از ۵ و در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۹ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۸: رابطه میان جنسیت و نیاز به درمان طبی

جمع	جهت انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، چقدر به درمان‌های طبی نیازمند هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۳۱.۹	۲۷.۵	۴۰.۷	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۳۳.۶	۲۳.۱	۴۳.۳	مرد		
۰.۰۳۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	سطح معناداری ۰.۶۴۹	۰.۸۶۵	مقدار خی‌دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و نیاز به درمان طبی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری میان جنسیت و نیاز به درمان طبی وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۸: رابطه میان تحصیلات و نیاز به درمان طبی

جمع	جهت انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، چقدر به درمان‌های طبی نیازمند هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۳۶.۰	۲۳.۳	۴۰.۷	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۲۳.۳	۲۵.۲	۵۱.۶	دانشگاهی		
۰.۱۱۱	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	سطح معناداری ۰.۰۰۷	۹.۷۹۹	مقدار خی‌دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و نیاز به درمان طبی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌های فوق می‌توان گفت که با اطمینان ۹۹ درصد میان این دو متغیر رابطه وجود دارد و این رابطه با سطح خطای ۱ درصد قابل تعمیم به جامعه است. بر اساس داده‌های جدول فوق می‌توان دریافت که افراد غیر دانشگاهی، در مقایسه با افراد دانشگاهی، به میزان بیشتری نیاز به درمان‌های طبی دارند.

۳-۲-۳- میزان برخورداری از انرژی روزانه

جدول شماره ۹: آیا برای زندگی روزمره انرژی کافی دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۳.۲	۳.۲	۳.۹	۳.۱	۵.۶	۵.۵	۴۴	خیلی کم
	۱۳.۵		۱۶.۸		۲۲.۶	۲۲.۶	۱۷۹	کم
	۲۵.۰		۴۱.۰		۳۰.۵	۳۰.۳	۲۴۱	متوسط
	۴۴.۷		۳۰.۳		۳۴.۵	۳۴.۳	۲۷۳	زیاد
	۱۳.۱		۷.۱		۶.۸	۶.۸	۵۴	خیلی زیاد
	۰.۴		۰.۸		-	۰.۶	۵	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «آیا برای زندگی روزمره انرژی کافی دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۴۱.۱ درصد بازنشستگان میزان انرژی خود را برای زندگی روزمره در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند، ۳۰.۳ درصد در حد متوسط و ۲۸.۱ درصد نیز میزان انرژی خود را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۱ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان انرژی خود را در زندگی روزمره در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است میانگین برخورداری از انرژی روزانه بازنشستگان در سال ۱۳۹۳، ۳.۲ از ۵ و در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۹: رابطه میان جنسیت و میزان برخورداری از انرژی روزانه

جمع	آیا برای زندگی روزمره انرژی کافی دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۴۶.۲	۲۸۶	۲۵.۳	زن	جنسیت		
۱۰۰۰۰	۴۰.۷	۳۰.۷	۲۸.۶	مرد			
۰.۰۳۶	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۶۰۴	سطح معناداری	۱.۰۰۸	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان برخورداری افراد از انرژی لازم برای زندگی روزمره می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۹: رابطه میان تحصیلات و میزان برخورداری از انرژی روزانه

جمع	آیا برای زندگی روزمره انرژی کافی دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۳۷.۸	۳۰.۸	۳۱.۳	غیر دانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰۰	۵۵.۳	۲۹.۶	۱۵.۱	دانشگاهی			
۰.۱۶۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۲۱.۳۸۶	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و میزان برخورداری از انرژی لازم برای زندگی روزمره پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که با اطمینان ۹۹ درصد بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد به گونه‌ای که افراد دانشگاهی در مقایسه با غیر دانشگاهی از انرژی بیشتری در زندگی روزمره برخوردارند.

۴-۲-۳- میزان برخورداری از تحرک و چابکی

جدول شماره ۱۰: تحرک و چابکی شما چقدر است؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۳	۵.۷	۲.۹	۸.۶	۲.۸	۱۱.۹	۱۱.۸	۹۴	خیلی کم
	۱۷.۳		۲۰.۵		۲۹.۲	۲۹.۰	۲۳۱	کم
	۲۵.۶		۴۱.۰		۲۹.۰	۲۸.۸	۲۲۹	متوسط
	۳۹.۰		۳۳.۲		۲۵.۷	۲۵.۵	۲۰۳	زیاد
	۱۲.۰		۴.۷		۴.۲	۴.۱	۳۳	خیلی زیاد
	۰.۵		۱.۹		-	۰.۸	۶	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «تحرک و چابکی شما چقدر است؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۲۹.۶ درصد بازنشستگان تحرک و چابکی خود را در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند، ۲۸.۸ درصد در حد متوسط و ۳۹.۸ درصد نیز میزان تحرک و چابکی خود را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۲.۸ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان، ارزیابی متوسطی از میزان تحرک و چابکی خود داشته‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین برخورداری از تحرک و چابکی بازنشستگان، ۲.۹ از ۵ و در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۳ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱: رابطه میان جنسیت و میزان برخورداری از تحرک و چابکی

جمع	تحرک و چابکی شما چقدر است؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۳۲.۲	۲۳.۳	۴۴.۴	زن	جنسیت		
۱۰۰۰	۲۹.۶	۲۹.۷	۴۰.۷	مرد			
۰.۰۴۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۴۵۴	سطح معناداری	۱.۵۷۷	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و ارزیابی میزان تحرک و چابکی فرد می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱: رابطه میان تحصیلات و میزان برخورداری از تحرک و چابکی

جمع	تحرک و چابکی شما چقدر است؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۲۶.۹	۲۸.۸	۴۴.۳	غیر دانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰	۴۱.۵	۳۰.۲	۲۸.۳	دانشگاهی			
۰.۱۴۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۱۷.۰۱۷	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و ارزیابی فرد از میزان تحرک و چابکی خود پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۹ درصد گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد. بدین معنی که افراد دانشگاهی از میزان تحرک و چابکی بیشتری نسبت به غیر دانشگاهی برخوردارند.

۵-۲-۳- رضایت از وضعیت خواب

جدول شماره ۱۱: چقدر از وضعیت خواب خود راضی هستید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۳	۶.۴	۳.۱	۶.۴	۳.۱	۸.۰	۷.۹	۶۳	خیلی کم
	۱۶.۵		۱۷.۳		۲۱.۲	۲۱.۰	۱۶۷	کم
	۲۶.۹		۳۸.۳		۲۷.۸	۲۷.۵	۲۱۹	متوسط
	۳۹.۷		۳۱.۷		۳۵.۱	۳۴.۸	۲۷۷	زیاد
	۱۰.۴		۵.۱		۸.۰	۷.۹	۶۳	خیلی زیاد
	۰.۴		۱.۲		-	۰.۹	۷	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخ‌گویان پرسیده شد که «چقدر از وضعیت خواب خود راضی هستید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۴۲.۷ درصد بازنشستگان رضایت از وضعیت خواب خود را در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند، ۲۷.۵ درصد در حد متوسط و ۲۸.۹ درصد نیز میزان رضایت خود را از وضعیت خواب خود کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۱ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان رضایت از خواب خود را به میزان متوسطی ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین رضایت از وضعیت خواب بازنشستگان، ۳.۱ از ۵ و در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۳ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۱: رابطه میان جنسیت و رضایت از وضعیت خواب

جمع	چقدر از وضعیت خواب خود راضی هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۴۵.۱	۲۶.۴	۲۸.۶	زن	جنسیت	
۱۰۰۰۰	۴۲.۸	۲۷.۹	۲۹.۲	مرد		
۰.۰۱۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۹۱۶	سطح معناداری	۰.۱۷۵

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و ارزیابی رضایت از خواب می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر در بین بازنشستگان وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۱: رابطه میان تحصیلات و رضایت از وضعیت خواب

جمع	چقدر از وضعیت خواب خود راضی هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۳۹.۵	۲۸.۰	۳۲.۵	غیر دانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰۰	۵۷.۶	۲۷.۲	۱۵.۲	دانشگاهی		
۰.۱۷۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۲۲۶۴۰

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و ارزیابی میزان رضایت فرد از وضعیت خواب خویش پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۹ درصد گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد. بدین معنی که افراد دانشگاهی از حیث وضعیت خواب، از میزان رضایت بیشتری نسبت به افراد دارای تحصیلات غیر دانشگاهی برخوردارند.

۶-۲-۳- توانایی انجام فعالیت‌های روزانه

جدول شماره ۱۲: چقدر از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزمره راضی هستید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۴	۳.۳	۳.۱	۵.۸	۳.۲	۴.۲	۴.۱	۳۳	خیلی کم
	۱۲.۶		۱۶.۱		۲۱.۲	۲۱.۱	۱۶۸	کم
	۲۹.۶		۴۱.۹		۳۲.۷	۳۲.۷	۲۶۰	متوسط
	۴۴.۵		۲۹.۷		۳۸.۴	۳۸.۳	۳۰۵	زیاد
	۹.۴		۴.۹		۳.۵	۳.۵	۲۸	خیلی زیاد
	۰.۷		۱.۷		-	۰.۳	۲	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزمره راضی هستید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۴۱.۸ درصد بازنشستگان میزان رضایت خود را از توانایی در انجام فعالیت‌های روزمره در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند، ۳۲.۷ درصد در حد متوسط و ۲۵.۲ درصد نیز میزان رضایت خود را از توانایی در انجام فعالیت‌های روزمره را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۱ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان توانایی خود را در انجام فعالیت‌های روزانه را در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است میانگین توانایی انجام فعالیت‌های روزانه بازنشستگان در سال ۱۳۹۳، ۳.۱ از ۵ و در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۴ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۲: رابطه میان جنسیت و توانایی انجام فعالیت‌های روزانه

جمع	چقدر از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزمره راضی هستید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۴۲.۴	۳۱.۵	۲۶.۱	زن	جنسیت		
۱۰۰۰	۴۱.۹	۳۳.۹	۲۵.۲	مرد			
۰.۰۱۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۹۶۲	سطح معناداری	۰.۰۷۷	مقدار خی‌دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزانه می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۲: رابطه میان تحصیلات و توانایی انجام فعالیت‌های روزانه

جمع	چقدر از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزمره راضی هستید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۳۸.۳	۳۳.۷	۲۸.۰	غیر دانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰	۵۶.۶	۲۹.۶	۱۳.۸	دانشگاهی			
۰.۱۶۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۲۰.۹۵۳	مقدار خی‌دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزانه پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۹ درصد گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد. بدین معنی که افراد دانشگاهی از میزان رضایت بیشتری نسبت به غیر دانشگاهی در زمینه توانایی انجام فعالیت‌های روزانه برخوردارند.

۷-۲-۳- رضایت از ظرفیت کاری روزانه

جدول ۱۳: چقدر در استفاده از ظرفیت کاری خود، از خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۴	۳.۵	۳.۱	۵.۴	۳.۲	۴.۶	۴.۵	۳۶	خیلی کم
	۱۴.۲		۱۶.۱		۲۱.۹	۲۱.۶	۱۷۲	کم
	۲۹.۰		۴۳.۹		۳۰.۶	۳۰.۲	۲۴۰	متوسط
	۴۲.۶		۲۷.۱		۳۷.۱	۳۶.۶	۲۹۱	زیاد
	۹.۸		۵.۳		۵.۹	۵.۸	۴۶	خیلی زیاد
	۰.۸		۲.۲		-	۱.۴	۱۱	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر در استفاده از ظرفیت کاری خود، از خود رضایت دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۴۲.۴ درصد از بازنشستگان در استفاده از ظرفیت کاری خود به میزان زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۳۰.۲ درصد در حد متوسط و ۲۶.۱ درصد نیز میزان رضایت خود را در استفاده از ظرفیت کاری خویش کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۲ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان رضایت خود را در این زمینه متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است میانگین ۱ تا ۵ میزان رضایت از خود در استفاده از ظرفیت کاری بازنشستگان در سال ۱۳۹۳، ۳.۱ و در کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۴ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۳: رابطه میان جنسیت و رضایت از ظرفیت کاری روزانه

جمع	چقدر در استفاده از ظرفیت کاری خود، از خود رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۴۰.۷	۳۱.۹	۲۷.۵	زن	جنسیت	
۱۰۰.۰	۴۳.۲	۳۰.۴	۲۶.۴	مرد		
۰.۰۱۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۸۹۷	سطح معناداری	۰.۲۱۷

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از استفاده از ظرفیت کاری می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار χ^2 دو نشان می‌دهد رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۳: رابطه میان تحصیلات و رضایت از ظرفیت کاری روزانه

جمع	چقدر در استفاده از ظرفیت کاری خود، از خود رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۳۹.۶	۳۰.۸	۲۹.۵	غیر دانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰.۰	۵۶.۰	۳۰.۲	۱۳.۸	دانشگاهی		
۰.۱۵۹	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۱۹.۷۲۶

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از استفاده از ظرفیت کاری پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۹ درصد گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد. بدین معنی که بازنشستگان دانشگاهی میزان رضایت بیشتری نسبت به بازنشستگان غیر دانشگاهی در استفاده از ظرفیت کاری برخوردار هستند.

۳-۳- شاخص سلامت جسمانی

این بعد از کیفیت زندگی بر مبنای مقیاس سازمان سلامت جهان به معنی وضعیت جسمانی مطلوب فرد و رضایت وی از این وضعیت است. سلامت جسمانی شامل توانایی انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، میزان وابستگی به درمان‌های پزشکی، قدرت و خستگی، تحرک و چابکی، درد و ناراحتی، خواب و استراحت و ظرفیت و توانایی برای کار و فعالیت است.

جدول شماره ۱۴: میانگین و انحراف معیار شاخص سلامت جسمانی

۱۲.۵	نمره (۲۰-۴)	بازنشستگان در سال ۱۳۹۸
۳.۱	انحراف معیار	
۱۲.۵	نمره (۲۰-۴)	بازنشستگان در سال ۱۳۹۳
۲.۷	انحراف معیار	
۱۴.۱	نمره (۲۰-۴)	کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸
۲.۹	انحراف معیار	

نمرات جدول فوق از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۷ سؤال راجع به «سلامت جسمانی» به‌دست آمده است. همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود و مقادیر میانگین‌ها نشان می‌دهد، شاخص سلامت جسمانی در بین بازنشستگان در حیطه سلامت

۱- دستورالعمل شیوه نمره‌گذاری شاخص‌های کیفیت زندگی، که توسط گروه کیفیت زندگی سازمان سلامت جهان تدوین شده است، بازه ۲۰-۴ را پیشنهاد کرده است. در گزارش حاضر به‌منظور رعایت دستورالعمل و جهت فراهم شدن امکان مقایسه با سایر داده‌ها و گزارش‌ها، همین بازه نمره استفاده شده است.

جسمانی بالاتر از متوسط ارزیابی شده است. مقایسه میانگین نمرات سلامت جسمانی بازنشستگان در سال ۱۳۹۸ با ۱۳۹۳ و کل نمونه کشوری سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد کیفیت زندگی بازنشستگان در حیطه سلامت جسمانی در سال ۱۳۹۸ برابر با میانگین سال ۱۳۹۳ و پایین‌تر از کل نمونه سال ۱۳۹۸ است.

جدول شماره ۱-۱۴: امتیاز شاخص سلامت جسمانی به تفکیک متغیرهای جنس و تحصیلات

P. value	مقدار T	انحراف معیار	میانگین (۴-۲۰)	سلامت جسمانی	
۰.۵۷۳	۰.۵۶۴	۳.۱	۱۲.۴	مردان (n=۷۰۳)	جنس
		۳.۳	۱۲.۶	زنان (n=۹۲)	
۰.۰۰۰	-۶.۵۶۰	۳.۱	۱۲.۲	غیردانشگاهی (n=۶۳۳)	تحصیلات
		۲.۶	۱۳.۷	دانشگاهی (n=۱۵۹)	

همان‌طور که در جدول بالا هم مشخص شده است، بین شاخص سلامت جسمانی و متغیر جنس رابطه معنادار مشاهده نمی‌شود و بین شاخص سلامت جسمانی تحصیلات رابطه معنادار مشاهده می‌شود. سطح معناداری آزمون T و مقایسه میانگین‌ها، نشان می‌دهد که افراد دانشگاهی نسبت به افراد غیر دانشگاهی از سلامت جسمانی بیشتری برخوردارند.

۴-۳- میزان سلامت روانی

مقیاس سلامت روانی در پرسشنامه سازمان سلامت جهان با ۶ سؤال سنجیده شده است که از جمع نمرات پاسخگویان در این ۶ سؤال شاخص میزان سلامت روانی به دست می آید.

۱-۴-۳- لذت از زندگی

جدول شماره ۱۵: چقدر از زندگی لذت می برید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۴	۴.۴	۳.۱	۷.۵	۳.۳	۴.۷	۴.۶	۳۷	خیلی کم
	۱۴.۲		۱۳.۴		۱۷.۵	۱۷.۵	۱۳۹	کم
	۲۹.۸		۴۶.۳		۳۲.۸	۳۲.۷	۲۶۰	متوسط
	۴۰.۹		۲۵.۹		۳۷.۶	۳۷.۴	۲۹۸	زیاد
	۱۰.۲		۵.۸		۷.۴	۷.۴	۵۹	خیلی زیاد
	۰.۵		۱.۲		-	۰.۴	۳	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از زندگی لذت می برید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، ۴۴.۸ درصد بازنشستگان میزان لذت مندی خود از

زندگی را به میزان زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند، ۳۲.۷ درصد در حد متوسط و ۲۲.۱ درصد نیز میزان لذت‌مندی خود را از زندگی در حد کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۳ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان لذت‌مندی خود از زندگی را در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین لذت از زندگی بازنشستگان ۳.۱ از ۵ و کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۴ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۵: رابطه میان جنسیت و میزان لذت از زندگی

جمع	چقدر از زندگی لذت می‌برید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۵۵۶	۲۵۶	۱۸۹	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۴۳۷	۳۳۷	۲۲۶	مرد		
۰.۰۷۶	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۹۹	سطح معناداری	۴.۶۳۳

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و لذت‌مندی از زندگی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار χ^2 دو نشان می‌دهد، رابطه معنادار میان این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۵: رابطه میان تحصیلات و میزان لذت از زندگی

جمع	چقدر از زندگی لذت می‌برید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۴۱.۱	۳۵.۴	۲۳.۵	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۶۱.۱	۲۲.۹	۱۵.۹	دانشگاهی		
۰.۱۶۱	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۲۰.۴۹۱

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و میزان لذت‌مندی از زندگی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که با اطمینان ۹۹ درصد میان این دو

متغیر رابطه وجود دارد و این رابطه قابل تعمیم به جامعه است. بر اساس داده‌های جدول فوق می‌توان دریافت که افراد دانشگاهی در مقایسه با افراد غیر دانشگاهی، میزان لذت‌مندی خود را از زندگی بالاتر ارزیابی کرده‌اند.

۲-۴-۳- معناداری زندگی

جدول شماره ۱۶: زندگی شما تا چه حد معنادار است؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۴.۰	۳.۲	۵.۸	۳.۴	۳.۲	۳.۱	۲۵	خیلی کم
	۱۲.۸		۱۲.۷		۱۴.۸	۱۴.۷	۱۱۷	کم
	۲۷.۷		۴۰.۲		۳۱.۴	۳۱.۲	۲۴۸	متوسط
	۴۱.۵		۳۱.۵		۳۸.۹	۳۸.۷	۳۰۸	زیاد
	۱۳.۵		۶.۹		۱۱.۸	۱۱.۷	۹۳	خیلی زیاد
	۰.۴		۲.۹		-	۰.۶	۵	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «زندگی شما تا چه حد معنادار است؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۰.۴ درصد از بازنشستگان در حد زیاد و خیلی زیاد زندگی خود را معنادار می‌دانند، ۳۱.۲ درصد در حد متوسط و ۱۷.۷ درصد نیز میزان معناداری زندگی خود را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۴ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان معناداری زندگی خود را متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین معناداری زندگی بازنشستگان ۳.۲ از ۵ و در بین کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۶: رابطه میان جنسیت و میزان معناداری زندگی

جمع	زندگی شما تا چه حد معنادار است؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۶۵.۹	۱۷.۶	۱۶.۵	زن	جنسیت		
۱۰۰.۰	۴۸.۷	۳۳.۱	۱۸.۱	مرد			
۰.۱۱۸	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۴	سطح معناداری	۱۱.۰۵۳	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان معناداری زندگی فرد می پردازد. همان گونه که مقدار خی دو نشان می دهد، رابطه معناداری میان جنسیت و معناداری زندگی وجود ندارد. یعنی زنان بیشتر از مردان زندگی خود را معنادار می دانند.

جدول شماره ۲-۱۶: رابطه میان تحصیلات و میزان معناداری زندگی

جمع	زندگی شما تا چه حد معنادار است؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۴۷.۱	۳۳.۹	۱۸.۹	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰.۰	۶۵.۰	۲۱.۹	۱۳.۱	دانشگاهی			
۰.۱۴۴	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۱۶.۳۲۸	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و معناداری زندگی پرداخته شده است. همان گونه که مقدار خی دو نشان می دهد، رابطه معناداری میان تحصیلات و معناداری زندگی وجود دارد. یعنی افراد دانشگاهی بیشتر از غیر دانشگاهی زندگی خود را معنادار می دانند.

۳-۴-۳- قدرت تمرکز در امور روزانه

جدول شماره ۱۷: در امور خود تا چه حد قادر به تمرکز هستید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۲.۶	۳.۳	۳.۷	۳.۵	۱.۸	۱.۸	۱۴	خیلی کم
	۱۲.۴		۱۴.۴		۱۶.۷	۱۶.۶	۱۳۲	کم
	۲۶.۰		۳۷.۶		۲۵.۱	۲۴.۹	۱۹۸	متوسط
	۴۵.۵		۳۴.۷		۴۴.۹	۴۴.۶	۳۵۵	زیاد
	۱۳.۰		۸.۰		۱۱.۵	۱۱.۴	۹۱	خیلی زیاد
	۰.۵		۱.۵		-	۰.۸	۶	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «در امور خود تا چه حد قادر به تمرکز هستید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۶ درصد بازنشستگان تمرکز خود را در انجام امور در حد زیاد و خیلی زیاد می‌دانند، ۲۴.۹ درصد در حد متوسط و ۱۸.۴ درصد نیز میزان تمرکز خود را در انجام امور کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۵ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان تمرکز خود را در انجام امور را بالاتر از متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است میانگین ۱ تا ۵ میزان تمرکز بازنشستگان در سال ۱۳۹۳، ۳.۳ از ۵ و کل نمونه در سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۷: رابطه میان جنسیت و میزان قدرت تمرکز در امور روزانه

جمع	در امور خود تا چه حد قادر به تمرکز هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۵۸.۲	۲۰.۹	۲۰.۹	زن	جنسیت	
۱۰۰.۰	۵۶.۲	۲۵.۶	۱۸.۲	مرد		
۰.۰۳۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۵۷۸	سطح معناداری	۱.۰۹۷

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان تمرکز فرد در انجام امور می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری میان جنسیت و تمرکز در انجام امور وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۷: رابطه میان تحصیلات و میزان قدرت تمرکز در امور روزانه

جمع	در امور خود تا چه حد قادر به تمرکز هستید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۵۲.۹	۲۶.۶	۲۰.۵	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰.۰	۷۰.۹	۱۹.۰	۱۰.۱	دانشگاهی		
۰.۰۴۴	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۲۱.۹۳۱

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و تمرکز در انجام امور پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که رابطه معناداری میان این دو متغیر وجود دارد. بر این اساس افراد دانشگاهی بیش از غیر دانشگاهی قادر به تمرکز در امور خود هستند.

۴-۳- پذیرش شکل ظاهری بدن خویش

جدول شماره ۱۸: آیا قادرید شکل ظاهری بدن خود را بپذیرید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳۶	۲۶	۳۰۴	۳۰۴	۳۰۵	۳۰۵	۳۰۵	۲۸	خیلی کم
	۱۲۰۴		۱۰۰۲		۱۵۰۲	۱۵۰۲	۱۲۱	کم
	۲۶۰		۳۴۶		۲۳۰۳	۲۳۰۲	۱۸۵	متوسط
	۴۵۰۵		۳۹۰۲		۴۶۰۶	۴۶۰۵	۳۷۰	زیاد
	۱۳۰		۱۰۰۸		۱۱۰۳	۱۱۰۳	۹۰	خیلی زیاد
	۰۰۵		۱۰۰۹		-	۰۰۳	۲	بی‌پاسخ
-	۱۰۰۰۰	-	۱۰۰۰۰	-	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «آیا قادرید شکل ظاهری بدن خود را بپذیرید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۷٫۸ درصد بازنشستگان در حد زیاد و خیلی زیاد قادرند شکل ظاهری بدن خود را بپذیرند، ۲۳٫۲ درصد در حد متوسط و ۱۸٫۷ درصد نیز میزان پذیرش شکل بدن خود را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳۰۵ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که میزان پذیرش شکل ظاهری بدن نزد بازنشستگان در حد متوسط است. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین پذیرش شکل ظاهری بدن نزد بازنشستگان، ۳۰۴ از ۵ و کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳۶ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۸: رابطه میان جنسیت و میزان پذیرش شکل ظاهری بدن خویش

جمع	آیا قادرید شکل ظاهری بدن خود را بپذیرید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۶۴.۱	۲۰.۷	۱۵.۲	زن	جنسیت		
۱۰۰.۰	۵۷.۱	۲۳.۶	۱۹.۲	مرد			
۰.۰۴۶	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۴۳۷	سطح معناداری	۱.۷۰۱	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان پذیرش شکل ظاهری بدن می‌پردازد. همان گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۸: رابطه میان تحصیلات و میزان پذیرش شکل ظاهری بدن خویش

جمع	آیا قادرید شکل ظاهری بدن خود را بپذیرید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۵۵.۲	۲۴.۱	۲۰.۸	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰.۰	۷۰.۰	۲۰.۰	۱۰.۰	دانشگاهی			
۰.۱۳۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۱	سطح معناداری	۱۳.۷۱۰	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و میزان پذیرش شکل ظاهری بدن پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۹ درصد بیان کرد که افراد دانشگاهی بیش از افراد غیر دانشگاهی قادر به پذیرش بدن خود هستند.

۵-۴-۳- میزان دچار شدن به گرفتگی‌های روحی

جدول شماره ۱۹: چقدر دچار حالاتی مثل دل گرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی می‌شوید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۲.۶	۲.۹	۱۲.۹	۲.۵	۲۰.۶	۲۰.۵	۱۶۳	خیلی کم
	۹.۷		۲۳.۲		۳۵.۹	۳۵.۷	۲۸۴	کم
	۳۰.۷		۳۶.۱		۲۳.۴	۲۳.۲	۱۸۵	متوسط
	۴۴.۴		۱۸.۸		۱۶.۲	۱۶.۱	۱۲۸	زیاد
	۱۲.۲		۸.۶		۴.۰	۴.۰	۳۲	خیلی زیاد
	۰.۴		۰.۳		-	۰.۵	۴	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر دچار حالاتی مثل دل گرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی می‌شوید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۶.۲ درصد بازنشستگان در حد کم و خیلی کم دچار این حالات می‌شوند، ۲۳.۲ درصد در حد متوسط و ۲۰.۱ درصد نیز در حد زیاد و خیلی زیاد دچار این حالات می‌شوند. میانگین ۲.۵ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان به میزان کمی دچار حالاتی مثل دل گرفتگی و ... می‌شوند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین دل گرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی بازنشستگان ۲.۹ از ۵ و کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۱۹: رابطه میان جنسیت و میزان دچار شدن به گرفتگی‌های روحی

جمع	چقدر دچار حالاتی مثل دل گرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی می‌شوید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۱۸.۹	۲۳.۳	۵۷.۸	زن	جنسیت		
۱۰۰۰۰	۲۰.۴	۲۳.۴	۵۶.۳	مرد			
۰۰۰۱۲	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۹۴۲	سطح معناداری	۰.۱۱۹	مقدار خی‌دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان گرفتگی‌های روحی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۱۹: رابطه میان تحصیلات و میزان دچار شدن به گرفتگی‌های روحی

جمع	چقدر دچار حالاتی مثل دل گرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی می‌شوید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰۰	۲۰.۹	۲۴.۲	۵۴.۸	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰۰	۱۷.۷	۱۹.۶	۶۲.۷	دانشگاهی			
۰۰۰۶۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۲۰۵	سطح معناداری	۳.۱۶۹	مقدار خی‌دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان وضعیت تأهل و میزان گرفتگی‌های روحی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها بین این دو متغیر تفاوت معناداری وجود ندارد.

۶-۴-۳- رضایت از خود

جدول شماره ۲۰: در مجموع چقدر از خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۲۱.۱	۳.۲	۵.۳	۳.۵	۳.۴	۳.۴	۲۷	خیلی کم
	۳۷.۰		۱۱.۴		۹.۷	۹.۷	۷۷	کم
	۲۰.۱		۴۴.۷		۳۲.۳	۳۲.۳	۲۵۷	متوسط
	۱۶.۳		۳۹.۸		۴۶.۰	۴۶.۰	۳۶۶	زیاد
	۵.۱		۸.۰		۸.۶	۸.۵	۶۸	خیلی زیاد
	۰.۵		۰.۸		-	۰.۱	۱	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «در مجموع چقدر از خود رضایت دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۴.۵ درصد بازنشستگان از خود در حد به میزان زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۳۲.۳ درصد در حد متوسط و ۱۲.۱ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از خود راضی هستند. میانگین ۳.۵ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان رضایت از خود را در حد متوسطی ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین رضایت از خود بازنشستگان ۳.۲ از ۵ و در کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۰: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از خود

جمع	در مجموع چقدر از خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۶۱.۵	۳۰.۸	۷.۷	زن	جنسیت		
۱۰۰.۰	۵۳.۷	۳۳.۵	۱۳.۸	مرد			
۰.۰۶۴	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۱۹۵	سطح معناداری	۳.۲۶۷	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از خود می‌پردازد. همان گونه که مقدار خی دو و سطح معناداری نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۰: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از خود

جمع	در مجموع چقدر از خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۵۱.۴	۳۴.۲	۱۴.۴	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰.۰	۶۷.۵	۲۵.۶	۶.۹	دانشگاهی			
۰.۱۳۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۱	سطح معناداری	۱۴.۵۲۵	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از خود پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۹ درصد گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد. بر این اساس افراد دانشگاهی بیش از افراد غیر دانشگاهی از خود رضایت دارند.

۵-۳- شاخص سلامت روانی

این بعد از کیفیت زندگی بر مبنای مقیاس سازمان سلامت جهان، به معنی نگرش فرد نسبت به زندگی با توجه به دو مقوله احساس به‌زیستی و احساس رضایت است. شاخص سلامت روان تصور در مورد شکل ظاهری، احساسات منفی، احساسات مثبت، اعتماد به نفس، تفکرات، یادگیری، حافظه و تمرکز و وضعیت روحی را مورد سؤال قرار می‌دهد.

جدول شماره ۲۱: میانگین و انحراف معیار شاخص سلامت روانی

۱۳.۷	نمره (۴-۲۰)	بازنشستگان در سال ۱۳۹۸
۲.۸	انحراف معیار	
۱۳.۰۲	نمره (۴-۲۰)	بازنشستگان در سال ۱۳۹۳
۲.۷	انحراف معیار	
۱۴.۰۵	نمره (۴-۲۰)	کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸
۲.۸	انحراف معیار	

نمرات جدول فوق از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۶ سؤال راجع به «سلامت روانی» به‌دست آمده است. همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود و مقادیر میانگین‌ها نشان می‌دهد، شاخص سلامت روانی در بین بازنشستگان در حیطه سلامت روانی بالاتر از متوسط ارزیابی شده است. مقایسه میانگین نمرات سلامت روانی بازنشستگان در سال ۱۳۹۸ با ۱۳۹۳ و کل نمونه سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد کیفیت زندگی بازنشستگان در حیطه سلامت روانی در سال ۱۳۹۸ بهتر از ۱۳۹۳ و در مقایسه با کل جمعیت سال ۱۳۹۸ پایین‌تر است.

جدول شماره ۱-۲۱: امتیاز شاخص سلامت روانی به تفکیک متغیرهای جنس و تحصیلات

P. value	مقدار T	انحراف معیار	میانگین (۴-۲۰)	سلامت روانی	
۰.۰۸۶	۱.۷۲۰	۲.۸	۱۳.۷	مردان (n=۷۰۴)	جنس
		۲.۹	۱۴.۲	زنان (n=۹۱)	
۰.۰۰۰	-۴.۷۰۱	۲.۶	۱۴.۷	دانشگاهی (n=۱۶۰)	تحصیلات
		۲.۸	۱۳.۵	غیردانشگاهی (n=۶۳۲)	

همان طور که در جدول بالا هم مشخص شده است، بین شاخص سلامت روانی و متغیر جنس تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود. اما بین سطح تحصیلات و شاخص سلامت روانی رابطه معناداری وجود دارد. سطح معناداری آزمون T و مقایسه میانگین‌ها و امتیازهای کسب شده، نشان می‌دهد که افراد دانشگاهی نسبت به افراد غیر دانشگاهی از سلامت روانی بیشتری برخوردارند.

۶-۳- میزان سلامت محیط

مقیاس سلامت محیط در پرسشنامه سازمان سلامت جهان با ۸ سؤال سنجیده شده است که از جمع نمرات پاسخگویان در این ۸ سؤال، شاخص میزان رضایت از سلامت محیط به دست می‌آید.

۱-۶-۳- احساس امنیت در زندگی روزمره

جدول شماره ۲۲: در زندگی روزمره چقدر احساس امنیت می‌کنید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۶	۲.۳	۳.۵	۴.۲	۳.۸	۱.۳	۱.۳	۱۰	خیلی کم
	۱۰.۴		۹.۸		۱۰.۴	۱۰.۳	۸۲	کم
	۲۴.۲		۳۲.۷		۲۵.۷	۲۵.۵	۲۰.۳	متوسط
	۴۵.۵		۳۹.۸		۴۵.۶	۴۵.۲	۳۶.۰	زیاد
	۱۷.۱		۱۲.۰		۱۷.۱	۱۷.۰	۱۳.۵	خیلی زیاد
	۰.۵		۱.۴		-	۰.۸	۶	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «در زندگی روزمره چقدر احساس امنیت می‌کنید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۶۲.۲ درصد بازنشستگان در حد زیاد و خیلی زیاد در زندگی خود احساس امنیت می‌کنند، ۲۵.۵ درصد در حد متوسط و

۱۱۶ درصد نیز میزان احساس امنیت خود را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳۸ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان احساس امنیت خود را در زندگی بالاتر از حد متوسط و نزدیک به زیاد ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین احساس امنیت بازنشستگان در زندگی روزمره خود ۳۵ از ۵ و در میان کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳۶ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۲: رابطه میان جنسیت و احساس امنیت در زندگی روزمره

جمع	در زندگی روزمره چقدر احساس امنیت می‌کنید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۶۹.۲	۲۲.۰	۸.۸	زن	جنسیت	
۱۰۰۰۰	۶۱.۸	۲۶.۲	۱۲.۰	مرد		
۰۰۰۵۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۳۷۱	سطح معناداری	۱.۹۸۲

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان احساس امنیت می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، می‌توان گفت که بین جنسیت و احساس امنیت رابطه معنادار وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۲: رابطه میان تحصیلات و احساس امنیت در زندگی روزمره

جمع	در زندگی روزمره چقدر احساس امنیت می‌کنید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۶۰.۸	۲۷.۳	۱۲.۰	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰۰	۷۰.۶	۲۰.۰	۹.۴	دانشگاهی		
۰۰۰۸۲	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۶۹	سطح معناداری	۵.۳۳۴

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و احساس امنیت در زندگی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت میان این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۲-۶-۳- سلامت محیط

جدول شماره ۲۳: محیط اطراف شما تا چه حد سالم است؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۳.۲	۳.۳	۴.۱	۳.۶	۱.۸	۱.۸	۱۴	خیلی کم
	۱۳.۴		۱۳.۴		۱۳.۴	۱۳.۳	۱۰۶	کم
	۲۵.۱		۳۸.۱		۲۶.۴	۲۶.۳	۲۰۹	متوسط
	۴۳.۲		۳۳.۶		۴۴.۱	۴۳.۸	۳۴۹	زیاد
	۱۴.۶		۹.۵		۱۴.۳	۱۴.۲	۱۱۳	خیلی زیاد
	۰.۵		۱.۴		-	۰.۶	۵	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «محیط اطراف شما تا چه حد سالم است؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۸ درصد بازنشستگان میزان سالم بودن محیط خود را به میزان زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند، ۲۶.۳ درصد در متوسط و ۱۵.۱ درصد نیز میزان سالم بودن محیط خود را کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳.۶ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان سالم بودن محیط خود را در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳ میانگین سالم بودن محیط بازنشستگان، ۳.۳ از ۵ و در کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۳۳: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از سلامت محیط

جمع	محیط اطراف شما تا چه حد سالم است؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۶۲.۰	۲۸.۳	۹.۸	زن	جنسیت		
۱۰۰.۰	۵۷.۹	۲۶.۲	۱۵.۹	مرد			
۰.۰۵۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۳۰۹	سطح معناداری	۲.۳۵۰	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و ارزیابی میزان سالم بودن محیط می پردازد. همان گونه که مقدار خی دو نشان می دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۳: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از سلامت محیط

جمع	محیط اطراف شما تا چه حد سالم است؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۵۶.۸	۲۶.۹	۱۶.۴	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰.۰	۶۵.۴	۲۵.۲	۹.۴	دانشگاهی			
۰.۰۸۶	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۵۴	سطح معناداری	۵.۸۴۸	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و ارزیابی از میزان سالم بودن محیط پرداخته شده است. بر اساس یافته ها می توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معناداری وجود ندارد.

۳-۶-۳- میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز

جدول شماره ۲۴: اطلاعات مورد نیاز روزمره به چه میزان در دسترس شماست؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳۰۲	۵۰۳	۳۰۱	۵۰۳	۳۰۲	۶۰۹	۶۰۸	۵۴	خیلی کم
	۱۹۰۱		۱۶۰۱		۲۲۰۲	۲۲۰۰	۱۷۵	کم
	۳۲۰۶		۵۳۰۴		۳۷۰۳	۳۶۰۹	۲۹۴	متوسط
	۳۴۰۸		۱۹۰۷		۲۹۰۴	۲۹۰۱	۲۳۲	زیاد
	۷۰۳		۴۰۱		۴۰۲	۴۰۱	۳۳	خیلی زیاد
	۱۰۰		۱۰۵		-	۱۰۰	۸	بی‌پاسخ
-	۱۰۰۰۰	-	۱۰۰۰۰	-	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «اطلاعات مورد نیاز روزمره به چه میزان در دسترس شماست؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۳۳۰۲ درصد بازنشستگان میزان دسترسی خود را به اطلاعات مورد نیاز را به میزان زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند، ۲۸۰۸ درصد در حد کم و خیلی کم و ۳۶۰۹ درصد نیز میزان دسترسی خود را به اطلاعات مورد نیاز در حد متوسط دانسته‌اند. میانگین ۳۰۲ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان دسترسی خود را به اطلاعات مورد نیاز در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین دسترسی به اطلاعات مورد نیاز بازنشستگان، ۳۰۱ از ۵ و در کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳۰۲ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۴: رابطه میان جنسیت و میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز

جمع	اطلاعات مورد نیاز روزمره به چه میزان در دسترس شماست؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۳۷.۴	۳۶.۳	۲۶.۴	زن	جنسیت	
۱۰۰.۰	۳۳.۱	۳۷.۴	۲۹.۴	مرد		
۰.۰۳۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۷۰۰	سطح معناداری	۰.۷۱۲

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو و سطح معناداری نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۴: رابطه میان تحصیلات و میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز

جمع	اطلاعات مورد نیاز روزمره به چه میزان در دسترس شماست؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۳۰.۰	۳۸.۸	۳۱.۲	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰.۰	۴۷.۸	۳۲.۱	۲۰.۱	دانشگاهی		
۰.۱۵۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۱۸.۷۶۹

جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معنادار بین این دو متغیر وجود دارد. بر این اساس بازنشستگان دانشگاهی بیش از بازنشستگان غیر دانشگاهی به اطلاعات مورد نیاز روزمره خود دسترسی دارند.

۴-۶-۳- میزان امکان فعالیت‌های تفریحی

جدول شماره ۲۵: به چه میزان امکان فعالیت‌های تفریحی دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۲.۷	۱۵.۸	۲.۶	۱۴.۴	۲.۵	۱۸.۱	۱۸.۱	۱۴۴	خیلی کم
	۲۸.۱		۲۷.۶		۳۴.۸	۳۴.۷	۲۷۶	کم
	۲۶.۵		۴۱.۷		۲۵.۴	۲۵.۴	۲۰۲	متوسط
	۲۳.۷		۱۲.۵		۱۸.۳	۱۸.۲	۱۴۵	زیاد
	۲.۳		۲.۲		۳.۴	۳.۴	۲۷	خیلی زیاد
	۰.۶		۱.۵		-	۰.۳	۲	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «به چه میزان امکان فعالیت‌های تفریحی دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۴۹.۸ درصد بازنشستگان میزان امکان فعالیت‌های تفریحی خود را در حد کم و خیلی کم ارزیابی کرده‌اند، ۲۵.۴ درصد در حد متوسط و ۲۱.۶ درصد نیز میزان امکان فعالیت‌های تفریحی خود را زیاد و خیلی زیاد دانسته‌اند. میانگین ۲.۵ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان امکان فعالیت‌های تفریحی خود را در حد کمی ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین امکان فعالیت‌های تفریحی بازنشستگان، ۲.۶ از ۵ و در کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۲.۷ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۵: رابطه میان جنسیت و میزان امکان فعالیت‌های تفریحی

جمع	به چه میزان امکان فعالیت‌های تفریحی دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۲۱.۷	۲۱.۷	۵۶.۵	زن	جنسیت		
۱۰۰.۰	۲۱.۷	۲۵.۹	۵۲.۴	مرد			
۰.۰۳۲	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۶۶۴	سطح معناداری	۰.۸۱۹	مقدار خی‌دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و میزان امکان فعالیت‌های تفریحی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو و سطح معناداری نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۵: رابطه میان تحصیلات و میزان امکان فعالیت‌های تفریحی

جمع	به چه میزان امکان فعالیت‌های تفریحی دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۱۸.۴	۲۵.۳	۵۶.۳	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰.۰	۳۴.۶	۲۶.۴	۳۹.۰	دانشگاهی			
۰.۱۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۲۲.۷۷۷	مقدار خی‌دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و میزان امکان فعالیت‌های تفریحی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۹ درصد گفت که بین این دو متغیر رابطه وجود دارد. بدین معنی که افراد دانشگاهی میزان امکان فعالیت‌های تفریحی خود را کمتر از افراد غیر دانشگاهی دانسته‌اند.

۵-۶-۳- میزان بر خورداری از پول کافی برای رفع نیاز

جدول شماره ۲۶: آیا برای رفع نیازهای خود پول کافی دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۲.۷	۱.۹	۲.۸	۱۱.۷	۲.۷	۱۵.۲	۱۵.۱	۱۲۰	خیلی کم
	۲۷.۷		۲۰.۸		۲۸.۰	۲۷.۹	۲۲۲	کم
	۳۱.۱		۴۶.۴		۳۲.۶	۳۲.۴	۲۵۸	متوسط
	۲۰.۱		۱۶.۸		۲۱.۱	۲۱.۰	۱۶۷	زیاد
	۴.۶		۲.۴		۳.۲	۳.۱	۲۵	خیلی زیاد
	۰.۶		۱.۹		-	۰.۵	۴	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «آیا برای رفع نیازهای خود پول کافی دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، ۴۳ درصد بازنشستگان میزان پول خود را برای رفع نیازهایشان را به میزان کم و خیلی کم ارزیابی کرده اند، ۳۲.۴ درصد در حد متوسط و ۲۴.۱ درصد نیز میزان پول خود را برای رفع نیازهایشان زیاد و خیلی زیاد دانسته اند. میانگین ۲.۷ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان پول خود را برای رفع نیازهایشان نزدیک به متوسط ارزیابی کرده اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین پول برای رفع نیاز بازنشستگان ۲.۸ از ۵ و در بین افراد نمونه پیمایش سال ۱۳۹۸ برابر ۲.۷ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۶: رابطه میان جنسیت و میزان برخورداری از پول کافی برای رفع نیاز

جمع	آیا برای رفع نیازهای خود پول کافی دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۲۷.۸	۳۷.۸	۳۴.۴	زن	جنسیت		
۱۰۰.۰	۲۳.۸	۳۱.۹	۴۴.۳	مرد			
۰.۰۶۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۲۰۶	سطح معناداری	۳.۱۶۲	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و ارزیابی میزان برخورداری از پول برای رفع نیازها می پردازد. همان گونه که مقدار خی دو نشان می دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۶: رابطه میان تحصیلات و میزان برخورداری از پول کافی برای رفع نیاز

جمع	آیا برای رفع نیازهای خود پول کافی دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۲۱.۴	۳۲.۸	۴۵.۸	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰.۰	۳۶.۱	۳۱.۶	۳۲.۳	دانشگاهی			
۰.۱۴۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۱۶۶.۰۶	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و ارزیابی میزان برخورداری از پول برای رفع نیازها پرداخته شده است. بر اساس یافته ها می توان با اطمینان ۹۹ درصد گفت که افراد دانشگاهی وضعیت مالی خود را برای رفع نیازهای زندگی بهتر از غیر دانشگاهی ها دانسته اند.

۶-۳- رضایت از شرایط محل زندگی

جدول شماره ۲۷: چقدر از شرایط محل زندگی خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸			فراوانی	
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد		
۳.۳	۴.۹	۳.۲	۶.۶	۳.۴	۳.۳	۳.۳	۲۶	خیلی کم
	۱۴.۹		۱۱.۰		۱۴.۳	۱۴.۲	۱۱۳	کم
	۳۰.۵		۴۰.۸		۲۹.۶	۲۹.۳	۲۳۳	متوسط
	۴۰.۷		۳۲.۴		۴۵.۱	۴۴.۶	۳۵۵	زیاد
	۸.۰		۷.۱		۷.۷	۷.۷	۶۱	خیلی زیاد
	۰.۹		۲.۰		-	۱.۰	۸	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از شرایط محل زندگی خود رضایت دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۲.۳ درصد بازنشستگان از شرایط محل زندگی خود به میزان زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۲۹.۳ درصد در حد متوسط و ۱۷.۵ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از شرایط محل زندگی خود راضی هستند. میانگین ۳.۴ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان رضایت خود را از شرایط محل زندگی در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین رضایت بازنشستگان از محل زندگی خود ۳.۲ از ۵ و در میان کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۳ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۷: رابطه میان جنسیت و رضایت از شرایط محل زندگی

جمع	چقدر از شرایط محل زندگی خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۴۶.۲	۳۷.۴	۱۶.۵	زن	جنسیت		
۱۰۰.۰	۵۳.۷	۲۸.۶	۱۷.۸	مرد			
۰.۰۶۲	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۲۱۸	سطح معناداری	۳.۰۵۰	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از شرایط محل زندگی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۷: رابطه میان تحصیلات و رضایت از شرایط محل زندگی

جمع	چقدر از شرایط محل زندگی خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰.۰	۵۱.۰	۳۰.۴	۱۸.۷	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰.۰	۶۰.۴	۲۶.۴	۱۳.۲	دانشگاهی			
۰.۰۷۹	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۸۴	سطح معناداری	۴.۹۶۱	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از شرایط محل زندگی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۷-۶-۳- میزان رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی

جدول شماره ۲۸: چقدر از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۲	۶.۹	۳.۱	۸.۳	۳.۱	۸.۸	۸.۸	۷۰	خیلی کم
	۱۹.۴		۱۵.۶		۱۹.۹	۱۹.۸	۱۵۸	کم
	۳۰.۲		۴۱.۷		۲۹.۹	۲۹.۸	۲۳۷	متوسط
	۳۵.۲		۲۵.۶		۳۵.۳	۳۵.۲	۲۸۰	زیاد
	۷.۶		۸.۰		۶.۱	۶.۰	۴۸	خیلی زیاد
	۰.۷		۰.۸		-	۰.۴	۳	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی رضایت دارید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۴۱.۲ درصد بازنشستگان میزان رضایت خود را از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی به میزان زیاد و خیلی زیاد بیان کرده‌اند، ۲۹.۸ درصد در حد متوسط و ۲۸.۶ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی راضی هستند. میانگین ۳.۱ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان رضایت خود را از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین رضایت بازنشستگان از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی، ۳.۱ از ۵ و در میان کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۲ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۸: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی

جمع	چقدر از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۴۱٫۸	۲۷٫۵	۳۰٫۸	زن	جنسیت	
۱۰۰۰۰	۴۱٫۳	۳۰٫۲	۲۸٫۵	مرد		
۰۰۰۲۱	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰٫۸۴۰	سطح معناداری	۰٫۳۵۰

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان و سطح معناداری نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۸: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی

جمع	چقدر از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۴۰٫۳	۳۰٫۷	۲۹٫۰	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰۰	۴۵٫۶	۲۷٫۲	۲۷٫۲	دانشگاهی		
۰۰۰۴۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰٫۴۷۸	سطح معناداری	۱٫۴۷۷

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معناداری وجود ندارد.

۸-۶-۳- میزان رضایت از وضعیت رفت‌وآمد

جدول شماره ۲۹: چقدر از وضعیت رفت‌وآمد خود احساس رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۲	۵.۳	۳.۱	۵.۶	۳.۳	۴.۴	۴.۴	۳۵	خیلی کم
	۱۷.۵		۱۶.۹		۱۸.۵	۱۸.۳	۱۴۶	کم
	۳۱.۳		۴۱.۹		۳۰.۹	۳۰.۷	۲۴۴	متوسط
	۳۷.۹		۳۹.۸		۳۹.۰	۳۸.۷	۳۰۸	زیاد
	۷.۳		۵.۶		۷.۲	۷.۲	۵۷	خیلی زیاد
	۰.۷		۰.۲		-	۰.۸	۶	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از وضعیت رفت‌وآمد خود احساس رضایت دارید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۴۵.۹ درصد بازنشستگان از وضعیت رفت‌وآمد خود به میزان زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۳۰.۷ درصد در حد متوسط و ۲۲.۷ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از وضعیت رفت‌وآمد خود راضی هستند. میانگین ۳.۳ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان رضایت خود را از وضعیت رفت‌وآمد خود در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است میانگین رضایت بازنشستگان از وضعیت رفت‌وآمد خود در سال ۱۳۹۳، ۳.۱ از ۵ و در بین کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۲ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۲۹: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از وضعیت رفت‌وآمد

جمع	چقدر از وضعیت رفت‌وآمد خود احساس رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۴۷.۳	۳۴.۱	۱۸.۷	زن	جنسیت		
۱۰۰۰	۴۶.۱	۳۰.۵	۲۳.۵	مرد			
۰۰۰۳۸	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۵۵۹	سطح معناداری	۱.۱۶۴	مقدار خی‌دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از وضعیت رفت‌وآمد می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۲۹: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از وضعیت رفت‌وآمد

جمع	چقدر از وضعیت رفت‌وآمد خود احساس رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۴۴.۳	۳۱.۲	۲۴.۵	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰	۵۴.۷	۲۹.۶	۱۵.۷	دانشگاهی			
۰۰۰۹۷	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰۰۰۲۵	سطح معناداری	۷.۴۱۸	مقدار خی‌دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از وضعیت رفت‌وآمد پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد. بر این اساس افراد دارای تحصیلات دانشگاهی بیش از غیر دانشگاهی‌ها از وضعیت رفت‌وآمد خود رضایت دارند.

۷-۳- شاخص سلامت محیط

این بعد از کیفیت زندگی بر مبنای مقیاس سازمان سلامت جهان شامل منابع مادی و مالی، آزادی، ایمنی، میزان در دسترس بودن و کیفیت مراقبت‌های بهداشتی، درمانی و اجتماعی، فرصت‌های پیش‌رو برای کسب اطلاعات و مهارت‌های جدید، امکان فعالیت‌های تفریحی، سلامت محله‌ای که شخص در آن زندگی می‌کند و امکانات آن و سلامت محیط خانه می‌باشد که در این پژوهش با ۸ گویه مورد سنجش قرار گرفته است. نمرات این شاخص در طیف‌های مختلف به شرح زیر است:

جدول شماره ۳۰: میانگین و انحراف معیار شاخص سلامت محیط

۱۲۶	نمره (۲۰-۴)	بازنشستگان در سال ۱۳۹۸
۲۵	انحراف معیار	
۱۲۳	نمره (۲۰-۴)	بازنشستگان در سال ۱۳۹۳
۲۶	انحراف معیار	
۱۲۸	نمره (۲۰-۴)	کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸
۲۶	انحراف معیار	

نمرات جدول فوق از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۸ سؤال راجع به «سلامت محیط» به‌دست آمده است. همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود و مقادیر میانگین‌ها نشان می‌دهد، شاخص سلامت محیط در بین بازنشستگان در حیطه سلامت محیط بالاتر از متوسط ارزیابی شده است. مقایسه میانگین نمرات سلامت محیط بازنشستگان در سال

۱۳۹۸ با ۱۳۹۳ و کل جمعیت سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد کیفیت زندگی بازنشستگان در حیطه سلامت محیط در سال ۱۳۹۸ به میزان ۰.۳ بالاتر از سال ۱۳۹۳ و از کل جمعیت سال ۱۳۹۸ به میزان ۰.۲، پایین‌تر است.

جدول شماره ۱-۳: امتیاز شاخص سلامت محیط به تفکیک متغیرهای جنس و تحصیلات

P. value	مقدار T	انحراف معیار	میانگین (۴-۲۰)	سلامت محیط	
۰.۲۸۲	۱.۰۷۶	۲.۴	۱۲.۶	مردان (n=۷۰۲)	جنس
		۲.۶	۱۲.۹	زنان (n=۹۱)	
۰.۰۰۰	-۴.۵۵۵	۲.۴	۱۳.۴	دانشگاهی (n=۱۵۹)	تحصیلات
		۲.۴	۱۲.۴	غیردانشگاهی (n=۶۳۱)	

همان‌طور که در جدول بالا هم مشخص شده است، بین شاخص سلامت محیط و متغیر جنسیت تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود. اما سطح معناداری آزمون T با کنترل متغیر تحصیلات و مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد که افراد دانشگاهی نسبت به افراد غیر دانشگاهی از سلامت محیطی بیشتری برخوردارند.

۸-۳- میزان روابط فردی و اجتماعی

مقیاس روابط فردی و اجتماعی در پرسشنامه سازمان سلامت جهان با ۳ سؤال سنجیده شده است که از جمع نمرات پاسخگویان در این ۳ سؤال شاخص میزان رضایت از روابط فردی و اجتماعی به دست می آید.

۱-۸-۳- رضایت از روابط شخصی

جدول شماره ۳۲: چقدر از روابط شخصی خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۳.۱	۳.۳	۳.۲	۳.۴	۲.۸	۲.۸	۲۲	خیلی کم
	۱۰.۸		۱۰.۸		۱۴۶	۱۴۶	۱۱۶	کم
	۲۶.۴		۳۹.۷		۲۹.۱	۲۹.۰	۲۳۱	متوسط
	۴۷.۰		۳۶.۹		۴۴.۶	۴۴.۵	۳۵۴	زیاد
	۱۲.۰		۷.۶		۸.۹	۸.۹	۷۱	خیلی زیاد
	۰.۶		۱.۷		-	۰.۳	۲	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از روابط شخصی خود رضایت دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، ۵۳.۴ درصد بازنشستگان از روابط

شخصی خود در حد زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۲۹ درصد در حد متوسط و ۱۷.۴ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از روابط شخصی خود راضی هستند. میانگین ۳.۴ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان رضایت خود را از روابط شخصی بالاتر در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین رضایت بازنشستگان از روابط شخصی خود ۳.۳ از ۵ و میان کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۳: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از روابط شخصی

جمع	چقدر از روابط شخصی خود رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۵۴.۴	۲۷.۸	۱۷.۸	زن	جنسیت	
۱۰۰۰۰	۵۳.۴	۲۹.۳	۱۷.۳	مرد		
۰۰۱۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۹۵۸	سطح معناداری	۰.۰۸۶

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از روابط شخصی می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار χ^2 دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۳: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از روابط شخصی

جمع	چقدر از روابط شخصی خود رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰۰	۵۰.۴	۳۰.۴	۱۹.۲	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰۰	۶۶.۳	۲۴.۴	۹.۴	دانشگاهی		
۰.۱۳۶	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۱	سطح معناداری	۱۴.۷۱۷

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از روابط شخصی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۹ درصد گفت که بین این دو متغیر رابطه

معنادار وجود دارد. بر این اساس افراد دانشگاهی از رضایت بیشتری در روابط شخصی خود برخوردارند.

۲-۸-۳- رضایت از روابط جنسی

جدول شماره ۳۳: چقدر از روابط جنسی خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۲	۸.۸	۳.۰۳	۹.۸	۳.۱	۱۰.۶	۹.۹	۷۹	خیلی کم
	۱۲.۶		۱۲.۷		۱۸.۸	۱۷.۶	۱۴۰	کم
	۲۵.۳		۳۷.۶		۳۱.۵	۲۹.۴	۲۳۴	متوسط
	۳۲.۶		۲۶.۳		۳۲.۰	۲۹.۹	۲۳۸	زیاد
	۹.۵		۴.۷		۷.۱	۶.۷	۵۳	خیلی زیاد
	۱۱.۲		۸.۸		-	۶.۵	۵۲	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از روابط جنسی خود رضایت دارید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، ۳۶.۶ درصد بازنشستگان از روابط جنسی خود در حد زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۲۹.۴ درصد در حد متوسط و ۲۷.۵ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از روابط جنسی خود راضی هستند. میانگین ۳.۱ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان رضایت خود را از روابط جنسی در حد متوسط ارزیابی کرده اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین رضایت بازنشستگان از روابط جنسی خود ۳.۰۳ از ۵ و در کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۲ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۳۳: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از روابط جنسی

جمع	چقدر از روابط جنسی خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۳۵.۱	۳۱.۲	۳۳.۸	زن	جنسیت		
۱۰۰۰	۳۹.۶	۳۱.۵	۲۸.۹	مرد			
۰.۰۳۵	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۶۳۵	سطح معناداری	۰.۹۰۹	مقدار خی دو

طبق نتایج به دست آمده، در بین بازنشستگان میان جنسیت و رضایت از روابط جنسی رابطه معناداری وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۳۳: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از روابط جنسی

جمع	چقدر از روابط شخصی خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۳۶.۶	۳۰.۸	۳۲.۵	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰	۴۸.۴	۳۴.۴	۱۷.۲	دانشگاهی			
۰.۱۴۱	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۱	سطح معناداری	۱۴.۸۱۴	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از روابط جنسی پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان با اطمینان ۹۹ درصد گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد. بر این اساس بازنشستگان دارای مدرک دانشگاهی از رضایت بیشتری در روابط جنسی خود برخوردارند.

۳-۸-۳- رضایت از حمایت دوستان

جدول شماره ۳۴: چقدر از حمایتی که از دوستان خود دریافت می‌کنید رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸			فرآوانی	
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد		
۳.۱	۸.۸	۳.۰	۸.۱	۳.۱	۹.۳	۹.۲	۷۳	خیلی کم
	۱۸.۲		۱۷.۵		۱۸.۱	۱۸.۰	۱۴۳	کم
	۲۹.۲		۴۵.۳		۳۱.۷	۳۱.۴	۲۵۰	متوسط
	۳۵.۱		۲۲.۴		۳۵.۲	۳۴.۸	۲۷۷	زیاد
	۷.۷		۴.۶		۵.۷	۵.۷	۴۵	خیلی زیاد
	۱.۱		۲.۲		-	۱.۰	۸	بی‌پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در این سؤال از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از حمایتی که از دوستان خود دریافت می‌کنید رضایت دارید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۴۰.۵ درصد بازنشستگان از حمایت دریافتی از طرف دوستان خود در حد زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند، ۳۱.۴ درصد در حد متوسط و ۲۷.۲ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از حمایت دریافتی از طرف دوستان خود راضی هستند. میانگین ۳.۱ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان رضایت خود را از حمایت دریافتی از دوستان در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین رضایت از حمایت دریافتی از طرف دوستان بازنشستگان ۳ از ۵ و در کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۱ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۳۴: رابطه میان جنسیت و میزان رضایت از حمایت دوستان

جمع	چقدر از حمایتی که از دوستان خود دریافت می کنید رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۵۱.۱	۳۱.۵	۱۷.۴	زن	جنسیت	
۱۰۰۰	۳۹.۵	۳۱.۸	۲۸.۷	مرد		
۰۰۰۹۱	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰۰۰۳۹	سطح معناداری	۶.۴۸۱

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت از حمایت دریافتی از دوستان می پردازد. همان گونه که مقدار خی دو و سطح معناداری ۹۵ درصد نشان می دهد، رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود دارد به طوری که زنان بازنشسته نسبت به مردان بازنشسته از رضایت بیشتری در مورد حمایت دریافتی از دوستان دارند.

جدول شماره ۲-۳۴: رابطه میان تحصیلات و میزان رضایت از حمایت دوستان

جمع	چقدر از حمایتی که از دوستان خود دریافت می کنید رضایت دارید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰۰	۳۹.۲	۳۲.۵	۲۸.۲	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰۰	۴۷.۵	۲۹.۱	۲۳.۴	دانشگاهی		
۰۰۰۶۸	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰۰۰۱۶۳	سطح معناداری	۳.۶۲۸

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و رضایت از حمایت دریافتی از دوستان پرداخته شده است. بر اساس یافته ها می توان گفت که بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود ندارد.

۹-۳- شاخص روابط فردی و اجتماعی (سلامت اجتماعی)

این بعد از کیفیت زندگی بر مبنای مقیاس سازمان سلامت جهان شامل ارتباطات شخصی، حمایت اجتماعی و فعالیت‌های جنبی است. که در این پژوهش با ۳ گویه مورد سنجش قرار گرفته است. نمرات این شاخص در طیف‌های مختلف به شرح زیر است:

جدول شماره ۳۵: میانگین و انحراف معیار شاخص سلامت اجتماعی

۱۲.۸	نمره (۲۰-۴)	بازنشستگان در سال ۱۳۹۸
۳.۲	انحراف معیار	
۱۲.۵	نمره (۲۰-۴)	بازنشستگان در سال ۱۳۹۳
۳.۰۲	انحراف معیار	
۱۳.۳	نمره (۲۰-۴)	کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸
۳.۲	انحراف معیار	

نمرات جدول فوق از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۳ سؤال راجع به «سلامت اجتماعی» به دست آمده است. همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود و مقادیر میانگین‌ها نشان می‌دهد، شاخص سلامت اجتماعی در بین بازنشستگان در حیطه سلامت اجتماعی کمی بالاتر از متوسط ارزیابی شده است. مقایسه میانگین نمرات سلامت اجتماعی بازنشستگان در سال ۱۳۹۸ با ۱۳۹۳ و کل جمعیت سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد کیفیت زندگی بازنشستگان در حیطه سلامت اجتماعی در سال ۱۳۹۸ بالاتر از ۱۳۹۳ و از میانگین کل نمونه سال ۱۳۹۸ پایین تر است.

جدول شماره ۱-۳۵: امتیاز شاخص سلامت اجتماعی به تفکیک متغیرهای جنس و تحصیلات

P. value	مقدار T	انحراف معیار	میانگین (۴-۲۰)	سلامت اجتماعی	
۰.۳۰۸	۱.۰۲۱	۳.۵	۱۲.۷	مردان (n=۷۰۳)	جنس
		۳.۲	۱۳.۱	زنان (n=۹۰)	
۰.۰۰۰	-۳.۵۲۰	۲.۸	۱۳.۶	دانشگاهی (n=۱۶۰)	تحصیلات
		۳.۳	۱۲.۶	غیردانشگاهی (n=۶۳۰)	

با توجه به اطلاعات جدول بالا و سطح معناداری آزمون T می‌توان گفت، بین شاخص سلامت اجتماعی و متغیر جنسیت رابطه معنی‌داری وجود ندارد. همچنین بین افراد با تحصیلات دانشگاهی و افراد با تحصیلات غیر دانشگاهی تفاوت معناداری در برخورداری از سلامت اجتماعی وجود دارد. به طوری که است افراد با تحصیلات دانشگاهی دارای میزان برخورداری از سلامت اجتماعی بیشتری نسبت افراد دارای تحصیلات غیر دانشگاهی می‌باشند.

۱۰-۳- شاخص نهایی کیفیت زندگی سالمندان

در این قسمت از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۲۴ سؤال که ابعاد چهارگانه (سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیطی و سلامت اجتماعی) کیفیت زندگی را شامل می‌شود، شاخص نهایی کیفیت زندگی بر اساس پرسشنامه سازمان سلامت جهان ساخته شده است.

۱-۱۰-۳- میزان کیفیت زندگی بازنشستگان

مقیاس کیفیت زندگی سازمان سلامت جهان که مبنای تحقیق جاری را نیز تشکیل می‌دهد، کیفیت زندگی با توجه به چهار بعد سلامت جسمانی، سلامت روانی، روابط اجتماعی و محیط زندگی مورد سنجش و ارزیابی قرار می‌گیرد. در ذیل نمرات مربوط به کیفیت زندگی آمده است:

جدول شماره ۳۶: میانگین و انحراف معیار شاخص کیفیت زندگی

۱۲.۹	نمره (۲۰-۴)	بازنشستگان در سال ۱۳۹۸
۲.۴	انحراف معیار	
۱۲.۶	نمره (۲۰-۴)	بازنشستگان در سال ۱۳۹۳
۲.۳	انحراف معیار	
۱۳.۵	نمره (۲۰-۴)	کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸
۲.۴	انحراف معیار	

نمرات جدول فوق از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۲۴ سؤال راجع به «کیفیت زندگی» به دست آمده است. همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود و مقادیر میانگین‌ها نشان می‌دهد، کیفیت زندگی در بین بازنشستگان در حیطه‌های چهارگانه (سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیط و سلامت اجتماعی) متوسط ارزیابی کرده‌اند. مقایسه میانگین نمرات کیفیت زندگی بازنشستگان در حیطه‌های چهارگانه (سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیط و سلامت اجتماعی) در سال ۱۳۹۸ با ۱۳۹۳ و کل نمونه سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد کیفیت زندگی بازنشستگان در حیطه‌های چهارگانه (سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیط و سلامت اجتماعی) در سال ۱۳۹۸ بهتر از ۱۳۹۳ (۰.۳ بیشتر شده) و در مقایسه با کل جمعیت سال ۱۳۹۸ پایین تر است.

جدول شماره ۱-۳۶: امتیاز کیفیت زندگی به تفکیک متغیرهای جنس، وضعیت تأهل و تحصیلات

P. value	مقدار T	انحراف معیار	میانگین (۴-۲۰)	کیفیت زندگی	
۰.۱۷۶	۱.۳۵۵	۲.۴	۱۲.۸	مردان (n=۷۰۴)	جنس
		۲.۵	۱۳.۲	زنان (n=۹۱)	
۰.۰۰۰	-۵.۹۲۲	۲.۱	۱۳.۹	دانشگاهی (n=۱۶۰)	تحصیلات
		۲.۴	۱۲.۶	غیردانشگاهی (n=۶۳۲)	

با توجه به اطلاعات جدول بالا و سطح معناداری آزمون T می‌توان گفت، بین کیفیت زندگی افراد و متغیر جنس رابطه معناداری مشاهده نمی‌شود. اما بین افراد دانشگاهی و غیر دانشگاهی در میزان کیفیت زندگی تفاوت معناداری وجود دارد. افراد دانشگاهی با میانگین ۱۳.۹ در مقایسه با افراد غیر دانشگاهی با میانگین ۱۲.۶ از کیفیت زندگی بالاتری برخوردارند.

۱۱-۳- کیفیت زندگی و سلامت عمومی کلی

در این قسمت «کیفیت زندگی و سلامت عمومی» به صورت کلی با دو سؤال در پرسشنامه مورد سنجش قرار گرفته است که نتایج حاصل از پاسخ پاسخگویان در ذیل آمده است.

۱-۱۱-۳- ارزیابی کیفیت زندگی فرد

جدول شماره ۳۷: کیفیت زندگی خود را چگونه ارزیابی می کنید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد	میانگین ۱ تا ۵	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳.۵	۲.۱	۳.۴	۲.۲	۳.۴	۱.۵	۱.۵	۱۲	خیلی کم
	۱۰.۲		۴.۶		۱۱.۴	۱۱.۲	۸۹	کم
	۳۲.۷		۴۲.۵		۳۸.۳	۳۷.۷	۳۰۰	متوسط
	۴۶.۵		۴۰.۰		۴۴.۱	۴۳.۵	۳۴۶	زیاد
	۶.۹		۶.۳		۴.۷	۴.۶	۳۷	خیلی زیاد
	۱.۷		۴.۴		-	۱.۵	۱۲	بی پاسخ
-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	-	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۷۹۶	جمع

در یک سؤال کلی از پاسخگویان پرسیده شد که «کیفیت زندگی خود را چگونه ارزیابی می کنید؟». همان گونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، ۴۸.۱ درصد بازنشستگان کیفیت

زندگی خود را در حد خوب و خیلی خوب ارزیابی کرده‌اند، ۳۷.۷ درصد در حد متوسط و ۱۲.۷ درصد نیز کیفیت زندگی خود را در سطح بد و خیلی بد دانسته‌اند. میانگین ۳.۴ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان کیفیت زندگی خود را در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین کیفیت زندگی بازنشستگان ۳.۴ از ۵ و این میانگین در بین کل افراد نمونه سال ۱۳۹۸ برابر ۳.۵ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۳۷: رابطه میان جنسیت و کیفیت زندگی فرد

جمع	کیفیت زندگی خود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۶۱.۱	۳۳.۳	۵.۶	زن	جنسیت	
۱۰۰.۰	۴۷.۳	۳۸.۹	۱۳.۸	مرد		
۰.۱۰۱	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۱۸	سطح معناداری	۸.۰۱۱

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و ارزیابی فرد از کیفیت زندگی خود می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی‌دو نشان می‌دهد، رابطه معناداری میان جنسیت و ارزیابی فرد از کیفیت زندگی خود وجود دارد و این رابطه با اطمینان ۹۵ درصد قابل تعمیم به کل جامعه است که در نتیجه زنان، در مقایسه با مردان، کیفیت زندگی خود را بهتر ارزیابی کرده‌اند.

جدول شماره ۲-۳۷: رابطه میان تحصیلات و کیفیت زندگی فرد

جمع	کیفیت زندگی خود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟					
	زیاد	متوسط	کم			
۱۰۰.۰	۴۵.۴	۴۱.۳	۱۳.۳	غیردانشگاهی	تحصیلات	
۱۰۰.۰	۶۲.۷	۲۶.۶	۱۰.۸	دانشگاهی		
۰.۱۴۰	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۱۵.۳۸۴

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات و ارزیابی فرد از کیفیت زندگی خویش پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که در سطح اطمینان ۹۹ درصد میان این دو متغیر رابطه وجود دارد که در نتیجه افراد دارای تحصیلات دانشگاهی در مقایسه با افراد غیر دانشگاهی، کیفیت زندگی خود را بهتر ارزیابی کرده‌اند.

۲-۱۱-۳- رضایت از وضعیت سلامت

جدول شماره ۳۸: چقدر از وضعیت سلامت خود رضایت دارید؟

کل نمونه کشوری (۱۳۹۸)		بازنشستگان در سال ۱۳۹۳		بازنشستگان در سال ۱۳۹۸				
میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد	میانگین ۵ تا ۱	درصد معتبر	درصد	فراوانی	
۳۶	۳۲	۳۳	۲۲	۳۰۵	۶۶	۶۴	۵۱	خیلی کم
	۱۲۰		۸۶		۲۴۳	۲۳۷	۱۸۹	کم
	۲۱۸		۴۶۶		۳۱۸	۳۱۰	۲۴۷	متوسط
	۴۶۶		۳۱۰		۳۲۰	۳۱۳	۲۴۹	زیاد
	۱۴۲		۶۳		۵۳	۵۲	۴۱	خیلی زیاد
	۲۰۱		۵۳		-	۲۴	۱۹	بی‌پاسخ
-	۱۰۰۰	-	۱۰۰۰	-	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۷۹۶	جمع

در یک سؤال کلی از پاسخگویان پرسیده شد که «چقدر از وضعیت سلامت خود رضایت دارید؟». همان‌گونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود ۳۶٫۵ درصد بازنشستگان در حد زیاد و خیلی زیاد از وضعیت سلامت خود رضایت دارند، ۳۱ درصد در حد متوسط و ۳۰٫۱ درصد نیز میزان رضایت خود را از وضعیت سلامت خویش کم و خیلی کم دانسته‌اند. میانگین ۳۰٫۵ از ۵ در این سؤال بیانگر آن است که بازنشستگان میزان رضایت خود را از وضعیت سلامتی خویش در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۳، میانگین رضایت از وضعیت سلامت بازنشستگان ۳۰٫۳ از ۵ و در کل نمونه سال ۱۳۹۸ برابر

۳۶ از ۵ بوده است.

جدول شماره ۱-۳۸: رابطه میان جنسیت و رضایت از وضعیت سلامت

جمع	چقدر از وضعیت سلامت خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۴۴.۴	۲۷.۸	۲۷.۸	زن	جنسیت		
۱۰۰۰	۳۶.۴	۳۲.۳	۳۱.۳	مرد			
۰.۰۵۳	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۳۳۰	سطح معناداری	۲.۲۱۷	مقدار خی دو

جدول فوق به بررسی رابطه میان جنسیت و رضایت فرد از وضعیت سلامت خود می‌پردازد. همان‌گونه که مقدار خی دو نشان می‌دهد، میان جنسیت و رضایت فرد از وضعیت سلامت خود رابطه معنادار وجود ندارد.

جدول شماره ۲-۳۸: رابطه میان تحصیلات و رضایت از وضعیت سلامت

جمع	چقدر از وضعیت سلامت خود رضایت دارید؟						
	زیاد	متوسط	کم				
۱۰۰۰	۳۳.۶	۳۱.۵	۳۴.۹	غیردانشگاهی	تحصیلات		
۱۰۰۰	۵۲.۳	۳۲.۹	۱۴.۸	دانشگاهی			
۰.۱۸۹	مقدار کرامر	۲	درجه آزادی	۰.۰۰۰	سطح معناداری	۲۷.۷۷۹	مقدار خی دو

در جدول فوق به بررسی رابطه میان تحصیلات فرد و رضایت فرد از وضعیت سلامت خویش پرداخته شده است. بر اساس یافته‌ها در سطح اطمینان ۹۹ درصد می‌توان گفت که میان این دو متغیر رابطه وجود دارد و این رابطه قابل تعمیم به جامعه بازنشستگان ایران است. بر این اساس افراد دارای تحصیلات دانشگاهی در مقایسه با افراد دارای تحصیلات غیر دانشگاهی، میزان رضایت خود را از وضعیت سلامت خویش بالاتر ارزیابی کرده‌اند.

فصل چهارم:

جمع بندی و نتیجه گیری

۱-۴- جمع‌بندی و پاسخ به سؤالات

بخش شاغلان

بر اساس یافته‌های پیمایش انجام شده، از مجموع ۶۱۲ پاسخگوی شاغلان دولتی حاضر در تحقیق، ۳۴۶ درصد جمعیت نمونه را زنان و ۶۵.۴ درصد مابقی را مردان تشکیل داده‌اند. میانگین سنی شاغلان دولتی حاضر در تحقیق ۳۹ سال و ۳ ماه بوده است که در این بین افراد ۳۰ تا ۴۹ ساله بیشترین میزان فراوانی موجود در نمونه را به خود اختصاص داده‌اند. ۸۴۶ درصد پاسخگویان را افراد متأهل تشکیل داده‌اند و ۱۳ درصد نمونه را افراد مجرد و ۲.۵ درصد را افراد همسر فوت شده و جدا شده تشکیل داده‌اند. در خصوص توزیع فراوانی تحصیلات پاسخگویان یافته‌ها نشان داد که بیشترین میزان فراوانی مربوط به افراد با مدرک تحصیلی کاردانی و کارشناسی با ۶۱.۱ درصد بوده و پس از آن تحصیلات عالی (کارشناسی ارشد و دکتری با ۲۳.۸ درصد و دیپلم و زیر دیپلم با ۱۵.۱ درصد قرار دارند. میانگین هزینه ماهانه خانوار سه میلیون و دویست و پنجاه شش هزار تومان در ماه بود که هزینه ماهیانه دو تا سه میلیون تومان با ۳۰.۷ درصد بیشترین میانگین هزینه را دارا بود.

مهم‌ترین یافته‌های توصیفی بخش شاغلان در جدول زیر خلاصه می‌شود:

جدول شماره ۱-۴: خلاصه نتایج تحقیق

ضرب کرامر با تخصیلات	ضرب کرامر با جنسیت	انحراف معیار	میانگین (۱-۵)	وضعیت کیفیت زندگی در جامعه ایران	
۰.۰۴	۰.۰۵	۱.۱	۱.۹	درد جسمانی	میزان رضایت از سلامت جسمانی
۰.۰۲	۰.۰۵	۱.۱	۲.۰	نیاز به درمان طبی	
۰.۰۶	۰.۰۹	۰.۸	۳.۸	میزان برخورداری از انرژی روزانه	
۰.۱۲	۰.۱۰	۱.۰	۳.۶	میزان برخورداری از تحرک و چابکی	
۰.۰۹	۰.۰۳	۱.۰	۳.۵	رضایت از وضعیت خواب	
۰.۰۹	۰.۰۴	۰.۸	۳.۸	توانایی انجام فعالیت‌های روزانه	
۰.۰۶	۰.۱۰	۰.۹	۳.۸	رضایت از ظرفیت کاری روزانه	
۰.۰۵	۰.۰۷	۰.۹	۳.۷	لذت از زندگی	میزان رضایت از سلامت روانی
۰.۰۹	۰.۰۳	۰.۹	۳.۸	معناداری زندگی	
۰.۱۳	۰.۰۴	۰.۸	۳.۸	قدرت تمرکز در امور روزانه	
۰.۱۰	۰.۰۴	۰.۹	۴.۰	پذیرش شکل ظاهری بدن خویش	
۰.۰۵	۰.۰۲	۱.۰۳	۲.۲	میزان دچار شدن به گرفتگی‌های روحی	
۰.۰۶	۰.۰۶	۰.۸	۳.۹	رضایت از خود	
۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۹	۳.۹	احساس امنیت در زندگی روزمره	
۰.۰۳	۰.۰۲	۰.۹	۳.۷	سلامت محیط	میزان رضایت از سلامت محیط
۰.۱۱	۰.۰۹	۰.۹	۳.۶	میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز	
۰.۰۹	۰.۰۷	۱.۱	۳.۰۲	میزان امکان فعالیت‌های تفریحی	
۰.۱۳	۰.۱۲	۱.۰	۳.۲	میزان برخورداری از پول کافی برای رفع نیاز	
۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۹	۳.۵	رضایت از شرایط محل زندگی	
۰.۰۷	۰.۰۴	۱.۱	۳.۴	میزان رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی	
۰.۰۵	۰.۰۵	۰.۹	۳.۵	میزان رضایت از وضعیت رفت‌وآمد	

ضریب کرامر با تحصیلات	ضریب کرامر با جنسیت	انحراف معیار	میانگین (۱-۵)	وضعیت کیفیت زندگی در جامعه ایران	
۰.۰۴	۰.۰۷	۰.۸	۳.۷	رضایت از روابط شخصی	میزان رضایت
۰.۱۲	۰.۰۵	۱.۱	۳.۶	رضایت از روابط جنسی	از روابط فردی و اجتماعی
۰.۰۳	۰.۰۷	۱.۰۱	۳.۳	رضایت از حمایت دوستان	
۰.۱۰	۰.۰۸	۰.۷	۳.۸	کیفیت زندگی خود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	ارزیابی کیفیت زندگی فرد
۰.۰۶	۰.۱۲	۰.۹	۳.۹	چقدر از وضعیت سلامت خود رضایت دارید؟	رضایت از وضعیت سلامت

بر اساس جدول فوق می‌توان به سؤالات تحقیق پاسخ داد.

پرسش اصلی:

وضعیت کیفیت زندگی شاغلان چگونه است؟

بررسی شاخص‌های کیفیت زندگی نشان داد که میانگین این شاخص در بازه صفر تا صد، ۶۶.۴ و در بازه ۴ تا ۲۰ برابر با ۱۴.۶ به دست آمد. در اینجا نیز رقم به دست آمده بالای متوسط قرار دارد. لذا این نتیجه نیز به دست می‌آید که ارزیابی کلی شاغلان دولتی ایران از وضعیت زندگی خود، تا حدی بهتر و مطلوب‌تر از ارزیابی با توجه به اظهارات جزئی و دقیق‌تر ایشان است. همچنین در میان ابعاد، قوی‌ترین بعد کیفیت زندگی در بین شاغلان دولتی بعد سلامت روانی (۱۵.۲) است و ضعیف‌ترین بعد، بعد سلامت محیطی (۱۳.۹) است. در ادامه به بررسی وضعیت هریک از این ابعاد در بین شاغلان دولتی خواهیم پرداخت.

بررسی شاخص سلامت جسمانی

نمرات شاخص سلامت جسمانی از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۷ سؤال راجع به میزان رضایت ایشان از سلامت جسمانی به دست آمده است. بر این اساس امتیاز سلامت جسمانی ۱۵.۱۱ می‌باشد که اگر امتیاز بین ۰ تا صد را در نظر بگیریم عدد ۶۹.۵ خواهد بود. با توجه به امتیاز کسب شده، میزان شاخص سلامت جسمانی در شاغلان دولتی ایران در حد بالاتر از متوسط است. بر اساس یافته‌ها رابطه معناداری میان جنسیت و میزان برخورداری از سلامت جسمانی وجود ندارد. میانگین سلامت جسمانی مردان ۱۵.۱ و میانگین میزان سلامت جسمانی زنان ۱۵.۱ در بازه (۲۰-۴) به دست آمد که تفاوت معناداری با هم ندارند. اما میان تحصیلات و میزان برخورداری از سلامت جسمانی رابطه و تفاوت معناداری وجود دارد. بر این اساس افراد دانشگاهی با امتیاز ۱۵.۲ نسبت به افراد غیر دانشگاهی (۱۴.۶) سلامت جسمانی بالاتری دارند.

بررسی شاخص سلامت روانی

نمرات شاخص سلامت روان از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۶ سؤال راجع به میزان رضایت ایشان از سلامت روان به‌دست آمده است. امتیاز شاخص سلامت روانی در بازه (۲۰-۴) برابر با ۱۵.۲ و در بازه (۱۰۰-۰) برابر با ۷۰.۳ می‌باشد و بیانگر آن است که وضعیت سلامت روان در بین پاسخگویان در حد متوسط رو به بالا است. بر اساس یافته‌ها رابطه معناداری میان جنسیت و میزان برخورداری از سلامت روانی با وجود اینکه زنان نسبت به مردان از سلامت روانی بیشتری برخوردارند، وجود ندارد. همچنین میان سطح تحصیلات و میزان سلامت روانی شاغلان دولتی رابطه و تفاوت معناداری وجود دارد که این نیز نشان می‌دهد که افراد دانشگاهی با امتیاز ۱۵.۴ نسبت به افراد غیر دانشگاهی با امتیاز ۱۴.۵ سلامت روانی بالاتری دارند.

بررسی شاخص روابط اجتماعی

نمرات شاخص رضایت از روابط اجتماعی از جمع‌بندی پاسخ‌های پاسخگویان به ۳ سؤال راجع به میزان رضایت ایشان از روابط اجتماعی به‌دست آمده است. امتیاز شاخص سلامت اجتماعی در بازه (۲۰-۴) برابر با ۱۴.۱ و در بازه (۱۰۰-۰) برابر با ۶۳.۵ است و بیانگر آن است که رضایت از روابط اجتماعی در میان شاغلان دولتی ایران در حد بالاتر از متوسط است. بر اساس یافته‌ها تفاوت معناداری میان جنسیت و میزان روابط اجتماعی وجود ندارد. همچنین بین سطح تحصیلات و میزان روابط اجتماعی نیز تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

بررسی شاخص سلامت محیط

نمرات شاخص سلامت محیطی از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۸ سؤال راجع به کیفیت محیط زندگی به‌دست آمده است. امتیاز شاخص سلامت محیط در بازه (۲۰-۴) برابر با ۱۳.۹ و در بازه (۱۰۰-۰) برابر با ۶۱.۸ است و بیانگر آن است که سلامت محیط پاسخگویان

در حد بالاتر از متوسط است. بر اساس یافته‌ها، میان جنسیت و میزان سلامت محیط تفاوت معنادار وجود ندارد. همچنین بررسی تفاوت میان سطح تحصیلات و میزان سلامت محیطی نشان داد که تفاوت معنادار میان این دو متغیر وجود دارد. یعنی افراد دانشگاهی با امتیاز ۱۳.۹ نسبت به افراد غیر دانشگاهی با امتیاز ۱۳.۵ سلامت محیطی بالاتری دارند.

بررسی شاخص کلی کیفیت زندگی

از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۲۴ سؤال راجع به «کیفیت زندگی»، نمره این شاخص به‌دست آمده است. امتیاز شاخص کیفیت زندگی در بازه (۲۰-۴) برابر با ۱۴.۶ و در بازه (۱۰۰-۰) برابر با ۶۶.۴ است و بیانگر آن است که شاغلان دولتی کیفیت زندگی خود را در حیطه‌های چهارگانه (سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیط و سلامت اجتماعی) بالاتر از حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. مقایسه یافته‌ها نشان می‌دهد که میانگین نمرات کیفیت زندگی شاغلان دولتی در حیطه‌های چهارگانه (سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیط و سلامت اجتماعی) در سال ۱۳۹۸ بهتر از ۱۳۹۳ و کیفیت زندگی کل نمونه کشوری در سال ۱۳۹۸ است.

بر اساس یافته‌ها، میان جنسیت و میزان کیفیت زندگی معنادار وجود ندارد. همچنین بررسی تفاوت میان سطح تحصیلات و میزان کیفیت زندگی نشان داد که تفاوت معنادار میان این دو متغیر وجود دارد. یعنی افراد دانشگاهی با میانگین ۱۴.۷ نسبت به افراد غیر دانشگاهی با میانگین ۱۴.۱، کیفیت زندگی بالاتری دارند.

در پاسخ به سؤال «آیا جنسیت اعضای شاغلان دولتی جامعه ایرانی با هریک از شاخص‌های کیفیت زندگی ایشان ارتباط آماری معنادار دارد؟» جنسیت شاغلان دولتی با شاخص کلی میزان سلامت جسمانی، میزان سلامت روانی، میزان سلامت محیط اجتماعی و میزان سلامت اجتماعی دارای رابطه معنادار نبوده است.

همچنین نتیجه آزمون آماری در اکثر موارد، نشان می‌دهد که رابطه غیر معناداری بین

جنسیت شاغلان دولتی و شاخص‌های کیفیت زندگی وجود دارد و تنها بین شاخص‌های میزان برخورداری از تحرک و چابکی، رضایت از ظرفیت کاری و میزان برخورداری از پول کافی برای رفع نیاز در سطح کمتر ۹۵ درصد رابطه معناداری وجود دارد. شاخص‌های میزان برخورداری از تحرک و چابکی، رضایت از ظرفیت کاری و میزان برخورداری از پول کافی برای رفع نیاز در زنان بیشتر و در شاخص رضایت از ظرفیت کاری در مردان بیشتر بوده است.

در بررسی سؤال «آیا وضعیت تحصیلات (دانشگاهی/غیردانشگاهی) در میان اعضای شاغلان دولتی جامعه ایرانی با هریک از ابعاد کیفیت زندگی ایشان ارتباط آماری معنادار دارد؟»؛ وضعیت تحصیلات با شاخص کلی میزان سلامت جسمانی، میزان سلامت روانی و میزان سلامت اجتماعی دارای رابطه معنادار بوده است. در کل بین افراد دانشگاهی و غیر دانشگاهی در میزان ابعاد کیفیت زندگی (سلامت جسمانی، میزان سلامت روانی و میزان سلامت اجتماعی) تفاوت وجود دارد. افراد دانشگاهی در همه ابعاد کیفیت زندگی از افراد غیر دانشگاهی سالم‌ترند.

در کل بین وضعیت تحصیلات (دانشگاهی و غیر دانشگاهی شاغلان دولتی) در میزان اکثر گویه‌های کیفیت زندگی تفاوت وجود ندارد. تنها در شاخص میزان برخورداری از تحرک و چابکی، پذیرش شکل ظاهری بدن خویش و میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز در سطح ۹۵ درصد و در شاخص‌های قدرت تمرکز در امور روزانه و میزان برخورداری از پول کافی برای رفع نیاز در سطح ۹۹ درصد شاغلان دولتی با مدارک دانشگاهی از بازنشستگان با مدارک غیر دانشگاهی سالم‌ترند.

بخش بازنشستگان

بر اساس یافته‌های پیمایش، از مجموع ۷۹۶ پاسخگوی بازنشسته در تحقیق، ۱۱.۶ درصد جمعیت آن‌ها را زنان و ۸۸.۴ درصد مابقی را مردان تشکیل داده‌اند. میانگین سنی بازنشستگان حاضر در تحقیق ۶۳ سال و ۲ ماه بوده است که در این بین افراد ۶۵ ساله بیشترین میزان فراوانی موجود در نمونه را به خود اختصاص داده‌اند. ۸۵.۲ درصد پاسخگویان را افراد متأهل تشکیل داده‌اند و ۰.۵ درصد نمونه را افراد مجرد و ۱۱.۵ درصد را افراد همسر فوت شده و جدا شده تشکیل داده‌اند. در خصوص توزیع فراوانی تحصیلات پاسخگویان یافته‌ها نشان داد که بیشترین میزان فراوانی مربوط به افراد با مدرک تحصیلی دیپلم و زیر دیپلم با ۷۹.۵ درصد بوده و پس‌از آن کاردانی و کارشناسی با ۱۷.۸ درصد و تحصیلات عالی (کارشناسی ارشد و دکتری) با ۲.۳ درصد قرار دارند. میانگین هزینه ماهانه خانوار دو میلیون و ششصد و هفتاد و چهار هزار تومان در ماه بود که هزینه ماهیانه یک تا دو میلیون تومان با ۳۵.۸ درصد بیشترین میانگین هزینه را دارا بود.

مهم‌ترین یافته‌های توصیفی این تحقیق در جدول زیر خلاصه می‌شود:

جدول شماره ۱-۴: خلاصه نتایج تحقیق

ضرب کرامر با تحصیلات	ضرب کرامر با جنسیت	انحراف معیار	میانگین (۱-۵)	وضعیت کیفیت زندگی در جامعه ایران	
۰.۱۵	۰.۰۲	۱.۲	۲.۸	درد جسمانی	میزان رضایت از سلامت جسمانی
۰.۱۱	۰.۰۳	۱.۲	۲.۸	نیاز به درمان طبی	
۰.۱۶	۰.۰۴	۱.۰۲	۳.۱	میزان برخورداری از انرژی روزانه	
۰.۱۵	۰.۰۴	۱.۱	۲.۸	میزان برخورداری از تحرک و چابکی	
۰.۱۷	۰.۰۱	۱.۱	۳.۱	رضایت از وضعیت خواب	
۰.۱۶	۰.۰۱	۰.۹	۳.۲	توانایی انجام فعالیت‌های روزانه	
۰.۱۶	۰.۰۲	۱.۰	۳.۲	رضایت از ظرفیت کاری روزانه	
۰.۱۶	۰.۰۸	۱.۰	۳.۳	لذت از زندگی	میزان رضایت از سلامت روانی
۰.۱۴	۰.۱۲	۱.۰	۳.۴	معناداری زندگی	
۰.۰۴	۰.۰۴	۰.۹	۳.۵	قدرت تمرکز در امور روزانه	
۰.۱۳	۰.۰۵	۱.۰	۳.۶	پذیرش شکل ظاهری بدن خویش	
۰.۰۶	۰.۰۱	۱.۱	۲.۵	میزان دچار شدن به گرفتگی‌های روحی	
۰.۱۳	۰.۰۶	۰.۹	۳.۵	رضایت از خود	میزان رضایت از سلامت محیط
۰.۰۸	۰.۰۵	۰.۹	۳.۸	احساس امنیت در زندگی روزمره	
۰.۰۹	۰.۰۵	۰.۹	۳.۶	سلامت محیط	
۰.۱۵	۰.۰۳	۱.۰	۳.۰۲	میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز	
۰.۱۷	۰.۰۳	۱.۱	۲.۵	میزان امکان فعالیت‌های تفریحی	
۰.۱۴	۰.۰۶	۱.۱	۲.۷	میزان برخورداری از پول کافی برای رفع نیاز	
۰.۰۸	۰.۰۶	۰.۹	۳.۴	رضایت از شرایط محل زندگی	
۰.۰۴	۰.۰۲	۱.۱	۳.۱	میزان رضایت از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی	
۰.۱۰	۰.۰۴	۱.۰	۳.۳	میزان رضایت از وضعیت رفت‌وآمد	

ضریب کرامر با تحصیلات	ضریب کرامر با جنسیت	انحراف معیار	میانگین (۱-۵)	وضعیت کیفیت زندگی در جامعه ایران	
۰.۱۴	۰.۰۱	۰.۹	۳.۴	رضایت از روابط شخصی	میزان رضایت از روابط فردی و اجتماعی
۰.۱۴	۰.۰۳	۱.۱	۳.۱	رضایت از روابط جنسی	
۰.۰۷	۰.۰۹	۱.۱	۳.۱	رضایت از حمایت دوستان	
۰.۱۴	۰.۱۰	۰.۸	۳.۴	کیفیت زندگی خود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	ارزیابی کیفیت زندگی فرد
۰.۱۹	۰.۰۵	۱.۰۲	۳.۰۵	چقدر از وضعیت سلامت خود رضایت دارید؟	رضایت از وضعیت سلامت

پرسش اصلی:

وضعیت کیفیت زندگی بازنشستگان چگونه است؟

بررسی شاخص نهایی کیفیت زندگی نشان داد که میانگین این شاخص در بازهٔ صفر تا صد، ۵۵.۵ و در بازه ۴ تا ۲۰ برابر با ۱۲.۹ به دست آمد. در اینجا نیز رقم به دست آمده کمی بالای متوسط قرار دارد. با این حال نسبت به برآورد اعضای جامعه آماری از خود کمتر است. لذا این نتیجه نیز به دست می‌آید که ارزیابی کلی بازنشستگان ایران از وضعیت زندگی خود، تا حدی بهتر و مطلوب‌تر از ارزیابی با توجه به اظهارات جزئی و دقیق‌تر ایشان است. همچنین در میان ابعاد، قوی‌ترین بعد کیفیت زندگی در بین بازنشستگان بعد سلامت روانی (۱۳.۷) است و ضعیف‌ترین بعد، بعد سلامت جسمانی (۱۲.۵) است. در ادامه به بررسی وضعیت هریک از این ابعاد در بین مردم ایران خواهیم پرداخت.

بررسی شاخص سلامت جسمانی

نمرات شاخص سلامت جسمانی از جمع پاسخ‌های بازنشستگان به ۷ سؤال راجع به میزان رضایت ایشان از سلامت جسمانی به‌دست آمده است. بر این اساس امتیاز سلامت جسمانی ۱۲.۵ می‌باشد که اگر امتیاز بین ۰ تا صد را در نظر بگیریم عدد ۵۳.۰۳ خواهد بود. با توجه به امتیاز کسب شده، میزان شاخص سلامت جسمانی در بازنشستگان ایران در حد متوسط رو به بالا است. بر اساس یافته‌ها رابطه معناداری میان جنسیت و میزان برخورداری از سلامت جسمانی وجود ندارد. میانگین سلامت جسمانی مردان ۱۲.۴ و میانگین میزان سلامت جسمانی زنان ۱۲.۶ در بازه (۲۰-۴) به‌دست آمد که تفاوت معناداری با هم ندارند. اما میان تحصیلات و میزان برخورداری از سلامت جسمانی رابطه و تفاوت معناداری وجود دارد. بر این اساس افراد دانشگاهی با امتیاز ۱۳.۷ نسبت به افراد غیر دانشگاهی (۱۲.۲) سلامت جسمانی بالاتری دارند.

بررسی شاخص سلامت روانی

نمرات شاخص سلامت روان از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به ۶ سؤال راجع به میزان رضایت ایشان از سلامت روان به‌دست آمده است. امتیاز شاخص سلامت روانی در بازه (۲۰-۴) برابر با ۱۳.۷ و در بازه (۱۰۰-۰) برابر با ۶۰.۹ می‌باشد و بیانگر آن است که وضعیت سلامت روان در بین پاسخگویان در حد متوسط رو به بالا است. بر اساس یافته‌ها رابطه معناداری میان جنسیت و میزان برخورداری از سلامت روانی را وجود اینکه زنان نسبت به مردان از سلامت روانی بیشتری برخوردارند، وجود ندارد. همچنین میان سطح تحصیلات و میزان سلامت روانی بازنشستگان رابطه و تفاوت معناداری وجود دارد که این نیز نشان می‌دهد که افراد دانشگاهی با امتیاز ۱۴.۷ نسبت به افراد غیر دانشگاهی با امتیاز ۱۳.۵ سلامت روانی بالاتری دارند.

بررسی شاخص روابط اجتماعی

نمرات شاخص رضایت از روابط اجتماعی از جمع‌بندی پاسخ‌های پاسخگویان به سؤال ۳ راجع به میزان رضایت ایشان از روابط اجتماعی به‌دست آمده است. امتیاز شاخص سلامت اجتماعی در بازه (۴-۲۰) برابر با ۱۲.۸ و در بازه (۱۰۰-۰) برابر با ۵۴.۹ است و بیانگر آن است که رضایت از روابط اجتماعی در بین بازنشستگان ایران در حد متوسط است. بر اساس یافته‌ها تفاوت معناداری میان جنسیت و میزان روابط اجتماعی وجود ندارد. همچنین بین سطح تحصیلات و میزان روابط اجتماعی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. بر این اساس افراد دانشگاهی با امتیاز ۱۳.۶ نسبت به افراد غیر دانشگاهی با امتیاز ۱۲.۶ سلامت روانی بالاتری دارند.

بررسی شاخص سلامت محیط

نمرات شاخص سلامت محیطی از جمع پاسخ‌های پاسخگویان به سؤال ۸ راجع به کیفیت محیط زندگی به‌دست آمده است امتیاز شاخص سلامت محیط در بازه (۴-۲۰) برابر با ۱۲.۶ و در بازه (۱۰۰-۰) برابر با ۵۳.۸ است و بیانگر آن است که سلامت محیط پاسخگویان در حد متوسط است. بر اساس یافته‌ها، میان جنسیت و میزان سلامت محیط تفاوت معنادار وجود ندارد. همچنین بررسی تفاوت میان سطح تحصیلات و میزان سلامت محیطی نشان داد که تفاوت معنادار میان این دو متغیر وجود دارد. بر این اساس افراد دانشگاهی با امتیاز ۱۳.۴ نسبت به افراد غیر دانشگاهی با امتیاز ۱۲.۴ سلامت روانی بالاتری دارند.

در پاسخ به سؤال «آیا جنسیت اعضای بازنشستگان جامعه ایرانی با هریک از شاخص‌های کیفیت زندگی ایشان ارتباط آماری معنادار دارد؟» جنسیت بازنشستگان با شاخص کلی میزان سلامت جسمانی، میزان سلامت روانی، میزان سلامت محیط اجتماعی و میزان سلامت اجتماعی دارای رابطه معنادار نبوده است.

همچنین نتیجه آزمون آماری در اکثر موارد، نشان می‌دهد که رابطه غیر معناداری بین

جنسیت‌بازنشستگان و شاخص‌های کیفیت زندگی وجود دارد و تنها بین شاخص معناداری زندگی در سطح کمتر از ۹۹ درصد اطمینان و رضایت از حمایت دوستان در سطح ۹۵ درصد اطمینان رابطه معناداری وجود دارد. شاخص‌های معناداری زندگی و رضایت از حمایت دوستان در زنان بیشتر بوده است.

در بررسی سؤال «آیا وضعیت تحصیلات (دانشگاهی/غیردانشگاهی) در اعضای بازنشستگان جامعه ایرانی با هریک از ابعاد کیفیت زندگی ایشان ارتباط آماری معنادار دارد؟»، وضعیت تحصیلات با شاخص کلی میزان سلامت جسمانی، میزان سلامت روانی، میزان سلامت محیط اجتماعی و میزان سلامت اجتماعی دارای رابطه معنادار بوده است. در کل بین افراد دانشگاهی و غیر دانشگاهی در میزان ابعاد کیفیت زندگی تفاوت وجود دارد. بازنشستگان دانشگاهی در همه ابعاد کیفیت زندگی از بازنشستگان غیر دانشگاهی سالم‌ترند.

در کل بین وضعیت تحصیلات (دانشگاهی و غیر دانشگاهی بازنشستگان) در میزان اکثر شاخص‌های کیفیت زندگی تفاوت وجود دارد. به طوری که در هر یک از شاخص‌های درد جسمانی، نیاز به درمان طبی، میزان برخورداری از انرژی روزانه، میزان برخورداری از تحرک و چابکی، رضایت از وضعیت خواب، توانایی انجام فعالیت‌های روزانه، رضایت از ظرفیت کاری روزانه، لذت از زندگی، معناداری زندگی، پذیرش شکل ظاهری بدن خویش، میزان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز، میزان امکان فعالیت‌های تفریحی، میزان برخورداری از پول کافی برای رفع نیاز، میزان رضایت از وضعیت رفت‌وآمد، رضایت از روابط شخصی و رضایت از روابط جنسی بازنشستگان با مدارک دانشگاهی از بازنشستگان با مدارک غیر دانشگاهی سالم‌ترند.

منابع و ضمایم

منابع فارسی

۱. البرزی، ش.، و البرزی، م. (۱۳۸۵). بررسی رابطه خودمختاری و کیفیت زندگی در دانشجویان استعداد‌های درخشان دانشگاه‌های شیراز. *روانشناسی*، ۳۹، ۳۲۱-۳۳۴.
۲. ذکایی، محمدسعید، و روشنفکر، پیام. (۱۳۸۴). رابطه سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی در محلات شهری. *علوم اجتماعی (دانشگاه علامه طباطبائی)*، ۳۲، ۱-۳۸.
۳. ربانی خوراسگانی، ع.، و کیانپور، م. (۱۳۸۶). مدل پیشنهادی برای سنجش کیفیت زندگی (مطالعه موردی: شهر اصفهان). *زبان و ادبیات فارسی*، ۵۸، ۵۸۵۹، ۶۷-۱۰۸.
۴. رهنما، گ. (۱۳۵۷). گزارش کیفیت زندگی زنان شاغل در ایران. در «کیفیت زندگی» گردآوری/احسان نراقی. نشر امیر کبیر.
۵. زنگنه شهرکی، س.، گلین شریف ادینی، ج.، حسن زاده، د.، و سالاری مقدم، ز. (۱۳۹۳). تحلیل فضایی کیفیت زندگی در سکونتگاه‌های غیر رسمی منطقه کلانشهری تهران (مطالعه موردی: اسلام‌آباد، صالح‌آباد). *پژوهش‌های جغرافیای انسانی*، ۴۶، ۱۷۷-۱۹۶.
۶. شریفیان، ا.، و فتوت، ه. (۱۳۹۰). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه آزاد شیراز، واحد پردیس). *برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی*، ۸، ۱۵۳-۱۸۸.
۷. نجات، س.، منتظری، علی.، هلاکویی نائینی، ک.، محمد، ک.، و مجدزاده، ر. (۱۳۸۵). استانداردسازی پرسشنامه کیفیت زندگی سازمان جهانی بهداشت (WHOQOL-BREF): ترجمه و روان‌سنجی گونه ایرانی. *مجله دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی*، ۴، ۱-۱۲.
۸. نجات، س.، منتظری، علی.، هلاکویی نائینی، ک.، محمد، ک.، و مجدزاده، ر. (۱۳۸۶). کیفیت زندگی مردم شهر تهران بر اساس پرسشنامه WHOQOL-BREF. *مجله پژوهشی حکیم، دوره دهم، شماره سوم*.
۹. نراقی، ا.، و باستانی پاریزی، م. (۱۳۸۴). کیفیت زندگی. تهران: نشر امیر کبیر.
۱۰. نصیری، ح. ا. (۱۳۸۵). بررسی روایی و پایایی مقیاس کوتاه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی (WHOQOL-Bref)

منابع انگلیسی

1. Andrews, F. M., & Withey, S. (1976). Social indicators of well-being: American perceptions of quality of life. *The Management Group*.
2. Felce, D., & Perry, J. (1995). Quality of life: Its definition and measurement. *Research in Developmental Disabilities*, 16(1), 51–74.
3. Liu, L. (2006). Quality of life as a social representation in China: A qualitative study. *Social Indicators Research*, 75(2), 217–240.
4. Pacione, M. (2003). Quality-of-life research in urban geography. *Urban Geography*, 24(4), 314–339.
5. Romney, D. M., Brown, R. I., & Fry, P. S. (1994). Improving the quality of life: Prescriptions for change. *Social Indicators Research*, 33(1-3), 237–272.
6. The WHOQOL Group. (1996). Whoqol-Bref: Introduction , Administration , Scoring and Generic Version of the Assessment. *Programme on Mental Health*, (December), 16.
7. Tsutsumi, A., Izutsu, T., Kato, S., Islam, M. A., Yamada, H. S., Kato, H., & Wakai, S. (2006). Reliability and validity of the Bangla version of WHOQOL-BREF in an adult population in Dhaka, Bangladesh. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 60(4), 493–498.
8. Vaarama, M., Luoma, M.-L., Siljander, E., & Meriläinen-Porras, S. (2014). Validity and Reliability of Finnish Version of WHOQOL-Bref on Adult Population in Finland. *Available at SSRN* 2373890.
9. Van Kamp, I., Leidelmeijer, K., Marsman, G., & De Hollander, A. (2003). Urban environmental quality and human well-being: Towards a conceptual framework and demarcation of concepts; a literature study. *Landscape and Urban Planning*, 65(1), 5–18.
10. World Health Organization. (1946). Preamble to the Constitution of the World Health Organization as adopted by the International Health Conference. Retrieved from http://www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf

پرسشنامه پیمایش ملی کیفیت زندگی مردم ایران

پاسخگوی گرامی، با سلام. پرسشنامه حاضر به منظور بررسی کیفیت زندگی مردم ایران تدوین شده است. نظرات و دیدگاه‌های پاسخگویان به هر نحوی که بیان شود با ارزش و محترم است. تنها نکته مهم این است که با توجه به بی‌نام بودن پرسشنامه، افراد می‌توانند نظرات خود را آزادانه، به راحتی و با دقت بیان کنند تا از جمع‌بندی آنها تصویر درستی از موضوع به‌دست آید و قابلیت استفاده در برنامه‌ریزی‌ها را داشته باشد. از اینکه وقت گرانبه‌ای خود را در اختیار ما قرار داده‌اید صمیمانه سپاسگزاریم.

۱- کیفیت زندگی خود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

- ۱- خیلی بد ۲- بد ۳- متوسط (خوانده نشود)
۴- خوب ۵- خیلی خوب

۲- چقدر از وضعیت سلامت خود رضایت دارید؟

- ۱- خیلی کم ۲- کم ۳- متوسط (خوانده نشود)
۴- زیاد ۵- خیلی زیاد

۳- لطفاً به سؤالات زیر که در خصوص وضعیت خودتان است پاسخ دهید؟

ردیف	موانع	خیلی کم	کم	متوسط (خواننده نشود)	زیاد	خیلی زیاد
۳-۱	درد جسمانی، چقدر مانع انجام کارهای مورد نظر شما می‌شود؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۲	جهت انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، چقدر به درمان‌های طبی نیازمند هستید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۳	چقدر از زندگی لذت می‌برید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۴	زندگی شما تا چه حد معنی‌دار است؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۵	در امور خود تا چه حد قادر به تمرکز هستید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۶	در زندگی روزمره چقدر احساس امنیت می‌کنید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۷	محیط اطراف شما تا چه حد سالم است؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۸	آیا برای زندگی روزمره انرژی کافی دارید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۹	آیا قادرید شکل ظاهری بدن خود را بپذیرید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۱۰	آیا برای رفع نیازهای خود پول کافی دارید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۱۱	اطلاعات مورد نیاز روزمره به چه میزان در دسترس شماست؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۱۲	به چه میزان امکان فعالیت‌های تفریحی دارید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۱۳	تحرک و چابکی شما چقدر است؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۱۴	چقدر از وضعیت خواب خود راضی هستید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۱۵	چقدر از توانایی خود در انجام فعالیت‌های روزمره راضی هستید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۱۶	چقدر در استفاده از ظرفیت کاری خود، از خود رضایت دارید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۱۷	چقدر از روابط شخصی خود رضایت دارید؟	۱	۲	۳	۴	۵

ن. س.	موانع	خیلی کم	کم	متوسط (خوانده نشود)	زیاد	خیلی زیاد
۳-۱۸	چقدر از روابط جنسی خود رضایت دارید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۱۹	چقدر از حمایتی که از دوستان خود دریافت می‌کنید رضایت دارید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۲۰	چقدر از شرایط محل زندگی خود رضایت دارید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۲۱	چقدر از دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی رضایت دارید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۲۲	چقدر از وضعیت رفت‌وآمد خود احساس رضایت دارید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۲۳	چقدر دچار حالاتی مثل دل‌گرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی می‌شوید؟	۱	۲	۳	۴	۵
۳-۲۴	در مجموع چقدر از خود رضایت دارید؟	۱	۲	۳	۴	۵

۴- شما به لحاظ وضعیت سلامتی در کدام‌یک از دسته‌های زیر قرار می‌گیرید؟

- ۱- سالم ۲- دارای بیماری مزمن ۳- دارای بیماری غیر مزمن
 ۴- دارای بیماری مزمن و غیر مزمن

* نکته: بیماری مزمن بیماری است که طبق گفته خود پاسخگو، بیش از یک سال طول کشیده باشد.

* بیماری غیر مزمن بیماری است که طبق گفته خود پاسخگو کمتر از یک سال طول کشیده باشد.

مشخصات پاسخگو

۱۱- جنسیت ۱- زن ۲- مرد

۱۲- چند سال دارید؟

۱۳- وضعیت تأهل: ۱- متأهل ۲- مجرد

۳- بدون همسر (فوت) ۴- بدون همسر (طلاق)

۱۴- میزان تحصیلات: ۱- بی سواد ۲- ابتدایی ۳- راهنمایی

۴- متوسطه ۵- دیپلم ۶- کاردانی

۷- کارشناسی ۸- کارشناسی ارشد ۹- دکتری

۱۰- حوزوی

۱۵- وضعیت فعالیت: ۱- دانشجو ۲- سرباز ۳- خانه دار

۴- بیکار ۵- شغل آزاد ۶- کارمند بخش خصوصی

۷- کارمند بخش دولتی ۸- نظامی ۹- بازنشسته

۱۰- سایر (لطفاً ذکر کنید):

۱۶- متوسط هزینه ماهیانه خانوار: هزار تومان

۱۷- استان:

۱۸- شهر:

۱۹- روستا:

کتاب حاضر حاصل تحلیل ثانویه داده‌های موج دوم پیمایش کیفیت زندگی دو گروه شاغلان دولتی و بازنشستگان کل کشور در سال ۱۳۹۸ است. این پیمایش که بر اساس پرسشنامه سازمان سلامت جهان طراحی شده، کیفیت زندگی اعضای جامعه را در چهار بعد سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت محیط و روابط فردی و اجتماعی مورد سنجش و ارزیابی قرار داده است.

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان